

जैन जागृति

Jain Jagruti, Pune

Since 1969

www.jainjagruti.in

- वर्ष ५१ वे • अंक ११ वा • जुलै २०२०
- वार्षिक वर्गणी रु. ५०० • किंमत रु. ५० • पृष्ठसंख्या ७०
- संस्थापक - स्व. कांतीलालजी चोरडिया • संपादक - संजय के. चोरडिया • सौ. सुनंदा चोरडिया

केरे जैन तीर्थ (लेक मंदीर) - मु.पो. वारंगा, ता. हेबरी, जिल्हा. उडुपी, (कर्नाटक)

उपाध्याय श्री. प्रवीणऋषिजी म.सा., पुणे चातुर्मास

जैन सोशल ग्रुप पुणे परिवार - वैयावद्य

'नाजुश्री' जय जिनेन्द्र प्रतिष्ठान, पुणे - कोरन्टाईन सेंटर

नामको हॉस्पिटल, नाशिक - लसीकरण केंद्र

नगरसेवक श्री. प्रवीणजी चोरबेले, पुणे - पाण्याची टाकी वाटप

जैन समाज गौरव - श्री. अचलजी जैन

श्री. विजयजी भंडारी, पुणे - रक्तदान शिबीर

महावीर फुड बँक, जय आनंद ग्रुप, पुणे - धान्य वाटप

Swayamvar
EXCLUSIVE WEDDING JEWELLERY

neelkanth
JEWELLERS
— A WORLD OF DESIGNS —

432, Narayan Peth, Off Laxmi Road, Near Patrya Maruti Temple, Pune 30 Tel: 020 67687400

www.neelkanthjewellers.in   **Valet Parking**

summitdesigns.com

FOR FURTHER ENQUIRIES, CONTACT: RAJENDRA KATARIYA | +91 93254 09912 | RMK@PEPPERMINT.IN

OUR FACTORY OUTLETS - PUNE: OMP, PEPPERMINT OFFICE, S.NO. 143/3, VADGAON KHURD, SINHAGAD ROAD, PUNE - 411041
 BARAMATI: S.NO. 9-10, COMMON FACILITY CENTER, HI-TECH TEXTILE PARK MIDC, BARAMATI - 413133

OUR EXCLUSIVE BRANDS OUTLET: PHOENIX BARAMATI | PUNE, CHENNAI, LUCKNOW & VR MALL - CHENNAI

AVAILABLE AT ALL LEADING MULTI-BRAND OUTLETS & LARGE FORMAT STORES ACROSS INDIA: lifestyle | Sparrow Stop | CENTRAL | LULU

AND SHOP ONLINE: WWW.PEPPERMINT.IN | amazon.in | Reliance | Myntra | SANA | CLIQ | AJIO | FOLLOW US ON:

ESTEEMED CLIENTS

- Amul
- Cargill
- Godrej
- Birla Carbon
- BARC, Trombay
- Mahindra & Mahindra
- UPL Ltd.
- Alkyl Amines Ltd.
- Consarc USA & UK

**RAHUL
ENGINEERING COMPANY**

ISO 9001: 2015 Certified Company

**Manufacturer of Chemical, Pharmaceutical, Petrochemical, Dairy,
Food Plant & Equipment, Heat Exchanger, Reactor,
Distillation Columns, Evaporator, Tanks, Pressure Vessels**

Rahul Chandrakant Chhajed

B.E. Mech, M.S. (U.S.A)
9890087871
rahul@recpune.com

Business Address

Plot No. 6, Gat 627/2/2/6,
Pune-Nasik Highway, Kuruli, Chakan,
Pune 410501. Maharashtra, India
www.recpune.com
Email - rahulengineering@gmail.com

EXPORTS TO USA & UK

Rakhee Rahul Chhajed

Chartered Accountant
9890587871
finance@recpune.com

नामको लसीकरण केंद्र

नामको हॉस्पिटल

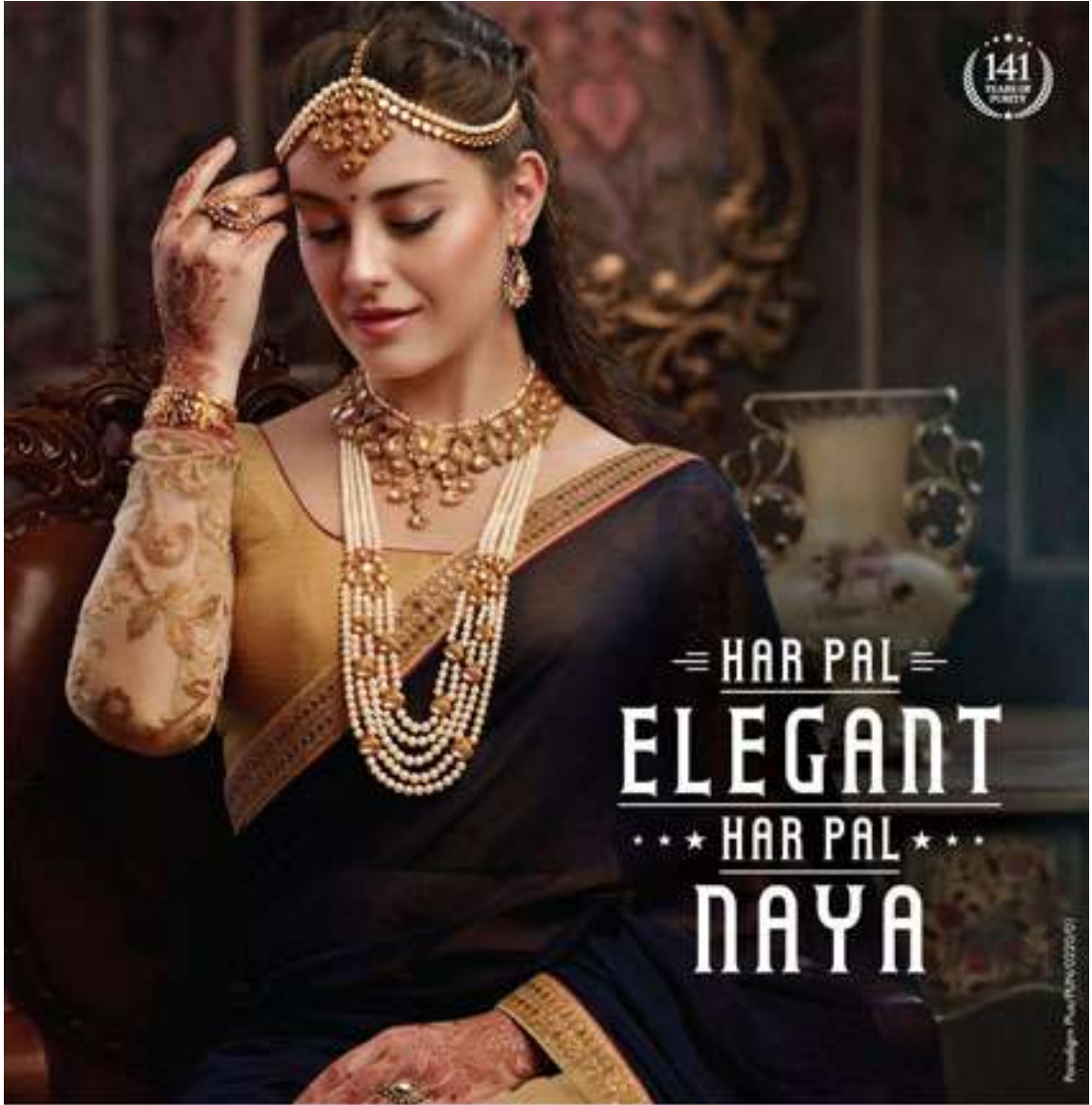
आर.टी.ओ. समोर, पेठ रोड, पंचवटी, नाशिक
दुरध्वनी क्र. ०२५३-२५३०९३९, २५३४८८२, २५३९९४६, ४७, ४८, ४९, मोबा.नं. ९०२९४८२७९८
मल्टी स्पेशलिटी बाह्य रुग्ण विभाग, विस्तारीत क्र.१५०

वेळ :- सोमवार ते शनिवार -सकाळी १०:०० ते २:००

लहान बाळांसाठी, लहान मुले/मुली, गर्भवती स्त्रिया, प्रौढ स्त्रि/पुरुष व
ज्येष्ठ नागरीकांसाठी सर्व प्रकारचे लसीकरण उपलब्ध!

क्र.	लसीकरण	वयोगट	नामकोचे दर प्रति डोस रु.	शहरातील दर प्रति डोस रु.
१	पुमोनिया	० ते १८ महिने	२०००/-	२४००/-
२	रोटा व्हायरस	दिड ते साडेतीन महिने	९५०/-	१२००/-
३	डिटीपी-घटसर्प, डांग्या खोकला, धनुर्वात	दिड ते साडेतीन महिने	२५००/-	३५००/-
४	हिपॅटायटीस अ/अ कावीळ	१२ ते १८ महिने	११५०/-	१६००/-
५	हिपॅटायटीस बी/ब कावीळ	दिड ते साडेतीन महिने	४०/-	२००/-
६	बिसीजी/ टिबी -क्षयरोग	० ते १५ दिवस	५०/-	१००/-
७	व्हॅरीसेला-कांजिण्या	१ ते २ वर्ष	१५००/-	२०००/-
८	रेबीज-कुत्रा व मांजर चावल्यावर घ्यावयाची लस	०,३,७,१४,२८ दिवस	३००/-	४५०/-
९	टायफाइड/विषमज्वर	२ वर्ष ते दर ३ वर्षांनी	१४००/-	२०००/-
१०	गर्भाशयमुखाचा कॅन्सर लस(फक्त मुलींकरिता)	१० ते १२ वर्ष	२२५०/-	२७००/-
११	एमएमआर/गलगंड, गोवर, रुबेला लस	९ ते १५ महिने	१४०/-	३००/-
१२	रुबेला	१२/१५ महिने ४ ते ६ वर्ष	८०/-	१५०/-
१३	पोलिओ- तोंडी डोस	० ते ५ वर्ष	५०/-
१४	टी.टी./धनुर्वात	७ वर्षांनंतर ०, ४ ते ८ आठवडे, ६ ते १२ महिने गर्भवती स्त्रियांना ३ ते ५ डोस	५०/-	१००/-
१५	डिटीडब्लुपी -घटसर्प, धनुर्वात, डांग्या खोकला	दिड महिना ते ५ वर्ष	५०/-
१६	जपानी इन्सेफालायटीस/मेंदूज्वर	साथीच्या दिवसात	६००/-
१७	कॉलरा	१ डोस,	३५०/-	४५०/-
१८	मेनिगोकोकल/मेंदूज्वर	अंतरराष्ट्रीय किंवा	४४००/-	५५००/-
१९	स्वाइन फ्लु /एच १ एन१/ एन्फ्लुएंझा	राष्ट्रीय प्रवासा पूर्वी १ डोस	८५०/-	१५००/-

नामको हॉस्पिटल : गरीबांना परवडणारे व श्रीमंतांना आवडणारे

141
YEARS OF
POWER

— HAR PAL —
ELEGANT
••• HAR PAL •••
NAYA

RANKA
— JEWELLERS —
SINCE 1879

365 दिन आपकी सेवा में ।

कर्च रोड: 25410980 । हडपसर: 26810930 । पुणे-सातारा रोड: 24221772 । बाणेर: 27293231
रविवार पेठ । लक्ष्मी रोड । पिंपरी-चिंचवड । सिंहाड रोड । बंडगार्डन । पिंपळे साईदागर । कोंढवा । ठाणे - राम मारुती रोड

जैत्र जागृति

❖ ६ ❖

जुलै २०२०

जैन समाजात प्रचंड खपाचे व लोकप्रिय मासिक

जैन जागृति

(Since 1969)

www.jainjagruiti.in

६२ ऋतुराज सोसायटी, पुणे-सातारा रोड, भापकर पेट्रोल पंपा
समोर, सिटी प्राईडच्या पुढची लेन, पुणे ४११०३७.

☎ : ०२० - २४२१५५८३, मो. : ८२६२०५६४८०

मोबाईल : संजय ९८२२०८६९९७, सुनंदा ९४२३५६२९९१

संपादक व प्रकाशक : संजय के. चोरडिया

: सौ. सुनंदा एस. चोरडिया

❖ संस्थापक ❖

स्व. श्री. कांतिलालजी चोरडिया

❖ वर्ष ५१ वे ❖ अंक ११ ❖ जुलै २०२० ❖ वीर संवत् २५४६ ❖ विक्रम संवत् २०७६

या अंकात	पान नं.	पान नं.
● कव्हर तपशील	१०	● बालकों की स्वास्थ्य - रक्षा के कुछ नियम ४९
● कोविड - कोरन्टाईन सेंटर “नाजुश्री” जयजिनेंद्र प्रतिष्ठान, पुणे	११	● जैन समाजाने केलेली प्रगती, त्याचे योगदान आणि प्रभाव ५१
● जैन समाज गौरव - श्री. अचलजी जैन	१२	● सहनशीलता ५३
● कोरोनामुळे ज्योतिष्यांचा ढोंगिपणा सिध्द	१८	● श्री. नेमीचंद जैन संस्था, चांदवड ५३
● अरे, आताच तुमची आठवण झाली	२१	● नामको हॉस्पिटल, नाशिक ५४
● आत्म ध्यान के आलम्बन	२३	● श्री. विजयजी भंडारी, पुणे ५७
● कितने भाग्यशाली	२७	● नगरसेवक श्री. प्रवीणजी चोरबेले, पुणे ५७
● तप और दान का महात्म्य समझें	२९	● जैन सोशल ग्रुप, पुणे परिवार - वैयावच्च कार्यक्रम ६१
● किसका त्याग अधिक	३२	● अरिहंत जागृति मंच, पुणे - निबंध स्पर्धा ६१
● चातुर्मास पर्व - जीवन जगण्याचे गाइड	३७	● महावीर फुड बँक व जय आनंद ग्रुप, पुणे - धान्य वाटप ६२
● कडवे प्रवचन	४१	● चातुर्मास बातम्या ६३
● अभिमानी का पतन	४१	● जैन कॉन्फरन्स - ऑनलाईन योग शिबीर ६४
● खाकी वर्दी	४३	● चिंचवड भोजनशाळा ६४
● सुधार का भी सही तरीका अपनाना बेहद जरूरी	४४	● विविध धार्मिक, सामाजिक व राजकीय बातम्या
● त्यांच्या सलग तीन टेस्ट निगेटिव्ह आल्या होत्या, तरीही कोरोनाने घात केलाच	४७	

जैन जागृति मासिकाचे वर्गणी दर ❖ एका वर्षात तीन मोठ्या अंकासहित

पंचवार्षिक रु. २२००

त्रिवार्षिक रु. १३५०

वार्षिक रु. ५००

या अंकाची किंमत ५० रुपये.

● www.jainjagruti.in

● www.facebook.com/jainjagrutimagazine

महाराष्ट्रातील जास्तीत जास्त जैन समाजापर्यंत पोहचण्याचा
सर्वात खात्रीशीर, सर्वात सोपा व सर्वात स्वस्त मार्ग...

जैन जागृति – जाहिराती साठी संपर्क करा.

सुसंस्कार व सदाचाराचा पुरस्कार करणाऱ्या 'जैन जागृति' मासिकाचे वर्गणीदार व्हा !

- वीतराग वाणी, आचार्य, साधू, साध्वी यांचे लेख, धार्मिक, सामाजिक व शैक्षणिक लेख, धार्मिक कथा, बोधकथा, ऐतिहासिक पुरुषांचे जीवन चरित्र, तीर्थक्षेत्र परिचय, समाज प्रबोधन लेखमाला, दीपावली पूजन विधी व मुहूर्त, आरोग्य व गृहोपयोगी लेख, विविध बातम्या इ. साहित्य जैन जागृति प्रकाशित केले जाते.
- आपण स्वतः जैन जागृतिचे ग्राहक बना व आपले नातेवाईक, मित्र, व्यापारी बंधू इत्यादींना वर्गणीदार नसतील तर त्यांना वर्गणीदार होण्यास सांगा. ● 'जैन जागृति' मासिकाची वर्गणी भरून इतरांना भेट पाठवा.

जैन जागृति वर्गणी व जाहिरात – रोख/मनिऑर्डर/ड्राफ्ट/AT PAR चेक/ पुणे चेकने / RTGS / SBI Online / Jain Jagruti Website इत्यादी द्वारा पाठवावी.

BANK ACCOUNT DETAILS - A/C Name : JAIN JAGRUTI

Bank : STATE BANK OF INDIA

Branch : Market Yard, Pune 37.

Current A/c No. : 10521020146

IFS Code : SBIN0006117

'जैन जागृति' हे मासिक मालक, मुद्रक व प्रकाशक एस. के. चोरडिया यांनी प्रकाश ऑफसेट, शॉप नं. १२-१३, पर्वती टॉवर्स, पुणे - ४११००९ येथे छापून ६२ बी, ऋतुराज सोसायटी, पुणे-सातारा रोड, पुणे - ४११ ०३७ येथे प्रसिध्द केले. संपादक - एस. के. चोरडिया

"Jain Jagruti" monthly magazine is owned, printed & published by S. K. Chordia, Printed at Prakash Offset, Shop No. 12-13, Parvati Towers, Pune 411009. Published at 62-B, Raturaj Society, Pune - Satara Road, Pune - 411 037. Editor - S. K. Chordia

टिप : या अंकात प्रसिध्द झालेल्या मताशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. जैन जागृति संबंधित कोणत्याही कायदेशीर कारवाईसाठी पुणे न्यायलय क्षेत्र ग्राह्य धरले जाईल.

टिप : जैन जागृति अंकात प्रकाशित लेख, बातम्या, जाहिरातीचे सर्वाधिकार सुरक्षित आहेत.

जैन जागृति

❖ ८ ❖

जुलै २०२०

मोबाईल : भवर राठोड 9689900371 / 9850757978

Phone : 26061155

आशिष भुरट 9890126427, सौ. नीता भुरट 9822964651

वीरचंद हजारीमल घीवाला SINCE 1931®

४८८, गणेश पेठ, दगडी नागोबा के पास, पुणे - ४११००२

वीरचंद हजारीमल घीवाला - मांडोत टॉवर

शॉप नं. १९, मांडोत टॉवर, शांती नगर के सामने, हॉटेल गोकुळ के पास, कोंढवा बु., पुणे - ४११०४८

भैंस का एवम् गाय का शुध्द घी

KC, राजस, विरोबा, कोल्हापुर श्रीराम डेअरी लॅड, कृष्णा, नोवा, संप्रती, माधव, संस्कार, उगम, अमूल, गोवर्धन एवम् हिंदुस्थान के प्रख्यात शुध्द घी, सभी छोटी - बडी पॅकिंग में उपलब्ध.

विरोबा

• **कोल्हापूर श्रीराम डेअरी लॅड**

शुद्ध घी : सभी छोटी - बडी पॅकिंग में उपलब्ध.

- * पापड - जयदुर्गा, जामनेर-अरीहंत-प्रफुल्ल, लिज्जत, हनुमान, जैनम-गुजरात, फ्रॅम्स, बटाटा पापड, डिस्को पापड, कुरडई.
- * खिचिया - मारवाडी, मका, नाचनी, चावल खिचिया.
- * खाकरा - शबरी, लोटस, फंडु एवम् ३० प्रकार के खाकरे तथा मिनी, मोबाईल खाकरा, सुरज शुध्द घी खाकरा.
- * टिन फूडस् - लालजी-हल्दीराम रसगुल्ला, विजय-आदिती मँगोपल्प.
- * राजस्थानी खजाना - जयदुर्गा पापड, राबोडी, बडी, हरी-लाल अथाणा मिर्ची, केर-केर सांगरी-गुंदा-आम-मिक्स-लिंबु-मिठा लिंबु आचार-ठंडा मीठा गुलकंद, छस मसाला, राजस्थानी हिंग पावडर.
- * आटा - संगीता, तलोद, इमार तयार आटा (२० प्रकार).
- * मुखवास - नमस्कार, आनंद, लक्ष्मी, केशररत्न, जम्बुश्री गुलकंद - केशर.
- * सरबत सीरप - मुंबई - होममेड, मॅप्रो सरबत, गुरुजी-बेलगाम ठंडाई, पीस्ता-बदाम सीरप, माला सरबत.
- * बैकरी उत्पादन - मालपाणी, पार्श्वनाथ, प्रॉडक्टस, कराची बिस्कीट, हनीबेल केक, एम आर कॉफी, चितळे गुलाबजाम मिक्स, राजगीरा लाडु-वडी-चिक्की, इलायची गुलकंद रोल, सोन रोल, जैन नुडल्स, सुरभी केचअप, प्रवाळ युक्त गुलकंद, तरह तरह के नमकीन, कल्याण भेळ, भोरे भडंग, साहील चकली.
- * फ्रोजन फूडस् - ग्रीन पीज, चितळे श्रीखंड-आम्रखंड, मँगो पल्प, अमूल उत्पादन.

*** लक्ष्मीनारायण चिबडा * वर्धमान चहा पावडर * एम आर कॉफी**

और बहुत कुछ तथा सिझनल आइटम * दोनों दुकानों में एकही भाव

समय : सुबह-९.३० से १.३० । दोपहर-३.३० से ८.३० । रविवार बंद

कच्छर तपशील - जुलै २०२०

- ❖ **केरे जैन तीर्थ (लेक मंदिर) - वारंगा, कर्नाटक**
वारंगा हे भारताच्या कर्नाटक मधील उडुपी जिल्ह्यातील हेबरी तालुक्यातील एक गाव. हे गाव प्रसिद्ध ऐतिहासिक जैन तीर्थ व निसर्गरम्य, पर्यटन स्थळ म्हणून प्रसिद्ध आहे. या गावात सर्वात प्राचीन व अदभूत जैन मंदिरे (बसती) आहेत. यात केरे - लेक मंदिर, श्री नेमिनाथजी मंदिर, श्री चंद्रनाथजी मंदिर ही मंदिरे प्रसिद्ध आहे. केरे जैन मंदिर मोठ्या लेक मध्ये असून तेथे जाण्यासाठी बोटीचा वापर करावा लागतो.
Website : https://instagram.com/namma_varanga
- ❖ **उपाध्याय श्री प्रवीणऋषिजी म.सा. - पुणे चातुर्मास**
श्री व. स्था. जैन श्रावक संघ, साधना सदन, महावीर प्रतिष्ठान पुणे येथे उपाध्याय श्री प्रवीणऋषिजी म.सा., मधूरकंठी श्री. तीर्थेशऋषिजी म.सा आदि ठाणा २ यांचा चातुर्मास संपन्न होत आहे. १ जुलै पासून उपाध्याय श्री चे प्रवचन <https://www.youtube.com/c/UpadhyayPravinRushijiOfficial/live> या संकेत स्थळावर (रोज सकाळी ९ ते १०) प्रसारीत होत आहे.
(बातमी पान नं. ६३)

- ❖ **जैन सोशल ग्रुप पुणे परिवार**
जैन सोशल ग्रुप, पुणे परिवारा तर्फे दरवर्षी प्रमाणे साधु-साध्वी वैयावचचा कार्यक्रम घेण्यात आला. पुणे शहर व परिसरातील सुमारे ३५० साधु-साध्वींना जरूरतमंद वस्तु अर्पण करण्यात आले. जैन सोशल ग्रुप पुणे परिवाराचे अध्यक्ष श्री. दिलीपजी चोरबेले, वैयावचच कमिटी को ऑडीनेटर श्री. पवनजी भंडारी, श्री. शरदभाई शाह, श्री. संतोष छाजेड इ. सर्व कार्यकर्त्यांनी याचे आयोजन केले. (बातमी पानं. ६१)
- ❖ **जय जिनेंद्र प्रतिष्ठान, पुणे - कोरन्टाईन सेंटर**
जितो पुणे चॅप्टरच्या सहयोगाने व युवक महासंघाच्या सहकार्याने नाजुश्री हॉल - जय जिनेंद्र प्रतिष्ठान पुणे येथे कोविड कोरन्टाईन सेंटर उभारण्यात आलेले आहे. अनुभवी डॉक्टर, आधुनिक सुविधा, जैन भोजन, इ. सुविधा येथे देण्यात आली आहे.
संपर्क : ९८५०९५३५०९
(बातमी पान नं. ११)
- ❖ **नामको हॉस्पिटल, नाशिक - लसीकरण केंद्र**
नाशिक : करोनाच्या संकटकाळात ठप्प झालेल्या लसीकरण मोहिमांच्या पार्श्वभूमीवर नामको हॉस्पिटलमधील लसीकरण केंद्राचा १९ जून रोजी विविध मान्यवरांच्या उपस्थितीत शुभारंभ झाला. या केंद्रामुळे बालकांसह मोठ्यांनाही लसीकरणाचा लाभ घेता येणार आहे.
पेठ रोडवरील नामको चॅरिटेबल ट्रस्ट संचालित नामको हॉस्पिटलमध्ये संस्थेचे अध्यक्ष सोहनलाल भंडारी यांच्या मार्गदर्शनाखाली हे केंद्र सुरु झाले. सेक्रेटरी शशिकांत पारख, खजिनदार अशोक साखला, उपाध्यक्ष महेश लोढा, सहसचिव चंद्रकांत पारख, विश्वस्त रवींद्र गोठी, जयप्रकाश जातेगावकर, नंदलाल पारख, सुरेश पाटील, अरुणकुमार मुनोत,

मोहनलाल कटारिया, आनंद बागमार यांच्या प्रमुख उपस्थितीत उद्घाटन झाले.

(बातमी पानं. नं. ५६)

- ❖ **नगरसेवक श्री. प्रवीणजी चोरबेले, पुणे**
पुणे, प्रभाग क्रमांक २८ मध्ये नगरसेवक व बिबवेवाडी प्रभाग समितीचे अध्यक्ष श्री. प्रवीणजी चोरबेले यांच्या वतीने परिसरातील १५ सोसायटीमध्ये हॅण्ड वॉश पाण्याची टाकी बसवण्यात आली. सुजय गार्डन येथे पाण्याच्या टाकीच्या उद्घाटन प्रसंगी नगरसेवक श्री. प्रवीणजी चोरबेले, श्री. भरतजी शाह, श्री. संदीप शाह, श्री. विजय संघवी इ. मान्यवर. (बातमी पान नं. ५७)
- ❖ **जैन समाज गौरव – श्री. अचलजी जैन**
जैन समाज गौरव, जैन समाजाचा ध्रुवतारा व विविध धार्मिक, सामाजिक कार्यात अग्रेसर श्री. अचलजी जैन यांची मुलाखात पान नं. १२ वर प्रसिध्द केली आहे.
- ❖ **श्री. विजयजी भंडारी – रक्तदान शिबीर, पुणे**
जितोचे राष्ट्रीय उपाध्यक्ष, युगल धर्म संघ, सकल जैन संघ, लायन्स क्लब पुणे इ. अनेक संस्थेत कार्यरत श्री. विजयजी भंडारी यांचा ५३ वा वाढदिवस त्यांच्या ५३ मित्रांनी रक्तदान करून महावीर प्रतिष्ठान पुणे येथे साजरा केला.
(बातमी पानं नं. ५७)
- ❖ **महावीर फूड बँक व जय आनंद ग्रुप, पुणे**
महावीर फूड बँक व जय आनंद ग्रुप पुणे तर्फे लॉकडाऊन मध्ये धान्याचे किटसचे वाटप व विविध अनाथ आश्रमांना धान्याचे वाटप करण्यात आले. वाटप करताना श्री. विजयजी धोका, श्री. प्रमोदजी छाजेड, श्री. विजयकुमार मर्लेचा व श्री. अशोकजी लोढा इ. मान्यवर.
(बातमी पान नं. ६२)

कोवीड – कोरन्टाईन सेंटर 'नाजुश्री' जयजिनेंद्र प्रतिष्ठान, पुणे

जीतो पुणे चॅप्टर के सहयोग से, युवक महासंघ के सहकार्य से समस्त जैन संघों के आशीर्वाद से अनुभवी डॉक्टरों की देखरेख में पुणे के 'नाजुश्री' हॉल – जय जिनेन्द्र प्रतिष्ठान के आनंदायक वातावरण में और अनेक आधुनिक सुविधाओं के साथ अल्प दर में 'ना नफा ना तोटा' पध्दति से सुबह शाम अदरक, हल्दी, काली मीरी वगैह का काढा एवं उत्कृष्ट जैन भोजन के साथ कोरन्टाईन सेंटर प्रारंभ हो गया है । कृपया सभी परिचितों को सूचित किजीएगा । संपर्क ९८५०९५३५०९, ८०८००४२२८७

“जैन समाज गौरव”

जैन समाजाचा ध्रुवतारा – श्री. अचलजी जैन

मुलाखतकार – साईमिलन, पुणे

श्री. अचलजी जैन, सौ. इंदुमती जैन

अचल... या शब्दात खूप काही सामावलेले आहे. या शब्दाचा अर्थच आहे- जिद्द, अडचणींवर मात करून पुढे जाणे, अढळ असणे, या एकूणच शब्दार्थाचे आणि त्यांच्या भावदर्शन वेगळे आहे. अढळता ही ध्रुव ताऱ्याची आहे, जिद्द ही भीष्माची आहे, तर अडचणींवर मात करून पुढे जाण्याची शक्ती किंवा मानसिकता ही अर्जुनाची आहे... या सगळ्या गोष्टींची आठवण झाली ती समाजसेवेचे असिधाराव्रत स्वीकारलेल्या श्री. अचल जैन यांच्याशी गप्पा मारत असताना आणि त्यांच्या जीवनपटाचा परिचय करून घेताना. व्यक्ती तितक्या प्रकृती असतातच; पण त्या प्रकृतीची संस्कृतीशी सांगड घालून समाजकार्यासाठी त्याचा योग्य वापर करून सामाजिकतेची जाणीव असणारे खूप थोडे असतात; पण अशाच काही जैन समाजातील पुण्यातील महत्त्वाच्या व्यक्तींमध्ये अचल जैन यांचे नाव अभिमानाने घ्यावे असेच आहे.

अत्यंत खडतर जीवनातून बालपणाचा काळ त्यांनी व्यतीत केला. अचलजी जैन यांचे वडील श्री. वालचंदजी शंकरलालजी जैन हे १९५० च्या दरम्यान

पुण्यात आले. हे जैन कुटुंब मूळचे राजस्थान येथील पाडीव या गावचे. कष्टाची जाणीव ज्यांना असते, त्यांनाच पैशाचे आणि आपल्या कार्यातून निर्माण होणाऱ्या प्रत्येक गोष्टीचे महत्त्व लक्षात येत असते. अचल जैन यांचे असेच आहे- वडील पाडीवहून पुण्यात आले तेव्हा येथे कोणता व्यवसाय करायचा किंवा पोटासाठी काय करायचे- हा मुख्य प्रश्न होताच... १९५० चा साधारण हा काळ होता. इच्छा तिथे मार्ग या उक्तीप्रमाणे वालचंदजी जैन यांनी किराणा दुकानापासून सुरुवात केली. त्याचवेळी त्यांनी साखरेच्या पाकापासून वेगवेगळ्या फ्लेवरच्या गोळ्या बनवण्याचा व्यवसाय सुरू केला. याच कारणामुळे जैन समाजातच नव्हे तर इतरही ठिकाणी ते ‘गोळीवाला’ म्हणूनच ओळखले जाऊ लागले. त्यानंतर कन्फेक्शनरी आणि स्टेशनरीचा होलसेल व्यवसायही सुरू झाला. गोळ्यांच्या कारखान्यात मोठमोठ्या भट्ट्या होत्या. मात्र, हे काम करीत असताना असंख्य जीवजंतूंची हानी होत असल्याचे लक्षात आले आणि ‘अहिंसा परमो धर्मा’चे तत्त्व लक्षात घेऊन वडिलांनी या धंद्यात बदल केला. लहानपणापासूनच वडिलांच्या या कामात अचल जैन आणि त्यांचे मोठे बंधू छगनभाई मदत करू लागले होते. त्यानंतर रविवार पेठेत ‘एन. एस. जैन अँड कं.’ या फर्मला १९६६ ला सुरुवात झाली. स्टेशनरीच्या व्यवसायातून पुढे ‘क्रॉम्पटन’ या कंपनीची एजन्सी मिळाली आणि इलेक्ट्रिक व्यवसायात अचलजींचे पदार्पण झाले. क्रॉम्पटन बल्ब-ट्युबच्या विक्रीतून त्यांना चांगले यश मिळाले.

होलसेलमध्ये हा व्यवसाय तीन वर्षे त्यांनी मोठ्या जिद्दीने केला. सायकलवरून पुण्यातील बाजारपेठांमध्ये क्रॉम्पटनचा माल पोहोचवला जायचा. त्यासाठी अचलजी स्वतः काम करीत होते. क्रॉम्पटनबरोबरच अनेक कंपन्यांच्या एजन्सी त्यांच्याकडे होत्या आणि १९७८ मध्ये पुन्हा एकदा नव्या व्यवसायाची मुहूर्तमेढ रोवली गेली. अचलजींनी प्लॉस्टिकचा आणि नंतर मेटल इंडस्ट्रीचा व्यवसाय सुरू केला. यामध्ये पितळी भांड्यांच्या व्यवसायात चांगले यश संपादन केले. हा व्यवसाय सुरू असतानाच अचलजींनी पुन्हा एका नव्या क्षेत्राशी नाते जोडले. ते १९८१ च्या दरम्यान बांधकाम व्यवसायाकडे वळले आणि आजही रिअल इस्टेटच्या व्यवसायात ते पाय रोवून उभे आहेत.

अचलजींचा जन्मभूमी राजस्थानातील पाडीव आणि कर्मभूमी महाराष्ट्रातील पुणे शहर, त्यांचे शिक्षणही पुण्यातच झाले... त्यांच्या या प्रवासात कर्मभूमीतील त्यांचा ठसा वेगळा आहे. जीवन जगण्याची सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक कला त्यांनी या कर्मभूमीतच संपादन केली. लोकसेवा, समाजसेवा करण्याची त्यांची लहानपणापासूनच सवय. या त्यांच्या मानवतेच्या वृत्तीतूनच त्यांनी १९८४ मध्ये त्यांच्या काही मित्रांना एकत्र घेऊन 'श्री जैन युवक संघटने'ची स्थापना केली. यावेळी ते वानवडीच्या दीडशे वर्षे जुन्या असलेल्या जैन मंदिरात छरी पाली संघ काढला. श्री जैन युवक संघटनेमार्फत अनेक समाजाभिमुख कामे त्यांनी केली आहेत आणि आजही करीत आहेत. संघटनेचे अध्यक्षपद त्यांच्याकडे आले आणि त्यांनी पहिले कार्य केले ते पुण्यात रुग्णवाहिका सुरू करण्याचे. याबरोबरच सारसबागेत येणाऱ्या नागरिकांसाठी त्यांनी वॉटर कुलर बसवले. ते आजही सुरू आहे. रविवार पेठेतील रेल्वे बुकिंग ऑफिससमोर ए. व्ही. गांधी यांची 'जैन भोजनशाळा' होती. नंतरच्या काळात अचलजींनी या भोजनशाळेचे काम आपल्या

हाती घेऊन पुन्हा सुरू केले. हे त्यांचे काम अनेक वर्षे सुरू होते. पुण्यात बाहेरगावाहून येणाऱ्या जैन विद्यार्थ्यांना, श्रावकांना या भोजनशाळेचा खूप उपयोग होत होता.

जैन धर्मात क्षमापनाचे मोठे महत्त्व आहे. पाच प्रमुख तत्वांत क्षमा हे वीरांचे लक्षण मानले गेले. आहे. पर्युषण पर्वाची सांगता याच 'क्षमापना'ने होते. त्यामुळेच अचलजींनी सर्व संप्रदायाचे गुरुभगवंत व कार्यकर्ते यांना एकत्र करून विजय वल्लभ हायस्कूच्या क्रीडांगणावर १९८४ च्या एकत्रित क्षमापनाचा मोठा कार्यक्रम घेतला होता.

१९९० ते २००० हा काळ तसा मागील शतकातील होता. या काळात देखील आजच्यासारख्या सुविधा म्हणाव्या तशा नव्हत्या गेल्या वीस वर्षांत जग खूप जवळ आले आहे किंबहुना आपल्या हाताच्या मुठीत आले आहे. एका 'क्लिक'वर आज आपण अनेक सुविधा मिळवू शकतो आहोत. घरबसल्या कित्येक गोष्टी सहजसाध्य आहेत; पण ३५ वर्षांपूर्वीचा काळ तसा नव्हता. एखाद्या सहलीला किंवा गावाला जायचे तरी पूर्वतयारी कित्येक महिने आधी करावी लागत होती. अशा या काळात अचलजींनी एक खूप मोठे पाऊल उचलले. सम्मेशिखरजीची यात्रा भाविकांसाठी जैन युवक संघटनेतर्फे सुमारे २२५ लोकांना घेऊन त्यांनी ही यात्रा काढली. यात्रेदरम्यान पाच गाड्यांपैकी एका गाडीला अपघात झाला. त्यात त्यांचे आई-वडील आणि कुटुंबिय देखील होते आणि ते सर्व जखमी झाले होते; पण वडिलांनी त्यावेळी आधाराचा हात खांद्यावर ठेवला तो खूप बळ देऊन गेला. त्यांनी अचलजींना स्पष्ट सांगितले की, मी ठीक आहे. तुझ्यावर सर्व यात्रेकरूंची जबाबदारी आहे, ती आधी पूर्ण कर. अपघातांतील जखमींना ताबडतोब रुग्णसेवा मिळवून दे. मला काहीही झालेले नाही.

हॉस्पिटलमध्ये अपघातग्रस्तांना दाखल करण्यात

आले. सुदैवाने या अपघातात कोणताही अनुचित प्रकार घडला नाही; पण अचलजी सांगतात- या यात्रेदरम्यान खूप माणसे वाचायला, अनुभवायला मिळाली. ही घटना त्यांच्या जीवनातील परीक्षेचा काळ होता; पण त्या घटनेतून समाजमनाच्या नाण्याच्या दोन्ही बाजू अनुभवयाला मिळाल्या.

अचलजींचे काम खूप मोठे आहे. जैन समाजाचे खरे तर ते भूषण आहे- त्यांचे कार्य अक्षरबद्ध करताना त्यांच्या अनुभवाची शिदोरी खूप मोठे शिक्षण देऊन जाणारी आहे. जैन समाजाच्या कोल्हापूर जवळील कुंभोज तीर्थाबाबत दिगंबर आणि श्वेतांबर यांच्यामधील वाद वाढले होते. त्यावेळी समाजाच्या चारही पंथांना एकत्र आणून त्यांच्यात समेट घडवून आणण्याचे काम अचलजींनी पुढाकार घेऊन केले. समाजाला एकत्र बांधून ठेवण्याचे त्यांचे कार्य आजही समाजाला दिशा, दृष्टी आणि चौकट देणारे ठरले आहे, ठरत आहे. आजही चारही संप्रदायांना एकत्र घेऊन त्यांच्यातील विविध समस्यांबाबत चर्चा करणे त्यातून समस्यापूर्ती करण्याचे अचलजींचे कार्य मोलाचे ठरत आहे.

अचलजींचे धार्मिक आणि सामाजिक कार्यातील व्याप्ती मोठी आहे. त्यांनी पुण्यात अनेक ठिकाणी पाणपोया सुरू केल्या आहेत. रविवार पेठेत श्री चतुःश्रृंगी मातेचे मंदिर आहे. हे मंदिर पत्र्याच्या शेडमध्ये होते. अचलजींचे मित्र केवलचंद सोनिगरा यांच्या सहकार्याने येथे त्यांनी आता मार्बलचे सुंदर मंदिर उभे केले आहे.

कोणतीही गोष्ट सहजासहजी तयार होत नसते. तसेच 'नाकोडा जैन धर्मशाळे'चे नवीन बांधकाम करतानाही झाले. पावणेदोनशे वर्षे जुन्या धर्मशाळेचे नूतनीकरण करण्याचा निर्णय झाला; पण येथे पूर्वीपासून वस्तीला असणारे लोक, येथील परिसर, जुन्या जागेची वास्तूचर्चा या सगळ्या गोष्टी लक्षात घ्याव्या लागल्या. त्यांचा अभ्यास करावा लागला

आणि त्याचबरोबर जागा संपादनासाठी संघर्षही करावा लागला. हे करत असताना अनेकवेळा काही कठोर निर्णयही घ्यावे लागले. मात्र, त्या सर्वांची पूर्तता करून आज या जागेला मिळालेले वैभव जैन समाजाचे भूषण ठरते आहे आणि त्यासाठी अचलजींचे कार्य मोठे ठरले आहे. जैन समाजाचा पुण्यात जुना गोटीवाला धडा (गोटीवाला संघ) आहे. अचलजी या संघाचे विश्वस्त आहेत. संघाची ही जुनी पावणेदोनशे वर्षांपूर्वीची धर्मशाळा वातानुकूलित यंत्रणेसह पूर्णतः नवीन बांधण्यात आली. या धर्मशाळेचे नाव 'नाकोडा भैरव जैन धर्मशाळा' असे आहे. अत्याधुनिक सुविधांसह येथे कार्यक्रमाचा हॉल आहे. सुमारे २४ खोल्या आहेत.

या एकाच वास्तूबाबत नाही, तर अशा अनेक गोष्टी अचलजींनी संघर्षातून तयार केल्या आणि त्याला वैभव मिळवून दिले आहे. आगम मंदिर, दादावाडी, विमलनाथ मंदिर, संभवनाथ मंदिर, आदेश्वर महाराज, ओसवाल जैन मंदिर, डीएसके, वानवडी, वडगाव शेरी अशा अनेक मंदिरांचे अंजनशलाका प्रतिष्ठा महोत्सवात चढावे बोलण्याचे कार्य अचलजी यांनी यशस्वीरीत्या केले आहे. शाळा, महाविद्यालये उभारणीसाठी राजस्थान शिक्षण संघाची स्थापना केली. रोटरी क्लब आणि 'अक्षर एज्युकेशन फाउंडेशन' म्हणजेच आताचे 'राजस्थान फ्रेंड्स सर्कल'चे ते चार्टर मॅम्बर्स आहेत.

१९९९ मध्ये मुनिश्री नयपद्मसागरजी महाराजांनी श्री जैन श्वेतांबर मूर्तिपूजक युवक महासंघाची स्थापना केली आणि पुण्याचे अध्यक्ष म्हणून अचल जैन यांची नेमणूक केली, तेव्हापासून पुण्यातील युवा कार्यकर्ते, युवक मंडळ आणि मंदिरांच्या ट्रस्टींना एकत्र घेऊन काम करण्यास अचलजींनी सुरुवात केली. समन्वयाचा एक चांगला संदेश ते पोहोचवण्याचे काम करित आहेत. कोणताही सामाजिक विषय असो, समाजाला एकत्र करून, चर्चा घडवून योग्य असा निर्णय घेण्याचे त्यांचे कौशल्य हे उल्लेखनीय असेच आहे.

२००४ मध्ये 'जितो'ची स्थापना झाली. 'पुणे जितो' या संस्थेचे सलग सात वर्षे अचलजी संस्थापक-अध्यक्ष होते. सामाजिक, शैक्षणिक क्षेत्रांत या संस्थेने भरीव कार्य केले. 'जितो' म्हणजे जैन इंटरनॅशनल ट्रेड ऑर्गनायझेशन. समाजाची सेवा, शिक्षण आणि आर्थिक सक्षमता असे या संस्थेचे ब्रिद आहे- आणि त्याचे तंतोतंत पालन या संस्थेच्या माध्यमातून केले जात आहे. 'जितो'च्या स्थापनेनंतर 'जितो फूड बँके'ची सुरुवात करण्यात आली. डे-नाईट क्रिकेट स्पर्धा, जेपीएल पुण्याच्या नेहरू स्टेडियमवर सुरू करण्यात आल्या आणि या कार्यक्रमाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला होता. स्टेडियम खचाखच भरलेले होते. कपिल देव, चंदू बोर्डे, दिलीप वेंगसरकर, किरण मोरे असे क्रिकेट क्षेत्रातील दिग्गज खेळाडू स्टेडियमवर उपस्थित होते.

याच दरम्यान "साधर्मिक सुमंगल" योजना श्री जैन श्वेतांबर मूर्तिपूजक युवक महासंघातर्फे करण्यात आली. या योजनेचे वैशिष्ट्यच असे आहे की- ज्यांच्या घरी कुणीही कमावती व्यक्ती नाही अशांना दरमहा खर्चासाठी रोख रक्कम देण्याचे काम सुरू झाले. समाजाकडून निधी गोळा करून कॅन्सर, डायलिसिस, हार्टअटॅक वगैरे आजारपणात किंवा अपघातानंतरच्या उपचारांसाठी येणाऱ्या खर्चातील काही रक्कम महासंघातर्फे थेट रुग्णालयात भरण्यात येते. हे काम आजही सुरू आहे. नैसर्गिक आपत्तीदरम्यान देखील समाजातर्फे मदत करण्याचे काम सुरू असते. पुणे जैन रिलिफ फंडाद्वारे हे काम केले जाते. याचबरोबर दुष्काळी भागातील गुरांसाठी चाराछावण्या, देवराईसोबत २१ गावांचे गाळ काढून बंधारे निर्मितीत समाजाला एकत्र घेऊन समाजाभिमुख कामे करण्यात अचलजींचा हात कोणी धरू शकणार नाही.

महासंघाची दोन अधिवेशने यशस्वीपणे त्यांनी पार पाडली आहेत. समाजाचे स्वतःचे सांस्कृतिक भवन निर्माण करण्यासाठी समाजाला एकत्र करून जयजिनेंद्र प्रतिष्ठानची स्थापना त्यांनी केली आहे.

साडेसात एकर जागेत 'नाजूश्री सांस्कृतिक भवन' उभे केले आहे. या भूखंडावर क्लब हाऊस, स्पोर्ट्स अँक्टिव्हिटी, स्वीमिंग पूल अशा अनेक उत्कृष्ट सुविधांची योजनाकार्यान्वित आहे.

गुलटेकडी परिसरात पाच मंदिरांचा एक संघ आहे. हा 'गुलटेकडी जैन संघ' उभारण्यात अचलजींनी पुढाकार घेतला. अचल जैन हे राहायला गुलटेकडी येथे आहेत. त्यांच्या राहत्या घराच्या परिसरातच मार्बलचे शिखरबंद मंदिर त्यांनी स्व-खर्चाने बांधलेले असून, ते जैन संघाला अर्पण केलेले आहे. गुलटेकडी जैन संघातर्फे समाजामध्ये विशाल भवन निर्माण केले गेले आहे. या भवनाला त्यांच्या परिवाराचे नाव 'गोळीवाला भवन' दिले आहे.

याच परिसरामध्ये त्यांनी उभारलेल्या 'श्रावस्ती' या इमारतीमध्ये साधू-साध्वीजींसाठी उपाश्रय-धर्म-चारित्र्य आराधना भवनाची निर्मिती केली गेली आहे. अचलजींची बहीण आणि भाची यांनी जैन दीक्षा घेतली आहे, त्यांचेच नाव या 'धर्मचारित्र्य आराधना भवन'ला देण्यात आले आहे, हे या भवनाचे वैशिष्ट्य आहे.

अचलजी पुण्यात राहत असले, त्यांची कर्मभूमी पुणे असले तरी ते आपल्या जन्मभूमीला राजस्थानातील पाडीव या ठिकाणाला विसरलेले नाहीत. पाडीवला त्यांनी एक अत्याधुनिक धर्मशाळा बांधली असून, ती गावाला अर्पण केली आहे.

अचलजींचे एकत्र कुटुंब आहे. आई कमलाबेन, मोठे बंधू छगनलालजी, पत्नी सौ. इंदुमती, तीन विवाहित मुली- दीपाली शिल्पा आणि मीनल, मुलगा नीलेश, सून, नातवंडे असा सुंदर परिवार आहे. आई श्रीमती कमलाबेन वयाच्या ९५ नंतरही आरोग्यपूर्ण जीवन व्यतीत करीत आहेत. बंधू छगनलालजी, पुतण्या योगेश, मुलगा नीलेश हे एन. एस. जैन अँड कं. प्रा. लि. या ऑथराइज्ड डिस्ट्रिब्युटर्स अँड होलसेल डीलर्स इन इलेक्ट्रिक गुड्स अँड मोबाइल या व्यवसायात कार्यरत आहेत.

अचलजींच्या पत्नी सौ. इंदुमती या बेंगलोरच्या

आहेत; शांत-सुस्वभावी असे त्यांचे व्यक्तिमत्त्व अचलजींच्या जीवनाचा अविभाज्य हिस्सा आहे आणि त्यांच्या कर्तृत्वाचा आधारस्तंभ आहे, हे त्यांच्याकडे पाहताच लक्षात येते. तीन विवाहित मुली आणि मुलगा नीलेश ही अचलजींच्या जीवनाची ऊर्जा आहे.

आपल्या या कार्यात पुण्यातील शांतिनगर, कोंढवा येथे एक मोठे होस्टेल सुरू करण्याचा मानस अचलजींचा आहे. एक डीजिटल शाळा, हॉस्टेल, जीम, क्लब, स्विमिंग टँक, क्रीडांगण असे काम दोन एकर जागेत सुरू आहे.

भगवान महावीर जन्मकल्याणक महोत्सव दरवर्षी पुणे शहरात सामुहिक उत्सव समितीमार्फत साजरा केला जातो. या उत्सव समितीचे अचलजी दोन वर्षांपासून अध्यक्ष आहेत. या वर्षी सकाळी भव्य वरघोडा मिरवणूक आणि संध्याकाळी 'नाजूश्री - जय जिनेंद्र प्रतिष्ठान' मध्ये भव्य सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते; पण कोरोना या संसर्गजन्य आजाराने पार्श्वभूमीवर हे कार्यक्रम रद्द करण्यात आले. यात महाआरती, भक्तिगीते, लेझर शो आदी कार्यक्रम होणार होते. महावीर जन्मकल्याणक महोत्सवानिमित्ताने पुणे शहरात आठ वर्ष दुचाकीवर भव्य "अहिंसा रॅलीचे" आयोजन 'जैनजागृती'चे संजय चोरडिया यांच्या प्रेरणेने करण्यात येत होते, या रॅलीच्या आयोजनात अचलजींची प्रमुख भूमिका होती.

आजच्या कोरोना महामारीच्या संकटातही

समाजासाठी मदतीचा हात देण्याचे अचलजींचे काम एका मोठ्या स्तरावर केले आहे. गत ३ महिन्यात हजारो फुड पाकीटाचे वितरण केले आहे.

'जीतो पुणे चॅप्टर'च्या माध्यमातून 'युवक महासंघा'च्या सहकार्यातून आणि समस्त जैन संघाच्या आशीर्वादाने अनुभवी डॉक्टरांच्या देखरेखेखाली पुण्यातील त्यांच्या 'नाजूश्री हॉल'मध्ये जैन समाजातील व्यक्तींसाठी क्वारंटाइन सेंटर (विलगीकरण केंद्र) १ जुलै २०२० रोजी सुरू करण्यात आले आहे. या क्वारंटाइन सेंटरमध्ये आले, हळद, काळी मिरी आदी आयुर्वेदिक औषधींचा काढा रोज सकाळी आणि दोन वेळा उत्कृष्ट जैन भोजन अशी सुविधा देण्यात येत आहे.

अचलजींचे एक वैशिष्ट्य मुद्दाम या लेखाच्या शेवटी घेतले आहे. शांतीपाठ म्हणणे हे जैन धर्मांमध्ये एक विशेष महत्त्वाचे समजले जाते. अत्यंत अस्खलित आणि स्पष्ट उच्चाराने अर्थाचा भाव सर्वांना समजेल अशा स्वरूपात अचलजी हा शांतीपाठ म्हणतात. खरे तर त्यांच्या कार्याला जो आयाम मिळाला आहे, तो शांतीपाठातील भावपूर्ण मंत्रोच्चाराचेच फलित आहे, असे म्हटल्यास अतिशयोक्ती होणार नाही.

अचलजींचे कार्य हे खूप मोठे आहे, त्यामागे अपार कष्ट आहेत, संघर्ष आहे; पण त्यातून त्यांनी मिळवलेले यश हे समाजाला खूप काही देऊन जाणारे आहे. जैन धर्माच्या चारही संप्रदायांत अशा व्यक्तींचे कार्य हे भूषणावह तर आहेच; पण पुढच्या पिढीसाठीही नक्कीच प्रेरणादायी ठरणारे आहे. ●

महाराष्ट्रातील जास्तीत जास्त जैन समाजापर्यंत पोहचण्याचा
सर्वात खात्रीशीर, सर्वात सोपा व सर्वात स्वस्त मार्ग...

जैन जागृती - जाहिराती साठी संपर्क करा.

इलेक्ट्रॉनिक वजन काटे

▲ SSP-DLX

▲ TT- Black

▲ JW

▲ SSP-Excel

▲ SSP - LC

▲ SSP-Bench

▲ Crane

▲ Hanging Scale

▲ SPP - BLACK

▲ SRP-SS

Electronic Rickshaw Meter

GPS GSM Auto / Taxi Meter

▲ Weighbridge

विक्रीपश्चात तत्पर सेवा

सॅनसुई इलेक्ट्रॉनिक्स प्रा. लि.

इ-५९, मार्केटयार्ड, कृषी पणन मंडळ जवळ, गुलटेकडी, पुणे ४११ ०३७

फोन: (०२०) २४२०६००० मो.: ९८२३८८८८८८

Email: info@weighbridge.us Website: www.sansuiscales.com

कोरोनामुळे ज्योतिष्यांचा ढोंगीपणा सिद्ध

लेखक : डॉ. नितीन शिंदे

कोणत्याही भविष्यवेत्त्याने, ज्योतिषाने अथवा वास्तुतज्ज्ञाने भारतीय पातळीवर किंवा आंतरराष्ट्रीय पातळीवर कोरोनाबाबतचे भविष्य वर्तवलेलं नव्हतं, हे लक्षात घेण्याची गरज आहे. भविष्यामध्ये अवैज्ञानिक गोष्टींचा प्रचार आणि प्रसार करणाऱ्यांपासून सर्वसामान्यांची सुटका करणं हे महत्त्वाचं काम आहे. विज्ञान आणि संशोधनाकडे सकारात्मक दृष्टीने पाहणं गरजेचं आहे, हे कोरोनाचं आपल्याला तळमळीनं सांगणं आहे.

कोरोना' हे नाव सध्या चांगलंच सुपरिचित झालेलं आहे. चांगल्या अर्थाने नक्कीच नाही. कोरोना या विषाणूने निर्माण केलेल्या कोव्हिड-१९' या आजाराने आज सर्व जग अचंबित झालेलं आहे. जात, धर्म, लिंग, देश यांच्या सीमारेषा त्याने कधीच ओलांडलेल्या आहेत. मी यामध्ये दिशा पण टाकतो. सर्व दिशांनी कोरोना गावागावांत आणि घराघरांत शिरलेला आहे. वास्तुतज्ज्ञ आणि त्याच्या सल्ल्यानुसार ज्याने घर बांधलेलं आहे, ते सुध्दा याला अपवाद नाहीत. याबद्दल कोणाचच दुमत असेल, असं मला वाटत नाही.

कोणत्याही भविष्यवेत्त्याने, ज्योतिषाने अथवा वास्तुतज्ज्ञाने भारतीय पातळीवर किंवा आंतरराष्ट्रीय पातळीवर कोरोनाबाबतचे भविष्य वर्तवलेलं नव्हतं, हे लक्षात घेण्याची गरज आहे. मी आंतरराष्ट्रीय पातळीवर एवढ्यासाठीच म्हटलं, कारण तथाकथित जागतिक ज्योतिषी नॉस्ट्रॅडॅमस किंवा वेदोक्त ज्योतिषाच्या नावे भविष्यात काहीतरी छापून येण्याची शक्यता आहे, म्हणून सुरुवातीलाच हे स्पष्ट करतो. या भविष्यवाणीसाठी श्लोक, वेद, पुराण याचा दाखला पण दिला जाण्याची शक्यता आहे.

कोरोना ही नैसर्गिक आपत्ती संपूर्ण जगावर आलेली आहे. चीनमध्ये तिचा उगम झालेला असला, तरी ती चीनचीच निर्मिती आहे, असं आंतरराष्ट्रीय पातळीवर अधिकृतरीत्या मानलं जात नाही. पुराव्याशिवाय कोणतंही वक्तव्य करणं, हे बेजबाबदारीचं असल्यामुळे अजून तरी चीनवर अधिकृतरीत्या ठपका पडलेला नाही.

कोरोनापासून बचाव करण्यासाठी लॉकडाऊनसारख्या माध्यमाचा वापर करणारी यंत्रणा ही पूर्णपणे मानवनिर्मित आहे. अत्यंत प्रतिकूल आणि आणीबाणीच्या प्रसंगी, विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून केंद्र सरकार, राज्य सरकार, वैद्यकीय यंत्रणा, डॉक्टर, नर्स, स्वच्छता कर्मचारी आणि पोलीस जीव ओतून काम करत आहेत. ग्रह-तारे किंवा दिशा बघून ते बिलकूल काम करत नाहीत, हे वास्तव आहे. कोणत्याही ज्योतिषाचा अथवा वास्तुतज्ज्ञाच्या सल्ला या यंत्रणांनी घेतलेला नाही. राज्य पातळीवर, केंद्रीय पातळीवर आणि आंतरराष्ट्रीय पातळीवरसुध्दा अशा प्रकारची अवैज्ञानिक सल्लागार समिती कोठेही कार्यरत नाही. प्रत्यक्षात फिल्डवर काम करणाऱ्यालाच वास्तवतेचं भान असतं, घरात बसून पोथ्यापुराणांचा हवाला देणाऱ्यांना याचं महत्त्व कसं काय कळणार म्हणा!

गो कोरोना' म्हणून, गोमूत्र पिऊन, गोबर खाऊन, जप करून, टाळ्या वाजवून, दिवा लावून, कापूर जाळून आणि मृत्युंजय यंत्राचा गवगवा करून तो कदापिही जाणार नाही. त्याला घालवण्यासाठी लसच उपयुक्त ठरणार आहे आणि ती संशोधनातूनच मिळणार आहे, हे निर्विवाद. ही लस वरून कोटूनही पडणार नाही, तर तिला माणूसच शोधून काढणार आहे.

नोकरी लागणे, आजारी पडणे, लग्न न होणे, कर्जबाजारी होणे यांना ग्रह-तारे कारणीभूत ठरतात, असं सांगणारे ज्योतिषी; तसेच दिशा आणि वास्तू कारणीभूत ठरतात, असं सांगणारे वास्तुतज्ज्ञ हे दोघेही सर्वसामान्यांच्या भावनांशी खेळतात. सध्या मात्र हे दोघेही कोमातच गेलेले आहेत. वास्तू लाभदायक ठरते आणि ग्रह-तारे माणसाचं भविष्य ठरवतात, असं सांगून वैज्ञानिक संकल्पनांचा गैरवापर करणारे हे वास्तुविशारद आणि ज्योतिषी अक्षरशः उघडे पडलेले आहेत.

वास्तुपुरुष असतो आणि ज्या ठिकाणी घर बांधतात, त्या जागेमध्ये तो असतो. त्याच्या निवारणासाठी वास्तुतज्ज्ञाची गरज असते, असं सांगणाऱ्या वास्तुतज्ज्ञाच्या वास्तुपुरुषाला, अत्यंत नगण्य असणारा नॅनो आकाराचा कोरोना व्हायरस सध्या तरी लोड केलेला आहे, असंच म्हणावं लागेल. स्वयंपाकघर आग्नेयेला बांधलं की, सूर्याची किरणे जंतूचा नाश करतात, असं अवैज्ञानिक बरकळणाऱ्या प्रवृत्तींना, कोरोनाची एन्ट्री सर्व बाजूंनी होते, हे सांगावं लागेल. स्वयंपाकघर आग्नेयेला बांधा, असं सांगणाऱ्यांच्या आणि बांधणाऱ्यांच्या घरातच कोरोनाचे विषाणू शिरलेले असण्याची दाट शक्यता आहे. कोरोना हा विषाणू पृथ्वीवरचाच आहे. तो सर्व बाजूंनी आलेला आहे. एवढासा विषाणू थोपवण्याचं आपल्याला जमत नाही आणि हे ज्योतिषी आणि वास्तुविशारद माणसाच्या आयुष्यात घडणाऱ्या चांगल्या-वाईट घटनांचा संबंध ग्रह-तारे आणि दिशांचा संबंध जोडायला निघालेले आहेत.

वास्तूचा किंवा घराचा संबंध हा जागेची उपलब्धता, तिचे मजबूतपण, वास्तूमध्ये असणाऱ्या सोयी-सुविधा, सुंदरपणा, घर बांधणाऱ्याची आर्थिक कुवत आणि इंजिनिअरचं स्कील यापुरतंच महत्त्वाचं आहे. हे ज्ञान देणारा इंजिनिअरच खरा तज्ज्ञ आहे. स्वतःला वास्तुतज्ज्ञ समजणारा हा कधीच वास्तूमधील

तज्ज्ञ असूच शकत नाही. तज्ज्ञ असल्याचा त्याने भास निर्माण केलेला आहे. सर्वसामान्य जनता त्यांनाच वास्तूचे तज्ज्ञ म्हणून समजत आहे, हे दुर्दैव!

संशोधन

संशोधन करणं किती महत्त्वाचं आहे, हे आज कोरोनाने दाखवून दिलेलं आहे. कोणतीही गोष्ट संशोधनातून सिध्द करायची असेल तर किती कठीण बाब असते, हे कोरोनाच्या निमित्ताने आपण अनुभवत आहोत. डिसेंबर २०१९ मध्ये विषाणू सापडून आज जवळपास पाच महिने झाले, तरी लस सापडलेली नाही. सगळेजण कोणीतरी संशोधन करेल आणि आपली सुटका होईल, या विश्वासावरच मार्गक्रमण करत आहेत. आपल्याकडे संशोधनाच्या पातळीवर सगळंच आलबेल आहे. आपल संशोधन फक्त गाय, गोमूत्र आणि गोबर यावरच आहे.

अस्तित्वात असलेल्याचा शोध घेणं तुलनेनं सोप आहे. पण नसणाऱ्याचा शोध घेणं महाकठीण काम. कोरोनाचा विषाणू सापडणं तुलनेनं सोपं आहे. पण त्यावर लस शोधून तुलनेनं अत्यंत जटिल होत आहे. त्यासाठी कोरोना विषाणूचे सर्वांगाने संशोधन करावं लागणार. त्याचे गुणधर्म तपासावे लागणार. त्या गुणधर्माला मारक ठरणारी औषध विकसित करावी लागणार. एखादी लस शोधलीच तर तिची चाचणी घेण्यासाठी उंदीर, गिनीपिग किंवा माकड या प्राण्यांचा बळी दिला जाणार. प्राण्यांवरील चाचणी यशस्वी झाल्यानंतरच माणसावर चाचणी केली जाणार. तदनंतरच अधिकृत लस म्हणून बाजारात येणार. यासाठी बराचसा अवधी लागणार. ही लगेचच होणारी प्रक्रिया नाही. संशोधनातून सिध्द होण्यासाठी भरपूर कालावधी लागतो, धीर धरावा लागतो; पण आपल्याकडे कॅन्सर, कुत्रे चावले, साप चावला, कावीळ, हार्ट अॅटॅक यावर गावठी उपचार करणारी अनेक ठिकाणं (कु) प्रसिध्द आहेत. कोणत्याही चाचणीचा वापर न करता पेशंटला औषध दिले जाते.

शिक्षित आणि उच्चशिक्षितसुध्दा यांच्याकडे हजेरी लावतात. पेशंट एकाचवेळी डॉक्टर आणि गावठी दोन्हीही उपचार घेत असल्यामुळे, बरं झालं तर गावठी भाव खाऊन जातो. भविष्यात सुध्दा हा धोका आहेच.

ऊठसूट कोणीही म्हणतो, आम्ही हे संशोधनातून निर्माण केलेलं आहे.' असं म्हणत असेल तर त्याला आंतरराष्ट्रीय पातळीवर अधिकृतता लागते. केवळ आपण म्हणून ते चालत नाही. ते सत्य सार्वजनिक असावं लागतं. अवैज्ञानिक दावे करणारे ज्योतिषी आणि वास्तुतज्ज्ञ यांच्याकडे ती कुवत नसते.

जगा आणि जगू द्या', भिऊ नकोस मी तुझ्या पाठीशी आहे', असं म्हणायचा अधिकार आज तरी फक्त सरकार, पोलीस, डॉक्टर, संशोधक आणि अन्नधान्याची निर्मिती करणारा शेतकरी यांनाच आहे. ही भारतीय आणि जागतिक पातळीवर सिध्द झालेली बाब आहे. राजा, मानाचा, पावणारा, जागृत हे अलंकारिक शब्द संशोधकांनाच चिकटवले जाऊ शकतात. ज्यांच्यामागे हे शब्द चिकटवलेले आहेत, ते सगळे आज कुलूपबंद झालेले आहेत.

सर्वसामान्यांचा विज्ञानाकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन तितकासा चांगला नाही. त्यामुळे अवैज्ञानिक दावे करणाऱ्यांचा आणि दैववादी दृष्टिकोन पसरवणाऱ्यांचा समाजावर जास्त प्रभाव आहे. असे दावे करणारे सर्वसामान्यांच्या अडीअडचणी सोडवण्यासाठी त्यांच्याकडे उपाय असल्याचा आभास निर्माण करतात. त्यांची साधी, सोपी आणि भावनिक भाषाशैली सर्वसामान्यांवर प्रभाव टाकते.

विज्ञान किचकट आहे, असं म्हणणाऱ्या सर्वसामान्यांचे आज अनेक वैज्ञानिक शब्द पाठ झालेले आहेत. कोरोना, कोरोना टेस्ट, सोशल डिस्टंसिंग, कॉरंटार्ईन, होम कॉरंटार्ईन हे त्याची साक्ष देतात. किचकटसुध्दा अंगवळणी पडू शकतं, हे कोरोनाने सिध्द केलेलं आहे. विज्ञान सर्वसामान्यापर्यंत पोचलं तरच अवैज्ञानिक दावे करणारे उघडे पडू

शकतात; अन्यथा नाही.

डॉक्टरांना देव म्हणा आणि रुग्णालयालाच मंदिर म्हणा,' असा एक ट्रेंड सध्या जोरात सुरू आहे. परंतु समाजाची मानसिकता विचारात घेतली, तर भारतात तरी हा ट्रेंड फार काळ चालणार नाही. एकदा का कोरोनावर लस उपलब्ध झाली (लस शोधणारे बाहेरचे असणार!) की, आपलं परावलंबित्व संपलं आणि डॉक्टरांचं गुणगौरवत्वही तात्काळ समाप्त. गरज सरो, वैद्य मरो' याची प्रचिती येण्यासाठी डॉक्टरांनाही फार काळ वाट पाहायला लागणार नाही. अर्थात, डॉक्टरांना याची कल्पना आहेच आणि सर्वसामान्यांच्या तर हे अंगवळणीच पडलेलं आहे.

महत्त्वाची धोक्याची सूचना

कोरोनामुळे सर्वसामान्यांना प्रचंड फटका बसलेला आहे. आर्थिक आणि मानसिक दोन्ही पातळीवर. पण एकदा का लस तयार झाली की, वास्तुविशारद आणि ज्योतिषांना कोरोनाच्या रूपाने एक आयतं च कोलीत मिळणार.

आपल्या वास्तूची किंवा घराची कोरोनापासून मुक्ती करण्यासाठी वास्तुविशारद एखादी वस्तू बाजारात आणणार. कुबेर यंत्र, शनिसुरक्षा यंत्र, लक्ष्मी यंत्र यामध्ये आणखी एका नवीन यंत्राची भर पडणार. कोरोना यंत्र! हे यंत्र कसं लावायचं हे सुध्दा पाल्हाळ लावून ते सांगणार. प्रवेशद्वारासमोरील भिंतीवर, थोडंसं उजव्या बाजूला, चांगला दिवस (मुहूर्त) बघून, विधिवत पूजा करून हे यंत्र लावा म्हणून सांगणार. मुहूर्त बघणाऱ्या ज्योतिषाचा आणि पूजा करून देणाऱ्या पुरोहिताचा रोजगार सुरू. बिनभांडवली! आज आपल्याला हे हास्यास्पद वाटेल. पण हे करणारी पिढी भविष्यात येणार. तशी पिढी निर्माण करायची की नाही, हे आज आपल्या हातात आहे.

ज्योतिषी, वास्तुतज्ज्ञ, पुरोहित यांच्याबरोबरच जेम्स स्पेशालिस्ट'वाले पण आपला बिझनेस सुरू करणार. कोरोना अंगठीच्या रूपाने!

मुहूर्त काढणारे ज्योतिषी, कोरोना यंत्रवाले वास्तुविशारद, यंत्राची पूजा घालणारे पुरोहित आणि कोरोना अंगठीवाले जेम्स स्पेशलिस्ट हे सर्वजण भविष्यातील कोरोनाचे लाभार्थी' असणार. विनाभांडवल! सरकारी पातळीवर कोणतीही योजना राबवलेली नसताना! कोणत्याची प्रकारची कागदपत्रे जवळ नसताना! भविष्यामध्ये कोरोनाबद्दल अनभिज्ञ असणारी तत्कालीन पिढी यामध्ये भरडली जाणार, हे निर्विवाद सत्य आहे.

भविष्यामध्ये अवैज्ञानिक गोष्टींचा प्रचार आणि प्रसार करणाऱ्यांपासून सर्वसामान्यांची सुटका करणं हे महत्वाचं काम आहे. विज्ञान आणि संशोधनाकडे सकारात्मक दृष्टीने पाहणं गरजेचं आहे, हे कोरोनाचं आपल्याला तळमळीनं सांगणं आहे.

डॉ. नितीन शिंदे : ९८६०४३८२०८

अंधश्रद्धा निर्मूलन वार्तापत्र - मे २०२० •

अरे, आत्ताच तुमची आठवण आली

लेखक : विनोद कां शहा, पुणे

“आत्ताच तुमची आठवण झाली !”

हे कुणालाही, कधीही, कुणाकडूनही ऐकायला आवडतील असे शब्द...

आपण कुणाच्या आठवणीत आहोत, हे मनाला सुखावणारं...

आपला एखादा शब्द, एखादी कला, एखादा गुण किंवा केलेली कृति कुणाच्या तरी मनाच्या कोपऱ्यात जाऊन बसते आणि कधी क्षणाची संधी मिळाली की जमीनीतून झरा फुटावा, तशी नेणीवेतून जाणिवेत येते.

कधी सहजच काही आठवतं कुणाबद्दल... अगदी छोटासाही संदर्भ पुरतो त्यासाठी. फार काही विशेष नसलं तरी दोन क्षण पुन्हा इतिहासात जातोच आपण.

आणि जेव्हा अशी एखादी आठवण, जी खूप प्रयत्नांती आपण अंतर्मनात ढकललेली असते;

केव्हातरी मनातल्या कुपीतून बाहेर पडतेच.

आणि तेव्हा...

तेव्हा मग मनात श्रावण फुलतो...

संगळं मन हळदीचं होऊन जातं...

चेहऱ्यावरचे भाव चटकन बदलतात...

कुणाशीतरी हितगुत करावंसं वाटतं...

पण नक्की काय ते कळत नाही...

मग आपणच बोलत राहतो आपल्या आठवणीशी...

बऱ्याच वेळा स्वतःशीच...

शक्य झालं तर कधी दुसऱ्याशी...

स्वतःशीच हसतो...

डोळे चमकतात...

नकळत आपला मुखवटा गळून पडतो,

चेहऱ्याची इल्ली विस्कटते...

स्वतःचीच नव्याने ओळख होते...

छान मोकळं वाटायला लागतं...

पण अगदी क्षणभरंच...

आणि हा अनुभव फार छान असतो...

क्षणभर आपण आपले सगळे त्रास... सगळ्या

dead lines विसरतो.

क्षणात ढगाळलेलं आभाळ स्वच्छ होतं...

अंगात अठरा हत्तीचं बळ संचारतं...

काहीच अशक्य नाही असं वाटायला लागतं...

आणखी असंच काय काय होतं...

अनुभवलयं कधी ?

म्हणून म्हटलयं... आठवण स्वतःच एक साठवण असते...

ती, आपली कुणी काढू दे... किंवा आपल्याला कुणाची येऊ दे... क्षणात आपल्याला क्षणभरासाठी का होईना... बदलून टाकते... एवढं मात्र खरं !

म्हणून आजपासून एकच करूया...

कधी कुणाची आठवण आलीच, तर तडक त्या व्यक्तिला सांगून टाकूया...

चातुर्मास (किंवा कोणत्याही सणावाराच्या) निमित्ताने आज तुमची आठवण आली... •

॥ आयुष्यवेद : इति आयुर्वेद ॥

काळुराम मंगळचंद कोठारी (स्थापना - १९२८)

आयुर्वेदिक वनौषधींचे अहमदनगरमधील विश्वसनीय नाव

आता पुण्यामध्ये मध्यवर्ती ठिकाणी आपल्या सेवेत होलसेल सह रिटेल विक्रीसुध्दा

बाळंतपणासाठी लागणारे सर्व वस्तू जसे सफेद मुसळी, सालम मुसळी, कमरकस, सराटा, लोध्र पिंपळी, पिंपळामूळ इतर सर्व सामग्री सर्व प्रकारची तेल, हर्बल मेहंदी, फेस पॅक, हेअर पॅक, अरोमा थेरेपी, बाळगुटी, एकेरी चूर्ण इ. करीता लागणारे सर्व साहित्य व नामांकित कंपन्यांची तयार औषधे व गुलकंद, मोरावळा, आवळा कॅण्डी एकाच ठिकाणी उपलब्ध.

काळुराम मंगळचंद (नगरवाला) (स्थापना - २००४)

पुणे शहराकरीता मंगल प्रॉडक्टसचे सुपर स्टॉकिस्ट

आयुर्वेदिक वनौषधींचे होलसेल व रिटेल विक्रेते

११२९, सदाशिव पेठ, निंबाळकर तालीमशेजारी, स्वामी सदन अपार्टमेंट,

१०१ पहिला मजला, पुणे - ४११०३०

दुकानाची वेळ : सकाळी १० ते सायं. ६, साप्ताहिक सुटी रविवार.

www.mangalayurpharma.info

फोन : (०२०) २४४५५६६३, मो. ७७७ ५०८४ ६६६,

E-mail: kotharineeraj07@gmail.com

सुंदर दिसण्याकरीता

शरीरातील साखर नियंत्रित करण्याकरीता

आयुर्वेदिक वनौषधींच्या मोफत माहिती करीता संपर्क ९४२२२०८७०

बाळंतपणातील लाडू मसाला

लहान मुलांना अपचन व पोटफुगीमुळे होणाऱ्या ओकरीवर, सर्दीवर, अमांशावर, एकमात्र.

प्रमाण - लहान बाळांना २-४ थेंब साखरेतून अथवा पाण्यातून देणे.

डिकामली पावडर

बाळांना दात येतांना निर्माण होणाऱ्या तक्रारीकरीता उपयुक्त

डिकामली हिरड्यांना लावताना गरजेप्रमाणे साखरेची पावडर मिश्रण करून दिवसातून दोन वेळेस लावणे.

मंगलची लोकप्रिय व गुणकारी उत्पादने संपूर्ण माहिती पत्रकासह सर्व प्रमुख मेडीकल व किराणा स्टोअर्स मध्ये उपलब्ध

आत्म ध्यान (Me Within Me) (खंड-२)

१ : आत्म ध्यान के आलम्बन

लेखक : ध्यान गुरु आचार्य डॉ. शिवमुनिजी

(क्रमशः)

अन्य ध्यान पध्दतियों की तरह आत्म ध्यान साधना के भी आलम्बन है - श्वास, मन और मौन । मौन अवस्था में श्वास विचरण के प्रति दृष्टा भाव से ही आत्म ध्यान सम्भव है । शर्त है, मौन वास्तविक होना चाहिए, श्वास विचरण पर चौकसी सहज होना चाहिए और सारे उपद्रव की जड़ मन पर कड़ा नियन्त्रण होना चाहिए । यह असाध्य नहीं, साध्य है ।

श्वास विचरण के प्रति दृष्टा भाव

हम जन्म से मृत्यु तक निरंतर साँस लेते हैं । जन्म लेते हैं, जवान होते हैं, प्रौढ़ और वृद्ध होते हैं, सुखी होते हैं दुखी होते हैं, धनी होते हैं या निर्धन होते हैं, सफल होते हैं, असफल होते हैं, रुग्ण होते हैं या थक जाते हैं - आयु और आय के साथ सब कुछ बार-बार बदलता है, पर जो जन्म से मृत्यु तक नहीं बदलता, वह है साँस का आवागमन । यदि एक क्षण भी श्वास लेना भूल जाएँ तो सब कुछ समाप्त हो जाए । विधाता ने इसलिए हमारी श्वास का जिम्मा हमें नहीं सौंपा । यह नहीं होता तो मुश्किल हो जाती । हम श्वास लेना भूल जाते और फिर कुछ भी नहीं बचता ।

श्वास क्रिया और जीवन एक दूसरे से जुड़े हुए हैं इसलिए इसे हम प्राण भी कहते हैं । प्राण का अर्थ है जीवन शक्ति । इसे यूँ भी समझना चाहिए कि भीतर आनेवाली प्रत्येक श्वास पुनर्जन्म है । बाहर जाने वाली श्वास मृत्यु है । प्रत्येक श्वास के साथ हम मरते हैं और फिर फौरन जन्म लेते हैं । आत्मध्यान के साधक हो इसीलिए बार बार याद दिलाया जाता है कि आने-जाने वाली श्वास के प्रति जागृत रहे । श्वास का यात्रा पथ देखें और सब कुछ भूल जाएँ । जब श्वास नासापुटों को

स्पर्श करे तो उसे महसूस करें । श्वास से कदम मिलाकर चलें, न आगे, न पीछे । उसका साथ न छूटे । श्वास को चलने दें पर सजगता के साथ ।

आपको महसूस होगा कि बाहर आने वाली श्वास और भीतर आने वाली श्वास एक वर्तुल बनाती है । यह भ्रम है कि दोनों श्वास समांतर रेखा की तरह है । भीतर आनेवाली श्वास आधा वर्तुल बनाती है तो शेष आधा वर्तुल बाहर निकलने वाली साँस बनाती है ।

इसे कार ड्रायव्हिंग से समझें, जो मोटर कार चलाते हैं वे जानते हैं कि गियर बदलते समय हर बार न्यूट्रल गियर से गुजरना पड़ता है । न्यूट्रल गियर केवल घुमाव का बिंदू है, मोड़ है । यह गियर नहीं है । ऐसे ही जब श्वास भीतर जाती है और घुमने लगती है उस वक्त वह न्यूट्रल गियर में होती है । उसे एक तटस्थ क्षेत्र से गुजरना पड़ता है ।

शरीर हमारे अस्तित्व का गियर है तो मन उसका दूसरा गियर है । हम एक गियर से दूसरे गियर में घूमते हैं तब हमें न्यूट्रल गियर की जरूरत पड़ती है । जब शरीर न हो और मन भी न हो । मात्र हो शरीर और मन से मुक्त अस्तित्व । श्वास के प्रति यह बोध जैसे-जैसे गहरा होगा, सधन होगा वैसे-वैसे आत्म बोध स्पष्ट आकार लेगा । आत्म ध्यान इसी तटस्थ क्षेत्र की खोज है । वह बिंदु जब हम शरीर न हो और न ही मन हो ।

श्वास तुम्हारे और तुम्हारे शरीर के बीच सेतु है । तुम शरीर को तो जानते हो, लेकिन यह नहीं जानते कि केंद्र कहाँ है ? श्वास नाभि केंद्र को जाती है फिर वहाँ से लौटती है और फिर इसी यात्रा को दोहराती है । जब हम गहरी साँस नहीं लेते है तो वह केंद्र तक नहीं

पहुँचती है। इसे भी एक उदाहरण से समझें...

एक सोए हुए बच्चे की श्वास भीतर जाती है तो उसका पेट उपर उठता है, छाती नहीं। श्वास-प्राश्वास के साथ पेट उपर नीचे होता है तब बच्चा अपने केंद्र पर होता है। केंद्र में होने से बच्चे प्रसन्न रहते हैं, वे थकते नहीं है। वे सदा वर्तमान में होते हैं, उनका न अतीत होता है और न भविष्य।

हम भी बच्चे थे तब गहराई तक श्वास लेते थे। अब श्वास पेट तक नहीं जाती। नाभि केंद्र को नहीं छूती। वह सीने को दुकर ही लौट आती है।

श्वास जब पूरी तरह भीतर गई हो या बाहर आई हुई हो - इस विराम के क्षण में व्यक्ति का अहंकार विसर्जित हो जाता है। ऐसा हम सबके साथ होता है पर हमें इसका आभास नहीं होता है। आइए, इसे भी उदाहरण से समझें...

आप कार चला रहे हैं और अचानक वह क्षण आ जाता है जब लगता है कि दुर्घटना होने वाली है। श्वास बाहर है तो बाहर और भीतर है तो भीतर ही रह जाती है। इस क्षण हम अपना पद, पैसा, पॉवर सब भूल जाते हैं। सारा अहंकार विसर्जित हो जाता है और बोल उठते हैं - Oh God! Save Me. बाप रे ! बचा लो।

स्पष्ट है कि जब हम श्वास लेते हैं तो श्वास को अनुभव नहीं करते। श्वास भीतर जाती है पर हम इसके स्पर्श को नहीं जानते। श्वास को नहीं पहचानते। लेकिन जब कोई अड़चन आती है तो श्वास को जानते हैं।

श्वास के इस अदभुत केंद्र तक पहुँचने के लिए महावीर ने १२ वर्ष तप किया तब वे अरिहंत बने। अरिहंत का मतलब है ऐसी आत्मा जिसने मोह-माया, राग-द्वेष, काम-क्रोध और लोभ-लालच को जीत लिया हो।

A Soul who has conquered inner passions such as attachment, anger, pride and greed.

यही आत्म ध्यान का लक्ष्य है।

आत्म ध्यान के अन्वेषक शिवाचार्यजी ने श्वास के अहसास की जो सहज विधि खोजी है वह है - सोऽहं।

हर रोज अब जब भी मौका मिले तब सोऽहं के आलम्बन के साथ कम से कम एक मिनट तक गहरी श्वास ले। ऐसा करते समय महसूस करें कि श्वास आपके रोम-रोम, आपके अंग-अंग में समा रही है। जब ऑफिस में थक जाएँ या उबने लगे तो एक गहरी श्वास लें। किसी बड़े व्यक्ति से मिलने जा रहे हैं, किसी उलझन में हैं, तनाव में हैं, या मंच से बोलना हो तो एक गहरी श्वास लें। आप पाएँगे कि एक मिनट की गहरी श्वास ने अपने अंतर्मन की उलझन और तनाव को कम कर दिया है और आप जो हालात है उसके अनुरूप व्यवहार करने, उसका सामना करने के लिए तैयार हैं।

हर गहरी श्वास आपके अंतर्मन को, आपके आत्मबल को यानि आपके आत्मविश्वास को मजबूत करती है।

मन को मालिक न बनने दे, मन के मालिक बने

हमारी पाँच प्रत्यक्ष इंद्रियाँ हैं - आँख, कान, नाक, जीभ और स्पर्श। छठी अप्रत्यक्ष इन्द्रिय है - मन। अन्य इन्द्रियों की तरह मन भी शरीर का अभिन्न अंग है। शरीर को कुछ भी होता है तो उसकी जड़ें मन में होती है, असर शरीर पर दिखाई देता है। चिकित्सक इसीलिए कहते हैं कि मन को मजबूत करो, रोग जल्दी ठीक हो जाएगा। चिकित्सकों से पहले भारतीय दर्शन ने यह बात समझ ली थी इसलिए ध्यान की खोज हुई।

हमारी पंच इंद्रियों और मन में एक बड़ा फर्क है। आँख, कान, नाक, जीभ और स्पर्श हमें जन्म से मिलती है, पर मन सामाजिक उपज है। यह हमें जन्म से नहीं मिलता है। यह हमें दिया गया है। हम पर लाद दिया गया है। इसके क्रिएटर है माँ-बाप, टीचर, मित्र

रिश्तेदार । जिस तरह हमारा लालन-पालन होता है, शिक्षा मिलती है, संगी-साथी मिलते हैं वैसा हमारा मन हो जाता है । बड़े होते हैं तो अनुभव जिसे अतीत कह सकते हैं वह हमारे मन को बनाता और बिगाड़ता है । इसे एक उदाहरण से समझें...

हम मनुष्य पैदा हुए हैं पर हिन्दु, मुस्लिम, सिख या ईसाई बना दिए गए । यह धर्म हमें परिवार या समाज से मिला है या कहें कि हम पर तब ही लाद दिया गया जब हम नासमझ थे ।

जो कुछ थोपा गया है उसे भूलकर, अतीत को भूलकर, भविष्य को भूलकर, वर्तमान में लौटने और फिर से वही जन्मवाले मनुष्य बनने का जब हम प्रयत्न करते हैं तो मन उपद्रव करने लगता है । मन को मूल में लौटाना रास नहीं आता । क्यों ? क्योंकि वह कंडिशनड (संस्कारित) हो चुका है ।

मन एक विचार से दूसरे विचार की ओर सतत यात्रा करता है पर कहीं नहीं पहुँचता है । मन की संरचना ही गतिमय है । यही मन का स्वभाव है अगर बुद्धि के बल पर हम किसी बिंदु पर टिकने की कोशिश करते हैं तो भी मन बाधा बन जाता है । मन की इस जिद के दोषी हम हैं । हमने अपने मन पर कभी नियन्त्रण रखा ही नहीं । हम कभी मन के मालिक बने ही नहीं । हमने मन को मन ही मन इतनी स्वतन्त्रता दे दी कि मन स्वामी बन गया और हम मन के सेवक ।

आप ध्यान करना चाहते हैं तो मन बहाने बनाता है । वह कहता है - समय कहाँ है ? अभी सम्भव नहीं है । समय मिलेगा तब करेंगे । मन जो कहता है उससे सावधान रहें । मन का बहुत भरोसा मत करो । यह ही हमें भटकाता है । यह ही लोभ लालच पैदा करता है । यह ही सफलता के अनैतिक शॉर्टकट बताता है । जब भी संदेह करना हो तो सबसे पहले अपने मन पर संदेह करें । मन कुछ करने को कहे तो दो बार सोचें । ध्यान करना चाहें और मन कहे समय कहाँ है तो सोचें ? मन कहेगा - अभी जीवित रहने के लिए ध्यान जरूरी नहीं है

। क्यों ? क्योंकि ध्यान में उतरोगे तो मन छुट जाएगा । मन बहुत बुद्धिमान है । वह जानता है ध्यान मेरी मृत्यु है । मेरी लगाम है । ध्यान से मन इसीलिए डरता है । कहता है अभी नहीं, फिर कभी ।

मन के साथ एक और झंझट है - अनंत भूख । मन का भोजन है विचार । जैसे किसी पेड़ में फल-फूल और पत्ते उगते हैं वैसे ही मन में विचार उगते हैं । मन को एक प्रश्न मिल गया तो वह उससे कई प्रश्न पैदा कर लेगा । बर्ट्रेण्ड रसेल ने कहा है कि मैं बच्चा था तो सोचता था कि बड़ा हो जाऊँगा तो मेरे सारे प्रश्न हल हो जाएँगे, पर अब मैं अस्सी का हो गया हूँ नए पुराने प्रश्न वैसे ही खड़े हुए हैं ।

मन के साथ दूसरा झंझट है एक अति से दूसरी अति की ओर दौड़ना । घड़ी के पेंडुलम की तरह मन सारे दिन चलता रहता है । कभी दाएँ, कभी बाएँ । जो गरीब है उसका मन धन के पीछे भागता है । जो अमीर है वह फकीर जैसी मस्ती माँगता है ।

डॉ. शिवमुनिजी कहते हैं मन से मुक्ति की कोशिश है आत्म ध्यान । यह बोध करवाने का प्रयास है कि मन से परे शरीर में आत्मा है जो स्वयं परमात्मा है । एक बार आत्मा से साक्षात्कार हो जाए तो महसूस होता है कि मन ने बेकार ही प्रपंचों में उलझा रखा था, भीतर से तो हम आकाश की तरह शून्य हैं । शून्य का आभास होते ही सारे भय भाग जाते हैं । शून्य मरता नहीं है । आकाश गुम नहीं होता है । बादल उसे थोड़ी देर छुपा सकते हैं । यही हमारे साथ हुआ है । बाह्य जगत ने हमारे भीतर समाई आत्मा को ढंक लिया है, छुपा दिया है । वह गुम नहीं हुई है । उसे खोजना भर है । उस तक पहुँचना है फिर सब नए सिरे से नया हो जाएगा ।

आत्म ध्यान से बाहरी घेरों के साथ मन की दासता से भी मुक्ति मिल जाती है । मन गया कि अतीत गया । कोई बंधन नहीं रहे, कोई भविष्य नहीं रहा । जो है वर्तमान है । शाश्वत वर्तमान ।

संक्षेप में कहें तो मन का अर्थ है विचारणा और

अ-मन का अर्थ है निर्विचार । ध्यान में मन है ही नहीं। यह अ-मन की अवस्था है । यही कारण है कि ध्यान को मन नहीं समझता या ध्यान को मन से नहीं समझा जा सकता । यही नहीं, मन ध्यान के समय इसीलिए सबसे ज्यादा उपद्रव भी करता है । कबीर ने कहा तो है

-

कबीर यह मन मसखरा, कहुँ तो माने रोस,
जा मारग साहिब मिले, तहाँ न चाले कोस ।

(यह मन बहुत चुलबुला है । इसे समझाने का प्रयत्न करो तो बुरा मानता है । जिस साधना से परमात्मा का साक्षात्कार हो सकता है उस ओर चलने को तैयार ही नहीं होता ।)

मौन

भगवान महावीर की साधना का मूलाधार मौन था। साढ़े बारह साल की साधना में वे मौन रहे । अति आवश्यक हुआ और किसी ने पूछा तो वे इतना ही बोले - मैं भिक्षु हूँ । इस मौन से ही उनकी उर्जा का संग्रहण हुआ और वे महावीरत्व को प्राप्त हुए, अरिहंत बने ।

मौन का अर्थ केवल चुप्पी नहीं है । चुप्पी में हम किसी दूसरे से नहीं बोलते हैं पर वास्तविक मौन तब है जब हम खुद से भी बोलना बंद करें । मौन तो सत्य की खोज है । परेशानी यह है कि यह कभी बंद नहीं होती । जब हम सोचते हैं, विचार करते हैं तब भी चुप नहीं होते । अपने आप से बात करते हैं । खुद से बात किए बिना विचार नहीं कर सकते ।

जो लोग मौन का अभ्यास करते हैं वे सिर्फ बाहर से बातचीत बंद कर देते हैं । यह चुप्पी है मौन नहीं । क्योंकि भीतर तो विचार चल रहे हैं । अंतस से बात हो रही है । भीतर से मौन के लिए मन का शांत होना जरूरी है ।

आपने यह कहावत सुनी है - क्या मुँह में दही जम गया है । यदि मुँह में वाकई दही जमाने का इंतजाम होता तो जीवन शांत हो जाता । डॉ. शिव मुनिजी कहते हैं कि अगर मुँह के साथ मन में दही जमाने का इंतजाम

हो जाए तो जीवन ही नहीं दुनिया में शांति हो जाए ।

जैन दर्शन में मौन पर सबसे ज्यादा चिन्तन हुआ है जिसका निष्कर्ष है - बोलने से मनुष्य की शक्ति का सबसे ज्यादा न्हास होता है । जैन साहित्य में आयुष्य का तो माप ही श्वासोच्छ्वास है । मनुष्य जितना तेज चलता है, जितना ज्यादा और जितना जोर से बोलता है, जितना ज्यादा सोता है, जितना ज्यादा भोग विलास करता है, जितना ज्यादा व्यसनों में संलग्न रहता है उसकी साँस उतनी तीव्र गति से खर्च होती है । साँस सबको उनके कर्म अनुसार मिली है । जल्दी खर्च कर देंगे तो जल्दी मर जाएँगे । इस तत्व को विज्ञान ने भी मान लिया है । विज्ञान कहता है कि जो जितना अधिक बोलता है वह उतनी ही जल्दी मरता है ।

यही कारण है कि आत्म ध्यान साधना के दौरान मौन रखा जाता है । दूसरों से न बोलने, इशारों से या लिखकर बात न करने की सलाह दी जाती है । यह समझाया जाता है कि मन की चंचलता बंद हो जाएँगी तो आप अचल और स्थिर हो जाएँगे यानि ठहर जाएँगे । जब अचल हो जाएँगे तो शाश्वत के नजदीक पहुँच जाएँगे । विचारों में आप अपने शरीर और मन के साथ होते हैं तो निर्विचार में आप शाश्वत के संग और अंग हो जाते हैं । सारी बेचैनियाँ और परेशानियाँ स्वयंमेव दूर हो जाती हैं । खामोशी कितना रोमांचक रहस्य है इसे एक कहानी से समझें...

एक जहाज समुद्र में डूबा । उसके सारे यात्री डूब गए । एक यात्री तैरते हुए एक निर्जन टापू पर पहुँच गया । वह प्रतीक्षा करने लगा कि कोई उसे बचाने आएगा । कई वर्ष हो गए तो वह प्रतीक्षा करना भी भूल गया । फिर एक दिन एक जहाज वहाँ से गुजरा । उस एकांत निर्जन टापू पर उस आदमी को देखकर जहाज के कप्तान ने कुछ लोगों को वहाँ उतारा । जब उन लोगों ने उस आदमी की आपबीती सुनी तो कहा - चलो, हम तुम्हें तुम्हारी दुनिया में लौटा देते हैं । वह शक्स सोच में पड़ गया तो उन लोगों ने कहा - चलना है या नहीं ? उस

आदमी ने कहा - अगर तुम्हारे जहाज पर कुछ अखबार हो तो पहले मैं उन्हें देख लेना चाहता हूँ। इसके बाद बताऊँगा कि चलना है या नहीं। अखबार देखकर उसने कहा, तुम अपनी दुनिया में रहो। मैं यही रहूँगा। वे लोग हैरान हुए। उनकी हैरानी देखकर उस आदमी ने कहा - इन वर्षों में मैंने यहाँ जिस शांति, जिस मौन और जिस आनंद को जीया है उसका मैंने जीवन के पचास वर्षों में कभी अनुभव नहीं किया था। यह तो परमात्मा की असीम अनुकंपा है कि तूफान में जहाज उलट गया और मैं यहाँ आ गया। यदि मैं यहाँ नहीं आया होता तो मुझे कभी पता नहीं चलता कि खामोशी कितनी रोमाचंक होती है। मौन में कितना सुख, कितनी उर्जा है।

मौन साधना करें आपको भी वैसा ही टापू मिल जाएगा जहाँ आप होंगे और होगी आपके साथ आपकी आत्मा यानि परमात्मा... (क्रमशः) ●

जैन जागृति - जाहिरात व बातम्या २० तारखे पर्यंत पाठवा

जैन जागृति मासिक दर महा ५ तारखेला पुणे येथून प्रकाशित होत आहे. दर महा २५ तारखेला अंक छापण्या साठी जातो. तरी आमच्या सर्व ग्राहकांनी व जाहिरात-दारांनी २० तारखेपर्यंत बातम्या, जाहिराती आमच्या ऑफीसमध्ये पाठवाव्या. त्यानंतर आलेल्या बातम्या पुढील अंकात प्रसिध्द होतील. - संपादक

वाचकांसाठी निवेदन

सर्व प्रकारच्या जाहिरातीमधील मजकूर जाहिरात दाराने दिल्यानुसार प्रसिद्ध केला जातो. यातील कोणत्याही माहितीच्या सत्यतेबाबत जैन जागृति व्यवस्थापन हमी घेऊ शकत नाही. यांची वाचकांनी नोंद घ्यावी.

- व्यवस्थापक

कितने भाग्यशाली

लेखक : पू. आचार्य श्री रत्नसेनसूरिजी म.सा.

भारत की आबादी ८० करोड की है किंतु उनमें प्रधान मंत्री Prime Minister अथवा राष्ट्रपति President तो एक ही व्यक्ति बन सकता है। हिंदुस्तान को आजाद हुए लगभग ५० वर्ष बीत चुके हैं, किंतु उनमें प्रधान मंत्री और राष्ट्रपति तो ८-१० ही हुए हैं ?

भारत जैसे विशाल राष्ट्र के प्रधान मंत्री बनने के लिए कितनी कितनी अवस्थाओं में से पसार होना पडता है ? मात्र इच्छा कर देने से कोई प्रधान मंत्री नहीं बन सकता।

प्रधान मंत्री बनने के लिए लोकसभा की सदस्यता, विशिष्ट योग्यता, अपनी पार्टी की बहुमती और अपनी पार्टी पर पूरा-पूरा वर्चस्व हो, तभी व्यक्ति उस ऊँचे पद पर आसीन हो सकता है। इनमें से यदि एक भी बात में कमी हो जाय तो व्यक्ति को उस पद से भ्रष्ट होते देर नहीं लगती है।

जरा सोचें ! हम कितने भाग्यशाली हैं। अव्यवहार राशि के जीवों में सिध्दत्व सत्ता अवस्था में पडा हुआ होने पर भी उस सिध्दत्व के प्रगटीकरण के लिए उनके पास कोई उपाय नहीं है।

जबकि हमारा सद्भाग्य है कि हम उन अनंतानंत जीवों की खान समान अव्यवहार राशि में से बाहर निकल गए। इतना ही नहीं, मोक्ष मार्ग की सामग्री को सफलीभूत बनाने के लिए जिस मानव भव की आवश्यकता है, वह मानव भव भी हमें प्राप्त हो चुका है, अब आवश्यकता है प्रचंड पुरुषार्थ की।

पुरुषार्थ के बल से ही हम मोक्ष मार्ग में आगे कदम उठा सकते हैं।

अब तो इस जीवन में प्रमाद को दूर करना ही होगा। मात्र प्रमाद के वशी भूत होकर हमने प्राप्त कई अवसर खो दिए हैं। ●

Hitech Scaffolding Pvt. Ltd.

(Formerly Hitech Indeco Hiring Pvt. Ltd.)

ON RENTAL BASIS

SCAFFOLDING MATERIAL ON HIRE

- Props
- Spans
- Centering Plates
- Pipes
- Couplers
- Platforms
- Cuplock System
- H Frames
- C Channels
- U Jack
- Base Jack
- Joint Pins
- Square Block

HITECH
SUPPORT TO BUILD

CORPORATE OFFICE

404, Decision Tower, Near City Pride Multiplex, Pune - Satara Road, Pune - 411 037.
Phone : 020 - 24215599 Mobile - 9922011033 / 8888601000
Email - hitechindeco@gmail.com website - www.hitechscaffolding.com

श्री. नवनीतलाल श्रीमल चंगेडिया

जनरल मर्चन्ट अॅण्ड कमिशन एजन्ट

मार्केट यार्ड, अहमदनगर, - ४१४ ००९.

फोन : (०२४९) २४५०५९९ निवास : २४७०८८२

मोबाईल : नवनीतलाल : ९८९०९२२२७६ / ९४२२२२६९६३

हर्षकुमार : ७५०७००५००९

स्व.श्री. श्रीमलजी चंगेडिया

वर्धमान टायर्स

अजय अशोक चंगेडिया
मो.: ९८२२५४९२५५

सर्व कंपन्याचे टायर्सचे अधिकृत विक्रेते

- कॉम्प्युटराईज्ड • व्हिल अलाईनमेन्ट • व्हिल बॅलेन्सिंग • ऑटोमॅटीक टायर चेंजर

धरती चौक, हातमपुरा, अहमदनगर, फोन : ०२४९-२३४६३५५, २३२२९८०

शाखणा : बिशप कॉलनी, मकासरे हेल्थ क्लब समोर, टी.व्ही.सेंटर रोड, सावेडी, अहमदनगर.

वर्धमान एजन्सी - हिरो स्पेअर्सचे अहमदनगर जिल्ह्याचे होलसेल डिस्ट्रीब्युटर्स

एम.आय.डी.सी. अहमदनगर. मोबाईल : दिपक - ९३७२६७३५०५

जैत्र जागृति

❖ २८ ❖

जुलै २०२०

तप और दान का माहात्म्य समझें

प्रवचनकार : आचार्यप्रवर श्री हीराचन्द्रजी म.सा.

तिरने-तारने वाले तीर्थकर भगवन्त, तप से अपने कर्मों को तपाने वाले संत भगवन्तों के चरणों में कोटि-कोटि वन्दन ।

बन्धुओं !

तीर्थकर भगवान महावीर की आदेय-अनमोल वाणी के माध्यम से कर्म-निर्जरा के साधन तप का वर्णन किया जा रहा है । तप, विकार मिटाने वाला है, तप वासनाएँ हटाने वाला है, तप इन्द्रियों का दमन करने वाला है । तप भूख की पीड़ा समझाने वाला है । सामने वाला भूख की पीड़ा से कैसे व्याकुल है, वह कैसा अनुभव करता है, भूख की तकलीफ कितनी और कैसी होती है, तपस्या करने वाला तपस्वी तप के माध्यम से भूख की पीड़ा स्वयं अनुभव करता है । तप से तपे हुए तपस्वी अपने बचाए हुए द्रव्य का सदुपयोग करने की कोशिश भी इसी तप से करते हैं । सदगृहस्थ के षट्कर्मों में पाँचवा कर्म, तप है, छठा कर्म दान है । कहा भी है-

देव-पूजा, गुरुपास्तिः, स्वाध्यायः संयमस्तपः ।

दानं चेति गृहस्थानां, षट्कर्माणि दिने-दिने ॥

दान क्या है ? दान की परिभाषा समझें, दान कैसा होता है ? इसको जानें । दान का क्या माहात्म्य है, विचार करें । दान किसे दें, इस पर भी विचार-चिन्तन करें । आज कई हैं जो अपने सगे-सम्बन्धियों, इष्ट-मित्रों और पारिवारिक-परिजनों व रिश्तेदारों को बुलाकर खिलाते हैं, यह दान नहीं है । जँवाई की मनुहार करना अथवा अपने मिलने वालों को पुनः पुनः आग्रह अनुरोध करके खिलाना भी दान नहीं है । कई हैं जो खिलाते-खिलाते मनुहार ही नहीं, गले की सौगन्ध दिलाकर कहते हैं कि म्हारी मनुहार तो माननी ही पड़ेगी, जो यह कहकर खिलाता है तो क्या वह दान है ?

दान की एक परिभाषा है -

दातव्यमिति यद्दानम्, दीयतेऽनुपकारिणे ।

देशे, काले च पात्रे च तद्दानम् सात्त्विकंस्मृतम् ॥

- गीता १७/२०

अर्थात् दान देना कर्तव्य है - ऐसे भाव से जो दान देश, काल और पात्र के प्राप्त होने पर निष्काम भाव से दिया जाता है, वह दान सात्त्विक कहा गया है ।

जो दिया जा रहा है, वह दान है । यह दान ममता रखकर नहीं हो, मोह के वशीभूत नहीं हो । अपने स्वामित्व की वस्तु जरूरतमन्द को देना दान है ।

तप और दान दोनों षट्कर्मों में शुमार हैं । आचार्य भगवन्त पूज्य गुरुदेव श्री हस्तीमलजी महाराज वर्षों से तप और दान की प्रेरणा करते रहे । आपने भगवन्त के प्रवचन सुने हैं अथवा व्याख्यान मालाओं में भगवन्त का चिन्तन आपको पढ़ने को मिलता है । तप और दान का परस्पर का संबंध भी है । तप करने वाला अगर भूख की पीड़ा महसूस करता है तब उसमें देने की भावना जगती है । जिसे जरूरत है, उसे देना चाहिए । जरूरत नहीं उसे दिया जाय तो कोई अर्थ नहीं । बिना आवश्यकता के देना तो पहाड़ पर हुई वर्षा की तरह है । पहाड़ पर बरसा हुआ पानी किस काम का ? वह तो बहते-बहते समुद्र में जो मिलता है । पानी का उपयोग पहाड़ पर नहीं, खेती के लिए जमीन पर जरूरी है । समुद्र में कई नदियाँ आकर मिलती हैं, समुद्र में गए पानी का क्या लाभ ?

‘दिया कहाँ जाय’ इस सूत्र को समझने की जरूरत है । वर्षा खेत में हो तो खेत में पड़ी एक-एक बूँद फसल के लिए लाभदायक है । खेती से हजारों-लाखों को जीवन-दान मिलता है । जहाँ जरूरत हो वहाँ देना उपयोगी है । आज तपश्चर्या करने वाले बहुत हैं ।

उपवास, बेले, तेले, पाँच, आठ की तपस्याएँ ही नहीं, मासक्षण-तप के पहले और तप के पश्चात् कैसा खाते हैं उसे देखना चाहिए। धारणा में कितने आइटम और कैसा गरिष्ठ भोजन है, आप इससे परिचित हैं, मुझे कहने की जरूरत नहीं। पारणक में क्या-क्या चाहिए? केर-पापड़, उकाली, दूध में घी, हलुआ और कितने-कितने आइटम? तप के पहले और बाद में आवश्यकता से अधिक खाना विकार नहीं तो क्या है? रसना का पोषण होगा तो संस्कृति का रक्षण कैसे होगा?

आज अधिकतर लोग खाने का संयम नहीं रख पा रहे हैं। खाना किसके लिए? जीवन-निर्वहन के लिए नहीं, किन्तु रसना की तृप्ति के लिए खाना संस्कृति का ष्हास है। रसना की तृप्ति के लिए खाने वाले खाने की शुद्धता है या नहीं उसे देखने की फुर्सत किसे है? रसना के वशीभूत मिलावटी खाना धड़ल्ले से खाया जा रहा है फिर बीमारी या कमजोरी की बात करना कहाँ तक ठीक है? आप कुछ वर्षों पूर्व की स्थिति जानने का प्रयास करें तो पाएँगे घर में वृद्ध दादी है, नानी है तो भी वे हाथ से पीसा आटा उपयोग में लेती थीं। हाथ का पीसा आटा शक्ति देता था, इसीलिए सत्तर-अस्सी वर्ष की उम्र में बुढ़िया पाँच-सात किलोमीटर चल सकती थी। आज घर-घर में माताओं-बहिनों की क्या हालत है? सेठ साहब क्यों नहीं चल पाते? प्रवचन-सभा में ये जो कुर्सियाँ लगी है, किस बात का संकेत है। बात यह है कि आज क्या बच्चे, क्या जवान और क्या बूढ़े, सभी शुद्ध खाने के बजाय चटोकरे हो गए हैं, ऐसा कहूँ तो क्या गलत होगा?

आज की कुछ बहिनें तो ऐसी हैं जो शरीर को सजाने-सँवारने में इतनी व्यस्त हो जाती हैं कि उनसे खाना तक नहीं बनता। पति को ऑफिस जाना था, खाना बना नहीं तो पति यह कहकर चल देता है कि मैं कहीं बाहर खाकर ऑफिस चला जाऊँगा। पत्नी कहती है - ठहरों, मैं पाँच मिनट में आती हूँ। पाँच

मिनट किसलिए? उसे खाना नहीं बनाना है, वह तैयारी करके आती है, कहती है - “चलो, मैं भी आपके साथ बाहर खा लूँगी।” वह बनाने के झंझट से मुक्त रहना चाहती है।

जब तक विकृत खाना नहीं छूटेगा तब तक शरीर की निरोगता नहीं रह पाएगी। शरीर की व्याधि घटने के बजाय बढ़ती जाएगी। मैं कल कह गया - मिठास भोजन में नहीं, भूख में है। कड़ाके की भूख में खाखरे खाए जा सकते हैं, चने चबाने में भी मुश्किल नहीं आती है। दिन भर मेहनत के बाद सूखा सोगरा, प्याज की पत्ति में लपेट कर खाने वाले आपने देखे होंगे। ताकत खाने में नहीं, पचाने में है। मैं कुछ कठोर शब्द कह रहा हूँ। आज सामान्य-सा काम है, परन्तु लोग थोड़ी दूर पैदल नहीं किन्तु स्कूटर पर जाना चाहते हैं। पैदल चलने की शायद ही किसी को मन में आती है। बैठने के लिए कुर्सी चाहिए, कहीं जाना हो तो स्कूटर-मोटर चाहिए। मानव, जानबूझ कर शरीर को लंगड़ा बना रहा है, कमजोर कर रहा है। इसी का नतीजा है - मोटापा। मोटापा दुख का कारण है। उसका बैठना, उठना, चलना, फिरना, सब सहारे से होता है।

पहले तो आदमी से तपस्या होती ही नहीं। कभी हम कहते हैं तो तपस्या का नाम सुनते ही कइयों को बुखार आ जाता है। कुछ तो ऐसे भी हैं जो संवत्सरी के उपवास के लिए पाँच-सात दिन पहले से विचार में पड़ जाते हैं। आपका शरीर आपके वश में नहीं, इसलिए तपस्या करना भारी लगता है। आप तप करें। कर्म काटने की अचूक रामबाण औषधि तप है। तप करें, आडम्बर नहीं। तप न इस लोक की कामना से करें, न परलोक की भावना से। तप निष्कामभाव से करें। निष्काम भावना से किया गया तप शरीर को स्वस्थ तो रखेगा ही, कर्म काटने में भी सहायक होगा। मैं तप के साथ व्यसन-त्याग की बात कह रहा हूँ। कल “विपरीत असनं व्यसनं” की बात बताई थी, आज “विशेषं अन्नं व्यसनं” की बात कहने की भावना है।

जो खाना प्रकृति के अनुकूल नहीं, शरीर में विकार बढ़ाता है, जिस खाने से स्वास्थ्य बिगड़ता है, असमाधि का अनुभव होता है, जीभ की लोलुपता बढ़ती है वह खाना त्याज्य है। एक व्यक्ति को शूगर है, मीठा खाना उसके लिए जहर है किन्तु वह कहता है कि फीकी चाय नहीं भाती, कुछ शक्कर तो डालो। डॉक्टर शक्कर की मनाई करता है, मीठा नहीं खाने को कहता है पर स्वाद के वशीभूत मीठा नहीं छूटता, मीठे के प्रति आसक्ति है तो वह तप नहीं कर सकता।

हम बंगारपेट गए थे। वहाँ एक बहिन ने आकर कहा - बाबजी ! मुझे उपवास के प्रत्याख्यान करवा दो। घर वाले पीछे खड़े थे, मुँह से कुछ बोले नहीं, इशारे से उपवास पचचक्खाने की मनाही कर रहे थे। पूछा - क्यों ? क्या बात है ? घरवालों का उत्तर था - “बाबजी ! इससे उपवास नहीं होगा। यह दिन में पन्द्रह-बीस पान खाती है। पान ही नहीं, हर समय कुछ-न-कुछ खाना इसका मानो स्वभाव है। कभी घर पर खाना न बना हो तो होटल से मँगाकर खाती है। यह उपवास कर ही नहीं सकती। करेगी तो खोटा होगा।”

बहिन बोली - महाराज ! ये ठीक कह रहे हैं। मेरी स्थिति ऐसी ही है पर मैं अपनी विकृत आदत छोड़ना चाहती हूँ इसके लिए आप तो मुझे उपवास करा दें। मैंने बहिन की बात पर भरोसा करके उपवास के प्रत्याख्यान करवा दिए। बहिन ने उपवास किया, दूसरे दिन बेला किया और तीसरे दिन तेला। उस बहिन ने एक-एक दिन तप करते हुए तैतीस की तपश्चर्या की। न घर वाले अनुमान कर सकते थे, न वह खुद अनुमान कर सकी पर जब पाप से ग्लानि होती है तो आदमी क्या कुछ नहीं कर सकता ?

तप की भावना कब बनती है, इसका पहले पता नहीं चलता। कब किसके मन में तपश्चर्या के भाव आ जाय, कहा नहीं जा सकता। पाप के प्रति घृणा कभी भी हो सकती है। आप अनशन कर सकें अथवा न भी कर सकें पर इतना जरूर करें कि विकार पैदा करने वाला

भोजन तो नहीं करेंगे। प्रकृति के अनुकूल भोजन की मना नहीं, परन्तु प्रतिकूल भोजन का त्याग करें। आप यदि ऐसा करेंगे तो मैं समझूंगा तप के प्रति आपका आदर है।

कल रात्रि भोजन त्याग की बात चली थी। आपने मेरी बात सुनी। मुझे लगा कि आप शायद सब रात्रि भोजन त्यागी हैं इसलिए आप खड़े नहीं हुए। पहले इसी जोधपुर में जिस किसी घर में चले जाओ वहाँ कोई-न-कोई चौविहार करने वाला मिलता ही था। यह इस शहर का गौरव था। आज क्या स्थिति है ? मुसाहिब पहले भी थे, आज भी हैं। नौकरी-पेशा वाले जैसे पहले थे, आज भी हैं फिर घर-घर में चौविहार करने वाले कम क्यों हो गए ? अच्छे-अच्छे खानदानों में, कुलों में, पीढ़ियों से जो अच्छे संस्कार चले आ रहे थे, उन संस्कारों में विकृति कैसे आ गई ?

तप करने वालों के प्रति अनुमोदना स्वरूप आप धन्यवाद कहते हैं, धन्यवाद देते हैं। आप तपस्वियों की तरह तप न भी कर सकें तो कम-से-कम व्यसन त्याग का नियम तो जरूर लें। शराब-माँस का आप उपयोग नहीं करते, इसकी जानकारी दूसरों को है। मैं “विपरीत असनं व्यसनं” की बात कह रहा हूँ। आप विपरीत खाना छोड़ेंगे तो मैं समझूंगा कि आपके मन में तपस्या के प्रति बहुमान का भाव है।

आज विकृति छोड़ने वाले कल तप भी करेंगे। आप सहजता में उपवास करें तो उसमें कोई तकलीफ आने वाली नहीं है। आठ-नौ-दस साल के बच्चों ने तेले की तपस्या कर ली। आप में से कुछ ऐसे भी हो सकते हैं जो सोचते हैं “करे जिका दूजा, म्हारी होवेला पूजा.” “मैं क्यूँ करां - हाल तो घर में अन्न है।” घर में अन्न आपके पास नहीं, सबके पास है, फिर भी संग का रंग देखिये - नहीं करने वाले कर रहे हैं।

पानी में केसरियाँ रंग डालोगे तो कपड़े पर केसरिया रंग छाएगा, दूसरी तरह का रंग मिलाओगे तो दूसरा रंग आएगा। काली कम्बल है उस पर कोई रंग

नहीं चढ़ता । कपड़ा स्वच्छ है, श्वेत है उस पर रंग चढ़ता है, ठीक ऐसे ही जो सरल हैं वे तप-साधना में सहजता से आगे बढ़ सकते हैं ।

मैंने तप और दान के संदर्भ में संक्षेप में अपनी बात रखी । तत्त्वचिन्तक श्री प्रमोदमुनिजी से आपने तप में प्रदर्शन-आडम्बर न हो इसके बारे में सुना । तप करने वालों को रिश्तेदार कुछ देना चाहते हैं । आप हाथ जोड़कर निवेदन करें कि आपको यदि देना ही है तो अनुकम्पा के साथ जरूरतमंद लोगों को दीजिए । आप खाना नहीं छोड़ सकते तो इतना संकल्प जरूर करें कि हम विपरीत आहार नहीं करेंगे, जरूरत से ज्यादा नहीं खाएँगे । मनुहार करने वाले बहुत मिल जाएँगे पर आपको अपना पेट देखकर खाना है । भूख से कुछ कम खाना भी ऊनोदरी तप है । भगवान् महावीर ने ऊनोदरी को तप में शुमार किया है । कम खाने वाला बीमार नहीं होता । आप स्वस्थ रहना चाहते हैं तो ऊनोदरी तप सहज में किया जा सकता है । आप चातुर्मास में प्रयास करके देखिये । शायद जिनकी दवाएँ चल रही हैं, ऊनोदरी तप से दवा छूटेगी यह तो नहीं कहता, लेकिन दवा कम हो जाएगी । आप तप-साधकों की तरह तप नहीं कर सके तो प्रकृति के विपरीत और विकार-वर्धक आहार छोड़ने की आदत बनाएँ । आपकी इस आदत से भी तप करने की रुचि व भावना बन सकेगी । ●

किसका त्याग अधिक

लेखक : पू. आचार्य श्री रत्नसेनसूरिजी म.सा.

एक सम्राट किसी संत के चरणों में पहुँच गया और प्रणाम करके बोला, भर यौवन में आपके त्याग को कोटि-कोटि वंदन ! राजा के प्रणाम को जवाब देते हुए संत ने कहा, “राजन् ! मेरी अपेक्षा तो तुमने अधिक त्याग किया है । अतः वास्तव में नमस्कार के पात्र तो तुम हो । तुमने आत्मा के अनंत व अक्षय आनंद को छोड़कर क्षणिक व तुच्छ विषयसुख को स्वीकार किया है ।” इस विराट् विश्व के अखंड आत्म साम्राज्य को तिलांजलि देकर चार दीवारी में रहे हुए महल में संतोष धारण किया है ।

अनंत शक्तिमान आत्मा के आवास को छोड़कर गटर की गंदगी से भरे देह में आवास किया है ।

राजन् ! मैंने तो क्षणिक सुख को छोड़ शाश्वत सुख पाया है । मर्यादित राज्य-भूमि को छोड़कर अनंत का साम्राज्य प्राप्त किया है । “बोलो ! त्याग तुम्हारा अधिक या मेरा ? वंदन के पात्र तुम हो या मैं ?” संत के इस सवाल व जवाब को सुनकर राजा दंग रह गया ।

जिस मानव जन्म में हम शासन सुख पाने की आराधना-साधना कर सकते हैं, उस जीवन के अमूल्य क्षणों के तुच्छ सुखों की प्राप्ति के पीछे गँवा देना, हमारी मुखता ही तो है । हमारी इस अज्ञान - प्रवृत्ति को देख ज्ञानी महापुरुषों को हँसी आती है ।” ●

जैन जागृति – बँकेत – वर्गणी / जाहिरात बील भरणाच्या ग्राहकांना विनंती.

जैन जागृति मासिकाचे बरेच ग्राहक वर्गणीची रक्कम/जाहिरात बील स्टेट बँक ऑफ इंडियाच्या “जैन जागृति” खात्यात रोख, चेकने अथवा NEFT ने भरतात. पेमेंट भरल्यावर जैन जागृति ऑफिसला फोन नं. 020-24215583/ Whatsapp Mobile No. 9011250099 SMS किंवा Email : jainjagruiti1969@gmail.com वर माहिती द्यावी. खात्यात जमा झालेली वर्गणी/जाहिरात बील कोणाची आहे हे आम्हांला कळू शकेल व त्यांना पावती पाठवली जाईल.

बँकेत रोख रक्कम किंवा चेक भरल्यावर बँकेच्या स्टेटमेंटमध्ये फक्त चेक नं. व पेश्याची नोंद असते. बँक स्टेटमेंट मध्ये कोणी चेक भरला त्याचे नाव, पत्ता, मो. नं. इ. ची नोंद नसते. बँकेत वर्गणी/जाहिरात बील भरल्यावर वर दिलेल्या फोनवर, Whatsapp SMS किंवा इमेल द्वारे आमच्या ऑफिसला संपर्क साधावा. तशी सूचना न केल्यास संबंधितांच्या नावावर वर्गणी/बील जमा होत नाही. याची कृपया नोंद घ्यावी. – संपादक

PUNE'S BIGGEST CHAIN OF DIAGNOSTIC CENTRES
NOW OPEN @ MAYUR COLONY - KOTHRUD & HADAPSAR

Since 2001

P. H. DIAGNOSTIC CENTRE

Pathology Home Visit ☎ 9657 11 22 33

View Reports On www.phdiagnosticcentre.com

FACILITIES AVAILABLE

- MRI (3 & 1.5 Tesla)
- Sonography (4D)
- Arfi (Liver & Breast)
- Stress Test
- EEG
- Allergy Test
- Multislice CT Scan
- Digital Mammography
- ECG
- Sleep Study
- EMG / NCV
- Food Intolerance Test
- Pathology (Automated)
- 2-D Echo Colour Doppler
- Colour Doppler
- Body Fat Analyser
- Digital O.P.G.
- Eye Check-Up
- Health Check-up
- Digital X-Ray
- BMD (Dexa Scan)
- P.F.T.
- Audiometry
- Diet Plan

MRI (3 & 1.5 Tesla) @ 24x7 | Multislice CT Scan @ 24x7

OUR REACH

Pune Satara Rd 2422 8899	Mayur Colony 2543 8888	Hadapsar 2689 0901	Kondhwa 2683 8899	Chinchwad 2735 7799	Dhole Patil Rd 3049 8899	Aundh 2588 7799
Kothrud 2538 8899	Tilak Road 2444 4088	Koregaon Park 2615 8899	Ajmera Pimpri 3078 7799	Bhawani Peth 2644 7799	Bhawani Peth 2644 7799	Model Colony 73044 09320
Sinhagad Road 2435 7799	Somwar Peth 2613 6444	Pimple Gurav 77570 35300	Wadgaonsheri 2703 6699	Baner 91686 29923		

and growing...

www.rcity.co.in

DISCOVER
a
NEW
YOU

MEGHA PATKAR
RURAL ACTIVIST

**ACTIVE ACTIVIST DISCOVERS
THE GLAMOROUS FASHIONIST!**

All she did was step into R City - Mumbai's Biggest Mall and she discovered the glamorous fashionist hidden deep within. And why not? With over 300 brands, thousands of new looks to choose from and over a million excuses to do so.

Come, discover a new you at R City!

The city has it all

L.B.S. MARG,
GHATKOPAR (W)

Facebook Twitter Instagram @RCityMall

300+ BOUTIQUE | 86+ FOOD OUTLETS | 13 DEPARTMENTAL STORES | 1 SUPERMARKETS | INDIA'S ONLY KIDZENNA | 9 SCREEN MULTIPLEX | 2000+ CAR PARKS
*TRAVEL TO R CITY FROM - BANDRA: 20 MINS | JUMLI: 30 MINS | COORGACHA: 20 MINS | POWAI: 5 MINS | WORLI: 25 MINS | PEDDAR ROAD: 20 MINS | CELARRA: 30 MINS

*Estimated time on Saturday.

जय जिनेन्द्र

गुंतवणूकेची सुवर्णसंधी पुण्यामध्ये

गुंतवणूक करा
इंडस्ट्रिअल
वेअरहाऊस
मध्ये खात्रीशीर
भाडे उत्पन्नासह

पुणे वेंगलोर हायवे,
खेड शिवापूर

DINESH C. RATHOD
CMD Jaywant Group

+91 9881470773
+91 9118535353

Head Off: 306, 3rd Floor, Ganga Collidium 1, Business Center, Market Yard,
Kondhwa Road, Pune 411037, India | www.jaywantgroup.com

शुद्ध शाकाहाराचा राजेशाही थाट !

शुक्ला
शुद्ध शाकाहारी भारतीय भाजी.

- एसी डायनिंग हॉल
- समारंभासाठी एसी हॉल
- प्रशस्त पार्किंग व्यवस्था
- बाहेरील पार्टी ऑर्डर्स स्विकारतो
- पार्सलची सोय
- प्रवासासाठी पार्सल दे

• डेक्कन, पुणे. • 9970318514, 25530077 •

Vallet Parking

वर्षभरासाठी तांदुळ साठविण्याची हीच योग्य वेळ!

उत्कृष्ट, सुगंधीत बासमती व त्याच्या अनेक व्हरायटी होलसेल दराने उपलब्ध

बासमतीचे सर्व प्रकार तसेच कोलम, आंबेमोहर, जिरीसाळ तांदुळ तसेच
११२१ सेला बासमती व ११२१ स्टीम बासमती ३००० रु. पासून पुढे

अधिकृत विक्रेते : मे. बनसीलाल लखीचंद संचेती

४९७, ९८, ९९, मार्केटयार्ड, महेश बँकेजवळ, पुणे - ३७

मो. ९८५०५७१४२९, ९८२२०२८११३ फोन : २४२७१००५, २४२७१००६

हॉटेल व केटरर्स साठी विशेष सवलत

“चातुर्मास पर्व - जीवन जगण्याचे गाइड”

लेखिका : सौ. शुभांगी मनोजकुमार कात्रेला, निगडी, पुणे. मो. ९८५००६४९१५

“चातुर्मास महोत्सवाचे करुया स्वागत जोरात
संत साधू-साध्वि यांच्या अगमनाचे करुया
अभिनंदन जोशात”

चातुर्मास महोत्सव आला, चला होऊ या
आत्म्याचे पुजारी,
सुख सौभाग्य वाढवूनिया, दर्शन वंदन करुनी
होऊया सुखकारी”

भारतीय संस्कृती ही आध्यात्म व संयम संस्कृती आहे. जो भारत देश सर्व विश्वाला निती, न्याय, सत्यनिष्ठा यांची शिकवण देत आहे, तेथेच आज अनिति, अन्याय, अप्रामाणिकता, भ्रष्टाचार यांचा प्रभाव वाढला आहे. या प्रभावला रोखण्यासाठी आत्मजागृती करणे काळाची गरज आहे. जीवनात ज्या ज्या वाईट प्रवृत्ती वाढल्या आहेत त्या बाहेर काढून त्या स्थानी सत्य, सात्विकता, संतोष, शील, संयम आदि तत्वांची प्रतिष्ठा केली पाहिजे. आपले जीवन बहिर्मुखतेकडून अंतर्मुखतेकडे वळले पाहिजे त्यासाठी आध्यात्मिक जागृती होणे आवश्यक आहे. आणि ही जागृती करण्यासाठीच तर साधू-साध्वीजी गावोगावी पदभ्रमण करत असतात. चातुर्मासाच्या काळात आत्मजागृती करण्याची संधी आपल्याला मिळते. मानवाच्या भल्यासाठी समतेचा, ममतेचा, दया, क्षमा शांतीचा सूर आळविणारे साधू-साध्वी, हे संस्कृतीचे संवर्धक असतात. त्यांच्या जप, तप, आराधना यातील चिंतनातून चंदनाचा गंध असणाऱ्या अमृतधाराच ते आपल्यावर बरसवत असतात. त्यावरच तर आपल्या पिढ्यानपिढ्यांचे सांस्कृतिक पोषण होत असतं. ज्ञानाला कर्माचे हात-पाय हवेत, कर्माला ज्ञानाचे डोळे हवेत आणि ज्ञान व कर्म या दोन्हीनाही भक्तीचा ओलावा हवा तरच जीवनात आनंदाचा झरा निर्माण

होईल. धार्मिक जगाची धुरा म्हणजेच चातुर्मास. धर्माचे मर्म जाणून घेऊन, आत्मतत्त्वाला पारखून त्याचे चिंतन करायचं. दुर्गुणांना दूर करत सद्गुणांची कास धरून ज्ञान, दर्शन, चारित्र्य व तप यांची आराधना करायची. स्वकल्याण साध्य करून अज्ञानाच्या तिमिरातून बाहेर पडून. आत्म्यापासून ते परमात्म्याच्या तेजोमय प्रकाशात प्रवेश करायचा.

“चातुर्मासाची मंगलमय वार्ता देत आहे आपणां सर्वांना संदेश - जीवनाचे सुंदर क्षण करा धर्मासाठी काही काळ अर्पण.”

आज आपण सगळे जगाच्या ‘मॉल’ मध्ये स्वतःला अडकवून घेत आहोत, त्यामुळे आपल्या आत म्हणजेच आत्म्यात डोकवायला वेळच राहात नाही, समाज जीवनाच्या चक्रात स्वतःला अडकवून घेतल्यानंतर ‘स्व’साठी वेळ देणे शक्य होत नाही. आपण समाजाचे नियम आपल्या परीने पाळतो, सोयीने पाळत असतो. पण ते नियम पाळताना आपण आत्म्याचे नियम पाळतो का ? हा खरा प्रश्न आहे. नियमाला कोणताही पारमार्थिक किंवा आध्यात्मिक अर्थ नाही. नियम म्हणजे सुसह्य जीवन जगण्याची एक कृती. या भौतिक नियमांपेक्षा आत्मबळ वाढवण्याचे काही नियम असतात ते नियम महत्त्वाचे देखील असतात. ते नियम पाळणे म्हणजेच ‘आत्मजागृती’ करणे होय. भौतिक जीवनात वेगवेगळा गुंता निर्माण होत असताना तो सोडवण्यासाठी नीतिमान मन तयार करण्याची शक्ती ही आपल्याला आत्म जागृतीतूनच मिळते. भारतातील सर्वच साधू-साध्वीजींनी आपल्या रचनांतून, प्रवचनातून मनाच्या शिकवणीवर भर दिला आहे. मनालाच का सांगायचे ? बुध्दीला अथवा शरीराला उपदेश का करायचा नाही ? मनालाच उपदेश

करायचा कारण अंतरिचा विकास हा मनातूनच होतो. बुद्धी अथवा शरीराला केलेले उपदेश हे दिवाळीतील फटाक्यांप्रमाणे क्षणभर डोळे दिपवणारे व तात्कालिक असतात. कायमस्वरूपीच्या परिणामासाठी मनाला उपदेश करणे अत्यावश्यक असते. त्यासाठी साधना, उपासना, नियम याची आवश्यकता असते. प्रथमतः मनाकडे आणि नंतर मनाकडून आत्म्याकडे प्रवास घडायला हवा. साधू-साध्वी देखील आपल्या प्रवचनातून मनाच्या शिकवणीवर भर देतात. चातुर्मासाच्या या पावन पर्वात साधू-साध्वीर्जांच्या सान्निध्यात आपण आपल्या मनाची मशागत करायची.

भारतीय संस्कृती ही त्याग, संयम व अध्यात्म प्रशान संस्कृती आहे. धर्म व्यक्तीला आत्मदर्शी बनण्याची प्रेरणा देतो. पवित्र मन व विचारधारा हिच भारतीय संस्कृतीची मूळ परंपरा व मूळ विचारधारा आहे. धर्माचा प्रभावच आत्म्यातील कषायांना, विकारांना नष्ट करतो. त्यामुळेच आपले मन पवित्र बनते.

जलेन जनितं पंकं जलेन परिशुद्धयति ।

चित्तेन जतिन कर्म चित्तेन परिशुद्धयति ॥

जसे, मातीमध्ये 'पाणी' पडल्यावर चिखल होतो, तोच चिखल हाता-पायांना लागल्यावर 'पाण्यानेच' स्वच्छ केला जातो. त्याचप्रमाणे मनामुळेच पाप होते व मनामुळेच पापचे निवारण अथवा पाप धुतले जाते. या भूतलावर कोण पवित्र आहे ? तर ज्याचे मन पवित्र आहे तो. परंतु मनाची पवित्रता सगळ्यात कठीण. मनाची शुध्दता, पवित्रता ही आत्म्याच्या शुध्द तत्त्वज्ञानातूनच निर्माण होते.

“तेरी स्वतः प्रकाशित ज्योती, क्या प्रकाश माँगै औरोंसे ?

तू अनमोल मोती, तेरी स्वतः प्रकाशित ज्योति ॥”

अर्तरात्म्यातील चैतन्य शक्ती, दिव्य ज्योत प्रज्वलित करणारी, कधीही न लोप पावणारी अशी

ही आंतर्ज्योत आपल्या हृदयात आहे, या ज्योतीला प्रज्वलित करण्यासाठी न तेलाची आवश्यकता न वातीची. फक्त आपल्याला ही ज्योत, हा दीपक कायमच प्रकाशमान ठेवायचा आहे. त्यासाठी जीवनात परिवर्तन, आत्मजागृती करण्याची चातुर्मास ही सुवर्णसंधी आहे. तसे पाहिले तर परिवर्तनासाठी 'तो दैदिप्यमान क्षण'च प्राप्त होणे महत्त्वाचे आहे. याच काळात खऱ्या सत्याचे दर्शन करवणारे, साधू-साध्वीजी आपल्याला लाभले आहेत हेच आपले परमभाग्य आणि हिच तर जीवनातील सर्वात मोठी 'ठेव', सत्याची जाणीव, श्रद्धा व भक्ती यांच्या संगमामुळेच तर परमात्म्याचा साक्षात्कार होऊन आत्म उन्नती होऊन विवेकाचा, नम्रतेचा उदय आपल्यात होईल कारण नम्रता हा ज्ञानाचा आरंभ आहे. विहीर भरलेली असेल, परंतु घागर जर वाकणार नसेल तर तिच्यात एक थेंबभरही पाणी शिरणार नाही घागर वाकेल तेव्हाच ती भरेल व ती भरली म्हणजे तिला डोक्यावर घेतील. अभिमानी घागर भरणार नाही व डोक्यावर घेतली जाणार नाही. जगात सर्वत्र ज्ञान भरलेले आहे. आपण जरा वाकू तर ते आपणांस मिळेल. आपण ज्ञान संपन्न झालो तर जग आपणांस डोक्यावर घेईल. चला, तर मग या चातुर्मासात आपल्यातील अंतरिक स्वरूप जागृत करून चिंतनाने मनावर संयम धारण करून कषायांवर, विकारांवर प्रभूत्व मिळवून सत्य, संमय, धारणेने नम्रता, ज्ञान मिळवून आत्मन्नोती करूयात.

चातुर्मासाचे पर्व म्हणजे मंगलमय, मांगल्याची नांदी घेऊन प्रत्येकाच्या मनात संस्कार, संस्कृति व सदाचार याद्वारे हरित क्रांतीचं बीज पेरून जीवनाला नवी दृष्टी प्रदान करणारे पर्वच होय. निसर्ग ज्या प्रमाणे धरतीवर पावसाची बरसात करून जमीनीवर हिरवाईची शाल पांघरतो व तिला नवतेजाचे सौंदर्य बहाल करतो. त्याच प्रमाणे चातुर्मासात विराजमान असलेल्या साधू-साध्वींच्या सान्निध्यात आपल्यावर जिनवाणीच्या

श्रवणामुळे मनाची मशागत होऊन संस्काररूपी मन तयार होते. पंचमहाव्रतधारी सर्व त्यागी गुरु भगवंत आपल्यासाठी वंदनीयच आहेत. ज्या प्रमाणे मनुष्य आपले रंग रूप पाहण्यासाठी आरशामध्ये बघतो, तेव्हा आरसा मनुष्याला त्यांच्या रंगरूपाची जाणीव करून देतो त्याचप्रकारे गुरु आपल्या आध्यात्मिक प्रवचनातून, आचरणातून मानवाला त्याच्या अस्तित्वाचा बोध करून अंतर्मनाचे व बाह्यमनाचे दर्शन घडवितात व जीवनातील अडचणी, पेचप्रसंगातून मार्ग कसा काढायाचा याचे मार्गदर्शन करतात. अज्ञानरूपी अंधकाराने अंध झालेल्या आत्म्यांचे डोळे, गुरु ज्ञानरूपी अंजनाने उघडतात. निरपेक्ष भावनेतून गुरु माणसातील “मनुष्यत्व” जागृत करतात. आपल्या अंतर्मनातील ऊर्जेला जागृत करून स्वत्वाचा प्रकाशाचा दीप प्रज्ज्वलित करून अंधार दूर करायचा तो याच काळात.

“चातुर्मास प्रेरणा देतो, सर्वजण मिळूनीया करु आत्मविकास,
धर्म-साधनेमध्ये होऊन तल्लीन, प्राप्त करु हर्षोल्लासा॥”

मानवाने मन आणि इंद्रियांवर संयम ठेवलाच पहिजे. ज्ञान, दर्शन, चारित्र्य व तपाची आराधना करून आत्मशक्ती जागृत केली पाहिजे त्यासाठी आवश्यकता आहे ती भाव उद्दीपत होण्याची. जीवनात संयमाची नितांत आवश्यकता आहे. संयमाशिवाय विकास शक्य नाही. वृक्ष मुळांच्या योगे, पृथ्वीशी बांधलेला नसेल तर वर डोके करून फुलांफळांही बहरता येणार नाही. सतारीच्या तारा खुंट्याना बांधलेल्या नसतील तर त्यातून दिव्य संगीत बाहेर पडणार नाही. संयमाचा सार्वभौम नियम सर्व सृष्टीत भरून राहिला आहे. ज्याला जीवनाला अर्थ प्राप्त करून घ्यायचा आहे, विकास सागराला आपली जीवनसरिता जाऊन मिळावी अशी ज्याला इच्छा आहे त्याने

संयमाला स्थान दिलेच पाहिजे त्यासाठी संयमाचा उपासक झाले पाहिजे. गत काळात झालेल्या कर्मांची निर्जरा होण्यासाठी तपाची आवश्यकता आहे. अंतरात्म्यातील क्षमा,सहनशीलता व धैर्य यांना प्रोत्साहन देऊन वाढविण्याचे काम तपसाधनेमुळेच होते व या तपसाधनेतूनच आत्मा निर्मळ व विशुद्ध होऊन स्वर्णरूप धारण करतो.

प्रथम तीर्थंकर भगवान आदिनाथाच्या काळात मनुष्याचे मन ऋजु व बुद्धि प्रज्ञान संपन्न होती. त्याकाळात श्रुतज्ञानावरणीय कर्मांच्या क्षयोपशमाने आत्मज्ञान प्राप्त होऊन मनामध्ये वैराग्य जागृत होऊन संयम धारण करून मनुष्य वैरागी बनत असे. आज अशा निमित्ताने वैरागी बनून साधनेसाठी संयमाचा मार्ग धरणारे खूप थोडेच. आज व्यक्ति प्रमादी, चंचल व विकृतबुद्धी, कर्तव्यहीन बनत चालला आहे. त्यासाठी चातुर्मासात सप्ताहांच आयोजन करून मन, आत्मशुद्धिसाठी तप, साधना याचे आयोजन केले जाते. त्यासाठी चातुर्मासात जागृत होणे आवश्यक आहे. जागृत होणे म्हणजे जागणे, स्वतःसाठी जागृत होणे जागृतीमुळेच विवेक निर्माण होईल व विवेकामुळेच जीवनाचा उद्देश सफल होईल. जागरण म्हणजेच परिवर्तन आणि हेच परिवर्तन सर्वांसाठी लाभदायक असते. त्याकरिता वेळेला महत्त्व देऊन आत्मजागृती केली पाहिजे. “जे एगं जाणइ से सव्वं जाणइं” विना प्रतीक्षा करता वेळेला जाणण्याची महायात्रा सुरु केली पाहिजे आणि हाच तो क्षण जागृत होण्याचा !

“नाविक को कुशल बनाने के लिए समुद्र में तुफान की आवश्यकता है।

दूसरों को अपना बनाने के लिए मधुर व्यवहार की आवश्यकता है।

उजडी बगिया को सरसब्ज बनाने के इच्छुक धरती के लाडलो,

नए सुरज की अगवानी में आत्म साक्षात्कार की आवश्यकता है।”

आजच्या वैद्यकीय क्षेत्रातील प्रगत तंत्रज्ञान आपल्याला थक करणारं आहे. इतकं की एखादा अवयव निकामी झाला तर तो काढून त्याजागी दूसरा अवयव ट्रान्सप्लान्ट करता येतो. या प्रगत तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने माणसानं अनेक व्याधी व विकारांवर मात केली आहे. आपण शारीरिक व्यंग, व्याधीवर मात करू शकलो, परंतु मनाच्या गाभाऱ्यात विकार व विकृती निर्माण झाल्यानंतर त्या या आधुनिक विज्ञानाच्या साहाय्याने दूर होतील काय ? तर त्याचं उत्तर असेल 'नाही'. शरीरातील प्रवाह आणि प्रवाही जगणं, भौतिक ऊर्जा व जीवन चेतना, संवेदना. यातील फरक, माणसाला जीवन आणि जगणं यातील अंतर समजावून सांगणारा असतो. मनाच्या विकार व विकृतीला नष्ट करून निर्लेप व अभिजात हृदयाची निर्मिती करणारा काळ म्हणजे चातुर्मासपर्व हा होय. आपलं जगणं सुलभ करण्यासाठी प्रत्येकाला स्वतःतील विकारांचा शोध घ्यायला लावणारा व त्यावर संस्कारमय विचारांचं प्रत्यारोपण करणारा असा हा चातुर्मासपर्व. या पर्वात मूल्याधिष्ठित विचार, अध्यात्म, तत्त्वज्ञान, आचरण, धर्माची शिकवण सामाजिक शहाणपण, संस्कार इत्यादींच्या अमर्याद विचारधनातून संत-साधवी आपले मन शुध्द करून त्यातील विकार भावनांना बाहेर काढतात. आपलं मन निरागस, निर्मळ करून सुंदर शांततामय जीवन जगण्याची उर्मी आपल्यात निर्माण करतात.

जिनवाणी श्रावकाला धकाधकीच्या तसेच अतितृष्णेच्या स्वार्थापासून दूर करून, प्रकाश स्तंभाप्रमाणे मार्गदर्शन करते. जिनवाणी आपल्याला जिन म्हणजे महान बनण्यासाठी प्रेरित करते. संसारामध्ये दोन प्रकारच्या व्यक्ती एक महात्मा व दुरात्मा. जर तुम्ही दुरात्मा बनण्याची इच्छा मनात ठेवत

असालं तर ती तुमची इच्छा, परंतु जर तुम्ही महात्मा बनण्याची मनीषा ठेवत असाल तर ती निश्चितच जिनवाणीच्या सुखद सहवासच्या प्रभावामुळे शक्य होईल. तीर्थंकर भगवान महावीरांनी मुक्ति हेच जीवनाचे लक्ष्य सांगितले आहे. आत्मसिध्दीची साधना ही जीवनसफलतेची गुरुकिल्ली होय. मोक्षाचे चार मार्ग आहेत. दान, शील, तप, त्याग आणि भावना तर धर्मसाधनेची द्रव्य, क्षेत्र, काल व भाव ही चार अंगे आहेत. काल या रुपाने चातुर्मास हा आपल्या समोर आहे, तोच आपल्याला मंगलमयी प्रेरणा देऊन धर्म साधनेत एकाग्र व्हा असे सांगतो. साधनेच्या क्षेत्रात सर्वात महत्त्व आहे ते भाव म्हणजे भावनेला. भावनेच्या शुध्दतेमुळेच साधनेची सिध्दि प्राप्त होते.

आज वर्तमान स्थितीत सर्वत्र वेगानं फोफावत चाललेला चंगळवाद, दंगलवाद, धर्मवाद याला आवर घालून 'खरा तो एकचि धर्म' आत्मसात व्हायला हवा. त्यासाठी मानवाने मानवाशी मानवासारखे वागणे म्हणजेच 'जगा आणि जगू द्या'. जे आपल्याला योग्य वाटते, जे इतरांसाठी योग्य ठरते तसा आचार-विचार, अंगीकारणे म्हणजे स्वधर्म अंगीकारणेच होय. सद्बुद्धीने जो विचार आपण धारण करू तो आपला धर्म. वेळू (बासरी) जेव्हा आतून कोरला जातो, तो स्वतःला अगदी पोकळ करून घेतो तेव्हा कुठे त्यातून मारलेली फुंकर सुरेल तान बनत असते. त्याचप्रमाणे जोवर आपण स्वतःच्या अंतरंगातील विकार रिते करून टाकत नाही तोपर्यंत मन साफ होत नाही. मद-मोह-मत्सराच्या पार जात नाही, तोवर हुंकार उमटत नाही. त्यासाठी आपल्या विकारांवर याच काळात फुंकर घालण्याचा प्रयत्न करायचा. एकदा का आपल्या मनाला विवेकाचा परिस स्पर्श झाला की मनातील विकार नाहीसे होऊन षड्रिपूरांचा नाश होतो व मन निर्मळ होतं व अंतःकरण उजळून निघते. स्फटिकाच्या तावदानात ठेवलेले दिवे मंद मंद हलताना

जसे बाहेरून सुंदर दिसतात, तशा अंतःकरणातील चांगल्या मनोवृत्ती बाहेर प्रगट झालेल्या दिसतात.

सत्य अहिंसा, परोपकार, जीवनातील शिस्त सांभाळून, यथाशक्ती त्याग करण्याचा प्रयत्न करायचा. निरपेक्ष भावनेने केलेला त्याग त्या व्यक्तीला प्रगतिपथावर नेतो. स्वार्थ व त्याग एकत्र राहू शकत नाही. स्वार्थाचा त्याग केला की आपोआपच व्यक्तिमत्त्वाला झळाळी येते. संतुष्टता, अंतर्मुखता हीच खरी त्यागाची बैठक आहे. या बैठकीवर आसनस्थ होण्याचा प्रयत्न आपण करूयात. आता संपन्न होणाऱ्या चातुर्मासाच्या महायज्ञात, साधू-साध्वींच्या सान्निध्यात राहून त्यांची महती जाणून घेऊन, नवविचारांची प्रेरणा आत्मसात करूयात. हृदयात नवनिर्मितीची आकांक्षा, मानवनिष्ठा व निर्भयता अंगीकारून मानवतावादी प्रशासनाचा आदर्श वस्तुपाठ आपल्या पुढच्या पिढीसाठी घालून देऊयात.

आपलं शरीर आणि मन हे स्वयंचलित लाखमोलाचं यंत्र आहे. त्याचं ही सर्व्हिसिंग झालंच पाहिजे. आपण आपली स्कूटर, मोटारची सर्व्हिसिंग करतो. बॅटरी उतरली की चार्जिंग करतो. आपल्या शरीराचं आपण सर्व्हिसिंग करतो का ? हजारो गोष्टी आपण मोहापायी मनाविरुद्ध करतो, मनाची बॅटरी उतरली की, आपण मनोविकाराच्या डॉक्टरांकडे जातो. हे टाळण्यासाठी मनाचं, शरीराचं सर्व्हिसिंगचा सोपा मार्ग या चातुर्मासाच्या प्रवाहात आहे. आचरणाला नित्यनियमांनी बांधण्याचा प्रयत्न करूयात. शुद्धभाव आणि त्याला समांतर कर्म म्हणजेच तर खरं आयुष्य. या चातुर्मासाच्या पर्वात आपल्यातील भक्तीला दर्शन, ज्ञान, चारित्र्य यांचे सिंचन दिले की आपल्या आत्म्याचा विकास नक्कीच होईल व पुढील प्रवास हा नक्कीच प्रकाशाच्या दिशेने होऊन तेजोमय होईल. ●

कडवे प्रवचन

लेखक : मुनिश्री तरुणसागरजी

श्मशान गाँव के बाहर नहीं बल्कि शहर के बीच चौराहे पर होना चाहिए । श्मशान उस जगह होना चाहिए जहाँ से आदमी दिन में दस बार गुजरता है । ताकि जब-जब वह वहाँ से गुजरे तो वहाँ जलती लाशों और अध-जले मुर्दों को देखकर उसे भी अपनी मृत्यु का ख्याल आ जावे । और अगर ऐसा हुआ तो दुनिया के ८० फीसदी पाप और अपराध स्वतः खत्म हो जायेंगे। आज का आदमी भूल गया है कि कल उसे मर जाना है । तुम कहते जरूर हो कि एक दिन सभी को मर जाना है । पर उन मरने वालों में तुम अपने को कहाँ गिनते हो ? ●

अभिमानी का पतन

लेखक : पू. आचार्य श्री रत्नसेनसूरिजी म.सा.

एक स्वच्छ कमरे में एक मेज पर मोमबत्ती जल रही थी । मोमबत्ती के जलने से कमरे में चारों ओर प्रकाश फैल चुका था ।

मोमबत्ती ने पास में जल रही अगरबत्ती को देखा और इसके साथ ही उसका अभिमान उछलने लग गया।

उसने अगरबत्ती को कहा, “मेरे शरीर की ओर तो देख । तू कितनी श्याम (काली) और दुबली है ।” मोमबत्ती की यह बात सुनकर अगरबत्ती मौन ही रही ।

अगरबत्ती के मौन को देखकर मोमबत्ती का अभिमान और बढ़ गया, पुनः वह बोली, “तू जवाब क्यों नहीं देती है ? तेरे में मेरी बात का प्रतिकार करने की ताकत ही कहाँ है ?” उसी समय अचानक हवा का एक झोंका आया । उस झोंके के साथ ही मोमबत्ती तो तुरंत ही बुझ गई... जबकि वह दुबली और श्याम रंग वाली अगरबत्ती पूर्ववत् वातावरण को खुशनुमा बना रही थी ।

सचमुच जो अभिमानी होता है, कुदरत उसके गर्व को कहीं भी, कभी भी धूमिल कर देती है । ●

पूजा के प्रसिद्ध संगीतकार व गायक
तरुण सी. मोदी

(खाबीया जैन)

त. मो. ऑर्केस्ट्रा ग्रुप ऑण्ड इन्व्हेन्टस्

पूजा-पूजन, भक्ती भावना, दीक्षा महोत्सव, प्रतिष्ठा -
अंजनशलाका, मातृ वंदनावली, जीवीत् महोत्सव, सुवर्ण सिद्धी,
प्रार्थना सभा, सभी प्रकार के धार्मिक सम्मेलन एवम् गोदभराई,
नामकरण, बर्थडे पार्टी, संगीत संध्या, सगाई, फेरा, ऑर्केस्ट्रा,

मामेरा, माता की चौकी, जागरण, भजन
एवम् स्टेज कार्यक्रम हेतू संपर्क किजीये !

धन्यवाद..!

मोबाईल: ९९७०८३२६२८

९९२३९७४७९४

E-mail : tarunmodi108@yahoo.com
Facebook : Sangeetkar Tarun Modi

किर्ती कार अॅक्सेसरीज

- कारच्या सर्व अॅक्सेसरीज • सिरॅमिक कोटींग
- वाजवी भाव • फिटींग चार्ज नाही

१०/ए, सर्व्हे नं. ६७२/१० पुण्यनगर, आम्रपाली पेट्रोल पंपाजवळ,
बिबवेवाडी, पुणे ३७. फोन : २४२९६९८७, २४२३९०७८

अंजय काग योगेश काग रितेश काग
९८२२०७६०५७ ९८९०६४६४५४ ९९२२९०९८०८

DigiMark
Global

Services Provided

- ★ Website Development ★ Search Engine Optimization
- ★ Social Media Marketing ★ Graphic Designing

17/A-4, Vishnu Vihar, Bibwewadi - Kondhwa Road, Pune 37.

Tel. : 9922909808 E-mail : ritesh@digimarketglobal.com

Website : www.digimarketglobal.com

श्री राजमल श्रीमल

जनरल मर्चन्ट अॅण्ड कमिशन एजंट

५६, मार्केटयार्ड, अहमदनगर - ४२४००१.

फोन : (०२४१) २४५२३४५, २४५०८४९, २४५०३८९

निवास : २५५१५१५ मो. : ९८५०९९५०९९

प्रोप्रा. : राजमल श्रीमल चंगेडिया

चंगेडिया आऊटडोअर
अॅडव्हर्टायझिंग प्रायव्हेट लिमिटेड

१४२/३, दौंड रोड, कायनेटिक इंजिनिअरींग पुळे,

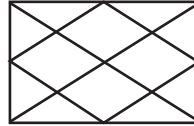
अहमदनगर - ४१४ ००५.

फोन : ०२४१ - २५४७०७०

आदेश चंगेडिया - मोबा. ९०९९५५५५५५

चिंता किस बात की

अब हमारे पास है हर समस्या का समाधान
ज्योतिषी हुकुमचंदजी कोटेचा

फोन करें
चिन्ताओं से हो मुक्त

समाधान और गोपनियता की १०० % गॅरंटी

“शादी की कुंडली का १०० % गॅरंटी,

तलाक का डर नहीं”

ज्योतिष में छुपा है जिंदगी का

सब पहलियों का उत्तर

संपर्क : **हुकुमचंदजी कोटेचा**

७/ब, चष्मेशाही सोसायटी, कॉसमॉस बैंकजवळ, लेन नं. ६,

नार्थ मेन रोड, कोरेगांव पार्क, पुणे - ४११ ००९.

मोबाईल : ९८५०७८२६४२ / ९४०३७४५४२९

खाकी वर्दी

लेखिका : कु. काजल लालचंदजी जैन,
नाशिक. मो. ९४२०६१४८०७

सध्याच्या कोरोना वायरसच्या परिस्थितीमध्ये पोलिसांच्या मनस्थितीचे वर्णन व त्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी हे पत्र लिहिले आहे... या पत्राला महाराष्ट्रात दुसरा क्रमांक मिळाला आहे. - संपादक प्रिय खाकी वर्दी,

हे नाही विचारणार तू कशी आहेस. कारण तुझी आजची परिस्थिती कुणा पासूनच लपलेली नाही. कधी वाटले नाही ग तुला पत्र लिहिले असे. पण लॉकडाऊन झाले. निवांत वेळ मिळाला आणि जिकडे तिकडे तुला सगळ्यांच्या सेवेत उभे राहिलेले पाहून तुझे अपार कौतुक वाटले. म्हटले आज जरा तुला लिहावे. किती अभिमान आहे मला तुझा.

मला न नेहमी प्रश्न पडतो, तू कधी आराम करते का ग ?

कारण देशात काही असो, अगदी संप, निवडणुका, दंगल, मोर्चे, एवढेच काय तर IPL सुद्धा तू कशी ग सहजपणे सगळीकडे उभी राहते. तुला पण कंटाळा येत असेल ना. तु ही दमत असशील ना ? पण कशी ग कधी तक्रार करत नाहीस ?

तू कशी एवढ्या शौर्याने कसाब समोर उभी राहिली ? इथे चुकून नवीन कपड्यांवर टोमॅटो सॉस पडला तर आई किती ओरडेल म्हणून जीव घाबराघुबरा होतो आणि तू रक्ताच्या डागांनी पूर्णपणे न्हाऊन निघाली तरी कशी घाबरली नाही ? कशी इतकी धैर्याने मुंबई आणि त्या आतंकवाद्यांच्या मध्ये उभी राहिली. त्या नराधमांना नरकाची वाट दाखवताना घरी आपलीही कुणीतरी वाट पाहतोच हे विचारही तुझ्या मनी नाही यावे. कुठून आणते तू इतके मोठे मन ? स्वतः आधी दुसऱ्यांचा विचार करणारी तू कर्णा इतकीच दानवीर ठरली. तू कृष्ण बनून कलीयुगातील

दुर्योधना पासून प्रत्येक द्रौपदीचे रक्षण केले तर प्रियंका रेड्डी ला न्याय मिळवून देऊन नवीन इतिहास पण रचले.

कोरोना Virus ने तर तुझे वेगळेच रूप दाखवले. इतर वेळी गुन्हेगारांच्या नाकीनऊ आणणारी तू कशी ग आईप्रमाणे इतक्या मायेने आणि धीराने सगळं सांभाळत आहे कुणास ठाऊक, पण तरीही आमच्यातल्या काहींनी अतिशय हट्टी मुलांप्रमाणे तुझ्यावर दगडफेक केली. तुला अपशब्द बोलले. अर्थात तुला नेहमीचेच. कितीही सेवा केली तरीही तुझ्या नशिबी मात्र अपशब्द, द्वेष नाही का ?

सणामुदीत गावाचे रक्षण करताना सण साजरे करण्याची इच्छा प्रत्येक वेळी मारुन तितक्याच कर्तव्यनिष्ठेने उभे राहण्याची कला ही फक्त तुझ्या अंगी आहे. पण खरं सांगू तू इतक्या सगळ्या जबाबदाऱ्या इतक्या चोखपणे निभावते. कारण तुझ्यापाठी तुझे संपूर्ण कुटुंब खंबीरपणे उभे आहे. तू त्यांच्या कितीतरी मौल्यवान आणि सुखाच्या क्षणी हजर नसली तरी तुला कधी त्याची उणीव नाही भासू देत.

अशा तुझ्या आणि तुझ्या कुटुंबाला माझा मानाचा मुजरा कारण यापलीकडे तुझ्या एवढ्या मोठमोठ्या बलिदान ना काही देण्याची माझी काय आम्हा सर्वसमान्यांमध्ये कुणाचीच ऐपत नाही. तू महान आहेस. तू आहेस म्हणून आम्ही आहोत.

जय हिंद...

नाशिकवाला चंपालाल

गणेशप्रसाद महाराज केटरर्स

लग्न व शुभप्रसंगी गुजराथी, मारवाडी, पंजाबी व महाराष्ट्रीयन पद्धतीचे तसेच सर्व पद्धतीचे स्वयंपाक व बुफे डिनरचे कॉन्ट्रॅक्ट स्विकारले जातील.

लक्ष्मी निवास (धुमाळ) घर नं. १०४, मंगळवार पेठ, शाळा नं. १५ (मुलांची)
कमला नेहरू हॉस्पिटलमागे, पुणे ११ फोन : ०२०-२६१११५६३, ३२५१६७३३
मोबाईल : ९८२२३२९५०९, ९४२२३९६४२९, ९३७०६५६५०९

सुधार का भी सही तरीका अपनाना बेहद ज़रूरी

लेखिका : साध्वी वैभवश्री 'विराट'

'सुधार' (Re-Formation) की महत्ता एवं आवश्यकता जीवन के प्रत्येक क्षेत्र में सदा रहती ही है। चाहे वह अपने भीतर भावात्मक व मानसिक स्तर पर हो अथवा बाहरी परिवेश से सम्बन्धित विषय क्षेत्र हो। जिस तरह हम जिस मकान या वास्तु में निवास करते हैं, उसकी साफ-सफाई प्रतिदिन करना ज़रूरी समझते हैं; ठीक इसी तरह हमें अपने प्रत्येक कार्यक्षेत्र में भी सफाई-स्वच्छता व सुधार की प्रक्रिया को अपनाना ज़रूरी है।

अक्सर हम लोग अन्य लोगों से सुधार की अपेक्षा रखते हैं। अभिभावक अपने बच्चों में सुधार करना चाहते हैं। मालिक कर्मचारीगण में व कर्मचारीगण कार्यक्षेत्र में। सरकार प्रजा के जीवन स्तर में सुधार चाहती है, तो प्रजा सरकारी तंत्र में, उसकी नीतियों में व उसकी कार्यप्रणाली में सुधार चाहती है। हम समस्त लोग परस्पर एक-दूसरे में तो सुधार चाहते हैं किन्तु स्वयं में सुधार चाहने वाले लोग प्रायः कम मिलते हैं। तो यहाँ एक बात जानना व स्वीकारना ज़रूरी है कि जब तक हम स्वयं में ही सुधार नहीं ला पाते, तब तक अन्यो से उम्मीद रखना भी नादाना ही होगी। हमारा सबसे ज्यादा अधिकार स्वयं हम पर है, फिर किसी अन्य पर। अब अगर आप स्वयं में व अपने परिवेश में सुधार लाने के इच्छुक हैं ही, तो स्वस्थ प्रक्रिया को भी समझ लेना अत्यन्त ज़रूरी होगा।

सुधार की स्वस्थ प्रक्रिया के कुछ महत्वपूर्ण कदम -

१) डाँट-फटकार की नहीं सकारात्मक प्रेरणा की उपयोगिता समझें - अक्सर हम अपनी संतान या अधीनस्थ कार्यकर्ताओं में सुधार लाने के लिए उन्हें डाँटते हैं, फटकारते हैं। उनकी कमियाँ व कमज़ोरियाँ इंगित (point out) करते हैं और परिणामस्वरूप वे

हमसे मन ही मन दूरी बनाने लगते हैं हमें देखते ही कन्नी काटने लगते हैं। हमारे समक्ष कुछ अलग रुख अपनाते हैं और हमारी गैर हाज़िरी में अलग। इस प्रकार उन्हें झूठा, औपचारिक व कामचोर बनाने में कहीं न कहीं हमारा रवैया भी ज़िम्मेदार होता है। अतः यदि आप उन्हें ऐसा नहीं बनाना चाहते हो तो उनको डाँटो-फटकारो नहीं। उन्हें अपमानित न करो। नहीं स्वयं को दीन-हीन मानो अथवा 'मैं तो कमज़ोर ही हूँ', 'मेरी कोई सुनता नहीं है', 'मेरा कोई महत्व नहीं है' - ऐसा ही कहो। सतत् आत्म प्रेरित रहो और अन्यो के लिए भी प्रेरणास्पद बनो। उन्हें जीवन के सुन्दर पहलुओं को देखने व उन्हें सृजित करने के लिए उत्साहित करो। उनके भीतर अच्छाई व सच्चाई के प्रति छुपे हुए प्रेम को जगाओ। उन्हें हर एक विषय की महत्ता बताते हुए, उनकी अपनी महत्वपूर्ण भूमिका की बार-बार स्मृति दिलाओ। ज़रूरत लगने पर आदर्श कहानियाँ भी सुनाओ। सफल लोगों के दृष्टान्तों को इतने अच्छे तरीके से प्रस्तुत करो कि वे भी सफल होने के लिए अपनी सोच व प्रणाली में सुधार लाने के लिए स्वयं तैयार हो सकें। उन्हें जिस क्षेत्र या विधा में विकसित करना हो, उसी क्षेत्र या विधा के योग्य व सफल व्यक्तियों की सूची तैयार करके, उन व्यक्तित्वों के विशिष्ट गुणों के प्रति जागरूक करें।

२) रुढ़िवादी बातें न करके, प्रायोगिक मुद्दों पर ध्यान दें - प्रायः सुधारवादी लोग पुरानी रुढ़ि को बरकरार रखने के लिए नई पीढ़ी को प्रेरित करते रहते हैं। हर पुरानी बात में कोई न कोई अच्छाई ज़रूर होगी, इसकी हम मनाही नहीं करते हैं किन्तु आज किसी को पुराने दिनों के अनुसार बनने की प्रेरणा देना प्रेक्टिकल नहीं हो सकता है, जैसे कोई पिता अपने पुत्र को श्रवण कुमार बनने की प्रेरणा दे या पति अपनी पत्नी को

अंजना सती की तरह बनने को कहे या फिर भाईयों को राम-लक्ष्मण होने की बातें कही जाए तो ये सब कुछ ज़रा अप्रायोगिक प्रतीत होगा। आज के संदर्भों में योग्य बना जाना शक्य है किन्तु पुराने पैमानों से तुलना किया जाना, इंसानों को बेहतर बनाने का नाकामयाब तरीका ही सिध्द होगा।

वर्तमान परिवेश पूर्णतः बदल चुका है। शिक्षा, संस्कार, राजनीति, धर्म-दर्शन सब पर मीडिया का व्यापक प्रभाव है। ऐसे में उन्हें पुरानी सादगी व आदर्श त्यागमय जीने की प्रेरणा देना लगभग खुद को उपहास का पात्र बनाने लायक बात रह जाएगी।

आज की समस्याओं के संदर्भों को समझकर, उसी अनुरूप सुधार के उपाय अपनाए जाना बेहद ज़रूरी है। जैसे पुराने समय में अध्यापक विद्यार्थियों को उनकी शरारत पर देह दण्ड भी दे दिया करते थे, कक्षा में मुर्गा बनाना अथवा पुरी स्कूल की सफाई करवाना अथवा जुर्माना भरना इत्यादि। आज ये सब ज़रा मुश्किल है। इसी तरह घर-परिवार में ऐसा कहा जाता था कि बहू तक कोई बात पहुँचानी है तो थोड़े ऊँचे शब्दों में अपनी बेटी को सुना दो तो बहू खुद-ब-खुद सुन-समझ लेगी किन्तु आज ऐसा किया जाना अपेक्षित परिणाम नहीं लाएगा। आज के युग में जिसको जो सुधारात्मक निर्देश देने हैं, सीधे उसी को कहना ज्यादा उपयुक्त रहेगा ताकि वे आप पर भरोसा कर सकें व आपके हित चिंतन को समझ कर स्वीकार कर सकें।

३) सुधार के लिए न गर्म जोशी दिखाओ, नहीं उतावले बनो – एक दृष्टान्त से हम इस बात को जानेंगे। एक बार एक धनी व्यापारी ने अपने घर के साथ एक सुन्दर बाग लगवाया। बगीचा बहुत सुन्दर व विविध वृक्षों से शोभित था। माली बेहद प्यार से उसकी देखभाल किया करता था। उस धनी व्यापारी का युवा बेटा जब कई सालों तक विदेश में अध्ययन कर अपने घर लौटा तो वह उस बगीचे को देखकर बहुत हर्षित हुआ। वह बगीचे में टहल रहा था कि संयोगवश बबूल का काँटा उसके पैर में बहुत तेजी से चुभ गया। काँटा लगते ही क्रोध से आविष्ट वह तरुण ज़ोर से चिल्लाते हुए

माली को डाँटने लगा और कहने लगा कि ऐसा निकम्मा बाग मुझे नहीं चाहिए, जिसमें ऐसे-ऐसे तीखे व नुकीले काँटे हैं। जल्दी से जल्दी इन वृक्षों को उखाड़ कर फेंक दो।

यों आज्ञा देकर पैर के दर्द से रोता-चिखता वह अपने घर के भीतर चला गया। जब अपने लड़के की इस हरकत का पता उस धनी व्यापारी को लगा तो वह माली को बुलाकर कहने लगा कि 'खबरदार ! जो इस बाग को उजाड़ा तो। इस पर मेरा बहुत धन खर्च हो चुका है। अगर बाग में काँटे हैं तो चलने वाला देखकर क्यों नहीं चलता ? भला यह कहाँ का न्याय है कि गलती अपनी, दोष बगीचे पर।'।

अब वह माली असमंजस में था। पिता की माने या पुत्र की। उसने अपनी समझ से काम लिया। कुछ को काटा और कुछ को छाँटा। काँटेदार वृक्षों की जगह अन्य फूलों फलों से भरपूर वृक्षों का रोपण हुआ।

कुछ समय बाद जब पिता व पुत्र दोनों बाग देखने आए तो जहाँ एक के दिमाग में जवानी का जोश था, गर्म खून था, उतावलापन था; वहीं दूसरे के दिमाग में वस्तु के विनाश पर आक्रोश था किन्तु जब दोनों ने बाग में प्रवेश करने पर यह पाया कि काँटों वाले वृक्ष अब वहाँ नहीं है, उनके स्थान पर अन्य रसीले फलों वाले वृक्ष शोभित हो रहे हैं, बाग की शोभा अत्यंत मनोहर है तो पिता और पुत्र दोनों का ही दिल बाग-बाग हो गया। दोनों ही माली की बुद्धि को सराह रहे थे। क्योंकि वह न तो पिता की तरह रुढ़िवादी था, न ही पुत्र की तरह क्रान्तिवादी वरन् वह एक सुधारवादी नज़रिए का धनी था।

उसके सही दृष्टिकोण ने सुन्दर सृजन किया। जीवन के प्रत्येक क्षेत्र में कुछ काँट-छाँट की ज़रूरत लगे तो यह दृष्टान्त हमें सही मार्गदर्शन करेगा।

सुधार की सकारात्मक विवेकसम्मत प्रक्रिया अपना कर, हम सभी अपने भीतर-बाहर को सुन्दर आकार दे सकते हैं।

जय हो। सबका कल्याण हो। ●

॥ विसावे पुण्यस्मरण ॥

स्व. श्री. शांतीलालजी सिम्रतमलजी गांधी

स्वर्गवास दि. १० जून २०००

स्मृति तुमच्या कर्तृत्वाच्या, स्मृति तुमच्या दातृत्वाच्या
स्मृति प्रेमळ त्या पितृत्वाच्या, दाविती मार्ग आम्हां सुसंस्काराचा
आम्हां सर्वांची आपणांस भावपूर्ण श्रध्दांजली !

गांधी परिवार

पूना टायर्स

अधिकृत विक्रेते :

- अपोलो ■ बिल्रा ■ ब्रिजस्टोन ■ सिएट ■ जे.के. ■ डनलॉप ■ एम.आर.एफ.
- मिचेलीन ■ टिव्हीएस ■ विक्रांत ■ योकोहामा
- टायर्स, ट्यूब्स, फ्लॅप्स व एडीव्ही व्हिल्स

जे. के. स्टील व्हिल्स

कॉम्प्युटर व्हिल अलाइनमेंट व बॅलेंसिंग

दुकान नं. १, ३, ४, ५ व ८ सूर्यप्रकाश अपार्टमेंट, मार्केटयार्ड रोड, पुणे - ४११ ०३७.

फोन : २४२११९७९, २४२१०९४९, २४२११९३९ निवास : २४२१०१०९

मोबा. : विनोद - ९९२३३४६००९, स्वप्निल - ९९२३३४५९९९, रोहन - ९९२३३४६००२

प्रोप्रा : विनोद शांतीलालजी गांधी

त्यांच्या सलग तीन टेस्ट निगेटिव्ह आल्या होत्या, तरीही कोरोनाने घात केलाच

लेखिका : पत्रकार, भावना - बाठीया संचेती, पुणे. मो. : ९८६०६०३५०१

मार्च अखेरीस कोरोना नामक ससर्गजन्य साथीच्या आजाराने भारतात शिरकाव करण्यास सुरवात केली. सरकारने देखील रोगाची गंभीरता ओळखून देशात लॉकडाउन करण्यास सुरवात केली. सुरवातीला शाळा-महाविद्यालये, सिनेमा गृहे बंद करण्यास सुरवात झाली. २२ मार्चला २१ दिवसांचा लॉक डाउन जाहीर झाला. नागरिकांना घरात बसण्याशिवाय पर्यायच उरला नाही.

संजयला (नाव बदलेले आहे) मात्र लॉक - डाऊनचा तितकासा फरक पडला नाही. कारण त्याचे अत्यावश्यक सेवेचे दुकान होते. त्यामुळे दुकानाची वेळ बदलली पण काम मात्र चालू होते. उलट संजयला दुकानदारी करण्यात जास्त जोश यायचा कारण दुकानात सामान भरण्यासाठी खूप गर्दी असायची. सकाळी मोठ्या मार्केटमध्ये जाऊन तो गाडीवर भरपूर सामान आणायचा आणि दिवसभर विकायचा. लॉकडाउन मध्ये सर्वांचे धंदे बंदच पडले होते पण याचा धंदा मात्र जोरात होता.

दुकान बंद केली की घराच्यासोबत देखील तुफान दंगा घालायचा. बायकां -मुलांसोबत पत्ते असो किंवा कॅरम सर्व खेळायला गडी तयारच. नव-नवीन घरी बनविलेल्या पदार्थांवर मनसोक्त ताव मारायचा. अशा प्रकारे एकूण लॉकडाउन सुरु होतं. पाहिलं, दुसरं, लॉकडाउन संपलं तिसऱ्या लॉकडाउनची सुरवात झाली. संजयच दुकान चालूच होतं. रोज मार्केट, मार्केटवरून पुन्हा दुकान असं सर्व चक्र चालू होतं, पण एक दिवस २६ एप्रिलला अचानक त्याला थोडा ताप आला.

फॅमिली डॉक्टरकडे जाऊन आला. डॉक्टरांनी एक

इंजेक्शन दिलं. त्याला थोडं बरं वाटलं. तो पुन्हा मोठ्या मार्केटला जायचा. पुन्हा दुसऱ्या दिवशी ताप परत गोळ्या खाल्ल्या. थोडसं बरं वाटू लागलं. दोन - तीन दिवस ताप आला पुन्हा कमी झाला. चौथ्या दिवशी सर्व अंग दुखू लागलं, दम लागू लागला अशक्तपणा जाणवू लागला. तो पुन्हा डॉक्टरकडे गेला त्यांनी गोळ्या आणि इंजेक्शन दिले. काही वेळ बरं वाटलं पण दुखणं काही कमी झालं नव्हतं.

बायका -पोरं दुसऱ्या चांगल्या डॉक्टरकडे जाऊ म्हणून मागे लागली पण हा काही ऐकायला तयार नाही. अरे ४० वर्षांचा तरुण माणूस मी काही नाही होणार मला तुम्ही नका काळजी करू. असं बोलून वेळ मारून नेत. पाचव्या दिवशी मात्र तब्येत आणखीच खालावली. चार -पाच दिवसांपासून पोटात अन्नाचा कण टिकत नव्हता. त्यामुळे शरीरातील संपूर्ण त्राणच निघून गेले होते. कमरेखालून पाय पूर्ण गळाले होते.

शेवटी बायकोने न ऐकता एका मोठ्या दवाखान्यात घेऊन गेली. त्या दिवशी संजयला श्वास घ्यायला देखील खूप त्रास होत होता. पण त्या दवाखान्यात त्यांनी त्याला दोन तास थांबून ठेवले. छातीचा एक्सरे काढायला सांगितला. त्यात न्यूमोनिया दिसून आला. पण आमच्या हॉस्पिटलमध्ये जागा नाही तुम्ही दुसरीकडे ऍडमिट व्हा असे सांगितले. तो पर्यंत त्याला कोणतेच उपचार हॉस्पिटलने दिले नाहीत. त्यांच्या बायकोची खूप वाईट अवस्था झाली. अनेक हॉस्पिटल्सला फोन लावले ,पण कोठेच बेड उपलब्ध नव्हता. शेवटी एका पाहुण्याच्या ओळखीने एका महागड्या हॉस्पिटलमध्ये एक बेड मिळाला.

त्या हॉस्पिटलमध्ये जाऊन ऍडमिट होऊपर्यंत

चार तास वाया गेले होते. तेथे देखील निमोनिया सांगण्यात आला. उपचार सुरु झाले. कोरोनाची देखील चाचणी करण्यात आली. ती निगेटिव्ह आली. उपचार सुरु होते. तब्येत फारशी नाही पण थोडीशी सुधारत होती. कोरोनाची दुसरी, तिसरी चाचणी निगेटिव्ह आली. हे सर्व करत ९ मे ची तारीख आली. तब्येत फारशी सुधारत नव्हती पण संजय बऱ्यापैकी श्वास घेऊ शकत होते, पण त्यांना आय.सी.यु. मध्येच ठेवले होते. ९ मे ला अचानक श्वास घ्यायला खूप त्रास होऊ लागला.

पेशंट १०० टक्के व्हेटीलेटवर गेला. डॉक्टरांनी संजयच्या बायकोला सांगितले, निमोनियाचे इन्फेक्शन खूप वाढले आहे ते काही केल्या कमी होत नाही. त्यासाठी आम्ही त्यांना आता तीन दिवस बेशुद्ध करून पालथे झोपविणार आहोत. त्याने त्याचे इन्फेक्शन कमी होईल. यासाठी आम्हाला तुम्ही परवानगी द्या. संजय यांची पत्नी संजय यांना भेटली, त्यांना पहिले आणि डॉक्टरांना ती ट्रीटमेंट करण्याची परवानगी दिली.

आता तुम्ही दवाखान्यात तीन दिवस येऊ नका कारण पेशंट तसा ही बेशुद्ध असणार आहे असे संजय यांच्या पत्नीला डॉक्टरांनी सांगितले. पण संजय यांची पत्नी रोज दवाखान्यात जात होती. डॉक्टरांनी पुन्हा आणखी तीन दिवस वाढविले, असे करत करत संजय गेले चार दिवस बेशुद्ध होते. संजय यांच्या पत्नीला त्यांची चिंता वाटू लागली. ती डॉक्टरांना सतत विचारायची पण डॉक्टर एकच उत्तर द्यायचे सुधारणा आहे.

अचानक १५ मे ला संजय यांच्या घरी दवाखान्यातून फोन आला, संजय यांचा कोरोनाचा चौथा रिपोर्ट पॉझिटिव्ह आहे. त्यांना कोरोना झाला आहे. आम्ही त्यांना आयसोलेशन वॉर्डमध्ये शिफ्ट करत आहोत. संजय गेली पाच दिवस बेशुद्ध होते. त्यांच्या पत्नीला पाच दिवस त्यांना पाहू देखील दिले नव्हते, १६ मे ला हॉस्पिटलमधून पुन्हा फोन आला,

संजय खूप सिरीयस आहेत. त्यांची वाचण्याची शक्यता फार कमी आहे.

संजय यांच्या पत्नीला काही समजायलाच तयार नाही. असं कसा काय चौथा रिपोर्ट पॉझिटिव्ह येतो. १७ मे ला संजय यांची प्राण ज्योत मालवली होती. संजयच्या घरी फोन जातो. तुम्हाला मृतदेह देण्यात येणार नाही तुमच्या घरातील दोन लोक अंत्यसंस्कारसाठी येऊ शकतात.

संजयचे भाऊ रात्री तीन वाजताच वैकुंटात गेले, हॉस्पिटलची ऍम्ब्युलन्स संजयचा मृतदेह संपूर्ण प्लास्टिक मध्ये बांधून आणला गेला. घरच्यांना त्यांचे शेवटचे दर्शन देखील होत नाही. हॉस्पिटलच्या कर्मचाऱ्यांनी मृतदेह विद्यतुदाहिनीत टाकला. हॉस्पिटलचे १० लाखाचे बिल आले.

दिवस उजाडतो, नातेवाईकांनी संजयच्या पत्नीला ही दुःखद बातमी सांगतली. संजयची पत्नी व मुलांनी घरामध्ये एकच टाहो फोडला पण त्यांचे सांत्वन करायला देखील कोणी येऊ शकत नाही. ५ मे ला दवाखान्यात साधा कफ या कारणासाठी ऍडमिट झालेला त्यांचा बाप घरी पुन्हा का आला नाही, याचे कारण त्याची लहान मुलं शोधत आहेत. या सगळ्या मध्ये कोणाचं चुकलं, काय चुकलं याचा किती जरी शोध घेतला तरी संजय आता पुन्हा येणार नाही. बायको, मुलं यांना अर्ध्यावरती सोडून तो कायमचं निघून गेला.

सुसंस्कार व सदाचारासाठी 'जैन जागृति' नियमित वाचा

आपले नातेवाईक, स्नेहीजण, व्यापारी बंधू यांना 'जैन जागृति' मासिक भेट पाठवा.

जैन जागृति मासिकाचे वर्गणी दर

पंचवार्षिक	रु. २२००	कोणत्याही महिन्यापासून वर्गणीदार होता येते. 'जैन जागृति' नावाने वर्गणी पाठवा.
त्रिवार्षिक	रु. १३५०	
वार्षिक	रु. ५००	

बालकों की स्वास्थ्य - रक्षा के कुछ नियम

लेखक : पं. श्रीराम शर्मा आचार्य

१) अक्सर बालक अधिक भोजन करते रहने के कारण बीमार पड़ जाते हैं। बालक की पाचन शक्ति और भोजन के पचने की मर्यादा को ध्यान में रखते हुए नया भोजन तब देना चाहिए, जब पहला पच जाए।

२) उन्हें अधिक देर गोदी में न चढ़ाते रहिए। खुली हवा और स्वच्छ भूमि में प्रसन्नतापूर्वक खेलने-कूदने दीजिए।

३) उन्हें अनावश्यक कपड़े, जूते, मोजे आदि न पहनाइए। सर्दी-गर्मी से बचाने के लिए जितने कपड़े आवश्यक हैं, उससे अधिक कपड़े न पहनाइए। उनके शरीर से खुली हवा का स्पर्श होने दीजिए।

४) दूध और फल बालकों का सर्वोत्तम भोजन है। यह ताजे व निर्दोष खाने चाहिए। मिठाई, पकवान तथा चटपटी चीजों से उन्हें बचाइए। यह उनके स्वास्थ्य के लिए हानिकारक हैं।

५) सोते वक्त उनका मुँह खुला रहने दीजिए, ताकि वे शुद्ध हवा में साँस ले सकें।

६) उन्हें मारिए-पीटिए नहीं और न डराइए-धमकाइए। इससे उनकी आंतरिक शक्ति निर्बल होती है।

७) उन्हें झिड़किए नहीं। उनकी गलती को स्वयं दोहराकर अपना मनोरंजन न कीजिए। जहाँ वे भूल रहे हों, उन्हें समझाइए। जो जानना चाहते हों, बताइए। क्रोध की अपेक्षा प्रेम से उन्हें इच्छानुगामी बनाइए।

८) उन्हें स्वच्छ रखिए। स्वच्छ रहने की रुचि पैदा कीजिए। इस दशा में उन्हें प्रोत्साहन और प्रलोभन दीजिए।

९) दूलार इतना न कीजिए कि वे ढीठ, उद्वंद, अवज्ञाकारी और मचलने वाले बन जाएँ। जो दोष

उत्पन्न हो रहा हो या बढ़ रहा हो, उसे आरंभ से ही नियंत्रित कीजिए।

१०) उनको खेलने-कूदने, मनोरंजन करने, ज्ञान प्राप्त करने और भाषण करने की पर्याप्त सुविधाएँ दीजिए। तंग दायरे में कैद रहने वाले बालकों का विकास रुकता है। खाली रहने पर वे बार-बार अनावश्यक भोजन माँगते और खाते रहते हैं, जो उन्हें बीमार बनाने का प्रमुख कारण होता है।

११) गंदे, रोगी, चिड़चिड़े और बुरे स्वभाव के लोगों के साथ बच्चों को न रहने दीजिए। उनकी छूत का प्रभाव पड़ सकता है।

१२) जेवर मत पहनाइए। गरदन में लटकना न दीजिए। इनके कारण रक्त-संचार में बाधा पड़ती है और उनके गड्ढों में गंदगी तथा बीमारी के कीड़े धँसे रहने का खतरा रहता है। कभी कभी जेवरों के कारण बच्चों की जान जोखिम में पड़ जाती है।

१३) बालक छोटा है, नासमझ है, यह अभी क्या जानता है - ऐसा समझकर आप उसके सामने कोई ऐसा कार्य न कीजिए, जो बड़ी आयु के व्यक्ति के सामने नहीं किया जा सकता। बालकों की सीखने की शक्ति बड़ी तीव्र होती है। वे अज्ञानी होते हुए भी बहुत कुछ सीखते हैं।

१४) दवाओं के अधिक सेवन से उन्हें बचाइए। दवाएँ तभी दीजिए, जब वे खतरे में हों। साधारण अवस्थता को प्रकृतितः सही ठीक होने दीजिए।

१५) जो बच्चे माँ का दूध पीते हैं, उनकी माताओं का आहार-विहार बहुत ही संतुलित होना चाहिए।

जैन समाजाची आवड

जैन समाजाची निवड

जैव जागृति

॥ सोळावे पुण्यस्मरण ॥

स्व. श्री. सुभाषजी गुलाबचंदजी भंडारी

जन्म दि. २-१२-१९५५ स्वर्गवास दि. १०-६-२००४

जपल्या आहेत जरी मनी साऱ्या तुमच्या आठवणी,
जीव भासते आम्हां तुमची सुख दुःखाच्या प्रत्येक क्षणी
आपल्या पावन स्मृतीस आम्हां सर्वांची आपणांस भावपूर्ण श्रध्दांजली !

चंद्रकांत गुलाबचंदजी भंडारी - सौ. छाया चंद्रकांत भंडारी

श्रीमती निर्मला सुभाषजी भंडारी

रितेश चंद्रकांत भंडारी - सौ. सपना रितेश भंडारी

वैभव चंद्रकांत भंडारी - सौ. प्रियांका वैभव भंडारी

पवन सुभाष भंडारी - सौ. भावना पवन भंडारी

तुषार सुभाष भंडारी - सौ. पूजा तुषार भंडारी

आरोही, स्वरीत, चरित, लक्ष्य, ध्रुव व भंडारी परिवार, सुनील गांधी

श्रीमती सुरजबाई रसिकलालजी बोरा - पुणे, सौ. मीनाबाई गुलाबचंद पटवा - आश्वी

श्रीमती ताराबाई चैनसुखजी गांधी - नगर, सौ. हेमा रविकिरण गांधी - पुणे

सौ. रेशमा धनेश पोखरणा - पुणे, सौ. रेखा अमित पटवा - पुणे,

सौ. रिना दिपक गुंदेचा - पनवेल

❖ चंद्रकांत गुलाबचंदजी भंडारी ❖

❖ महावीर मोटर्स ❖

ई - ७, सिध्दार्थ हॉस्पिटल शेजारी, गेट नं. १ च्या समोर

मार्केटयार्ड, पुणे - ३७. मो. : ९८९०४७००१६, ९८६०७०९२७७

निवास : बी - १९, अरिहंत सोसायटी, कमल नर्सिंग होम शेजारी, मार्केटयार्ड, पुणे - ३७.

❖ भंडारी सिल्क अँड साडी ❖

प्रोप्रायटर : पवन सुभाषजी भंडारी

जयगणेश, साम्राज्य, स्पाइन रोड, भोसरी, पुणे. मो. : ९०२१०२३९३९

जैन समाजाने केलेली प्रगती, त्यांचे योगदान आणि प्रभाव

लेखक - चित्तरंजन चव्हाण

जैन समाज भारतातील एक अतिशय कमी लोकसंख्या असणारा समाज आहे. भारताच्या एकूण लोकसंख्येमध्ये जैनांची संख्या अर्धा टक्काही नाही. पण त्यांचे योगदान त्यांच्या संख्येच्या मानाने फारच मोठे आहे.

पुढे जैन समाजातील कांही प्रसिद्ध लोकांची यादी दिली आहे, त्यावरून त्यांचे विविध क्षेत्रातील योगदान लक्षात येईल:

- * शिक्षणाची गंगा पश्चिम महाराष्ट्रातील सामान्य लोकांपर्यंत पोहोचवणारे कर्मवीर भाऊराव पाटील.
- * मराठी व हिंदी सिनेमा सृष्टीत सुवर्णयुग आणणारे निर्माते, दिग्दर्शक, कलाकार व्ही. शांताराम.
- * आशिया खंडामधील पहिल्या स्टॉक एक्स्चेंजची स्थापना करणारे प्रेमचंद रॉयचंद.
- * भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था इस्रोची स्थापना करणारे डॉ. विक्रम साराभाई (ज्यांना फादर ऑफ इंडियाज स्पेस प्रोग्रॅम असे ओळखले जाते).
- * भारतातील कापड गिरणी कामगारांची पहिली संघटना बांधणारी अनसया साराभाई.
- * १८९३ साली शिकागो येथे झालेल्या पहिल्या धर्म परिषदेत हिंदू धर्मावर झालेल्या टीकेचे खंडन करणारे वीरचंद गांधी.
- * छ. संभाजी महाराजांचे एक सेनानी खानगोंड देसाई.
- * महाराणा प्रताप यांचे सेनापती भामाशाह.
- * पोर्तुगीजांना सळो की पळो करून सोडणारी राणी अबक्का.
- * पाकिस्तानी विमानांना पळवून लावणारे विंग

कमांडर अभिनंदन वर्धमान.

- * ऑलिम्पिक स्पर्धेत भाग घेणारे पहिले भारतीय धावपटू पी. डी. चौगुले.
- * पंजाब, काश्मीर यांना महाराष्ट्राशी जोडणारे संजय नहार.
- * शेतकऱ्यांच्या उसाला रास्त भाव मिळवून देणारे राजू शेठ्टी.
- * भारतात जहाज उद्योग, विमान निर्मिती सुरु करणारे सेठ वालचंद हिराचंद.
- * भारतातील पहिली स्कूटर बनवणारे आणि जगातले रिक्शा नावाचे पहिले वाहन सुरु करणारे नवलमल फिरोदिया.
- * शाहू महाराजांचे पहिले चरित्र लिहिणारे आणि महाराष्ट्राचे पहिले अर्थमंत्री आण्णासाहेब लठ्ठे.
- * अनेक मराठी कलाकारांना चंदेरी पडद्यावर आणणारे निर्माते ताराचंद बडजात्या.
- * संगीतकार गीतकार व गायक रविंद्र जैन.
- * संगीतकार कल्याणजी आनंदजी.
- * कर्नाटकच्या शैव, वैष्णव आणि जैन समाजाचे महान गुरु धर्माधिकारी वीरेंद्र हेगडे वगैरे. यामध्ये आणखी अनेक नावे जोडता येतील, पण सध्या एवढेच पुरे. ●

जैन समाजाने विविध क्षेत्रात किती प्रगती केली आहे आणि संख्येने अतिशय कमी असूनही त्यांचा प्रभाव किती मोठा आहे हे पहाणे महत्वाचे ठरेल.

- * जैन समाज हा भारतातील सर्वाधिक साक्षर समाज आहे. भारतातील सर्व लोकांची सरासरी साक्षरता ६५.३८% आहे, तर जैन समाजाची सरासरी साक्षरता ९४.१% आहे. भारतातील सर्व समाजातील स्त्रियांची सरासरी साक्षरता

- ५४.१६% आहे, तर जैन समाजातील स्त्रियांची सरासरी साक्षरता ९०.६% आहे. (संदर्भ: जनगणना रिपोर्ट २०११)
- * जैन समाज हा भारतातील सर्वाधिक श्रीमंत समाज आहे. (संदर्भ: National Family and Health Survey, २०१५-१६).
 - * भारतात सर्वात जास्त काळ जगणारे लोक जैन समाजाचे आहे. (संदर्भ: जनगणना रिपोर्ट २०११)
 - * भारतातील व जगातील हिरा उद्योगात जैन समाजाचे वर्चस्व आहे. बेल्जियम हा देश हिऱ्यांची जगातील सर्वात मोठी बाजारपेठ आहे व तिथे जैन व्यापाऱ्यांनी ज्यू व्यापाऱ्यांना मागे टाकले आहे.
 - * भारतातील अनेक राज्यांमध्ये होलसेल व्यापारावर जैन समाजाचे वर्चस्व आहे.
 - * भारतातील शेअर मार्केटवर जैन समाजाचे वर्चस्व आहे.
 - * भारतातील टाईम्स ऑफ इंडिया ग्रुप, तसेच लोकमत समूह, गुजरात समाचार हे जैन कुटुंबांच्या मालकीचे आहेत. टाईम्स ऑफ इंडिया हे भारतातील सर्वात जास्त खपाचे इंग्रजी वर्तमानपत्र आहे आणि ते एकाचवेळी १२ शहरांमधून प्रकाशित होते. या ग्रुपची इतर वर्तमानपत्रे म्हणजे महाराष्ट्र टाईम्स, नवभारत टाईम्स, इकोनिमिक टाईम्स, मुंबई मिरर वगैरे.
 - * जैन समाजाची प्रगती केवळ व्यापार, उद्योग यातच नसून या समाजातून कित्येक वरिष्ठ प्रशासनिक अधिकारी, सैन्य अधिकारी, पोलीस अधिकारी, वरिष्ठ न्यायाधीश, शास्त्रज्ञ, संशोधक, संगीतकार, गीतकार, सिनेदिग्दर्शक, वरिष्ठ पत्रकार, संपादक, खेळाडू, प्रख्यात डॉक्टर्स, सी. ए. झाले आहेत.
 - * जगातील सर्वात श्रीमंत व्यक्तीपैकी एक असणारे
- वॉरन बुफेट हे लवकरच रिटायर होणार आहेत आणि त्यांच्या जागेवर अजित जैन हे येणार आहेत.
- * अमेरिकेतील नवीन जैन यांच्या मून एक्सप्रेस या कंपनीला अमेरिकन सरकारने चंद्रावर खाणी काढायला परवानगी दिली आहे.
 - * भारतात सर्वाधिक गोशाळा या जैन समाजाद्वारे संचालित आहेत.
 - * नेत्रदान, अवयवदान यामध्ये जैन समाज आघाडीवर आहे.
 - * भारतात जैन समाजाने स्थापन केलेल्या व जैन समाजाद्वारे संचालित हजारो शाळा, हायस्कूलस, कॉलेजेस आणि कांही विद्यापीठीही आहेत. या शिक्षण संस्था केवळ जैन विद्यार्थ्यांसाठी नसतात तर सर्वांसाठी असतात.
 - * जैन समाजाने आपल्या उद्योग धंद्यामध्ये, शैक्षणिक संस्थांमध्ये, धार्मिक संस्थांमध्ये लाखो लोकांना रोजगार दिला आहेत. हे लाखो लोक बहुतांशाने अजैन आहेत.
 - * भारतीय राजकारणात सध्या जैन लोक फारसे दिसत नसले तरी सरकारच्या आर्थिक आणि औद्योगिक धोरणांवर जैन उद्योगपतींचा प्रभाव आणि वचक आहे.
 - * सर्वपक्षीय नेते जैन साधूंकडे जाऊन त्यांचा सल्ला व मार्गदर्शन घेत असतात. उत्तर भारतात हे जास्त पाहायला मिळते. राजकारणी लोकांना मते मिळवण्यासाठी जैन समाजाचा फारसा उपयोग नाही, तरीही हे लोक जैन साधूंकडे जातात त्याचे कारण आध्यात्मिक आहे.
 - * खुद्द महात्मा गांधी यांच्यावर जैन धर्माचा मोठा प्रभाव होता. त्यांची आई जैन होती तर वडील वैष्णव होते. त्यांचे आध्यात्मिक गुरु श्रीमद राजचंद्र हे एक मोठे जैन तत्वज्ञानी होते.
 - * हिंदू समाजातील अनेक समूहांवर जैन धर्माचा

मोठा प्रभाव आहे आणि त्या समूहांमधून शेकडो जैन मुनी व साध्वी झाल्या आहेत.

- * भारतीय ज्ञानपीठ संस्थेतर्फे भारतातील सर्वश्रेष्ठ साहित्यिकांना ज्ञानपीठ पुरस्कार देण्यात येतो. भारतीय ज्ञानपीठ ही संस्था पुरस्कार साहू शांती प्रसाद जैन यांनी सुरु केली व पुढे त्यांनीच ज्ञानपीठ पुरस्कार द्यायला सुरुवात केली.
- * अमेरिकेचे अध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प हे व्यवसायाने बिलडर आहेत. त्यांच्या व्यवसायातील भारतातले पार्टनर्स हे जैन समाजातील आहेत.
- * जैन समाज अतिशय अल्पसंख्य असूनही सर्व चांगल्या हॉटेल्सपासून आंतरराष्ट्रीय विमानसेवेपर्यंत सगळीकडे जैन फूड मेनू उपलब्ध असतो.
- * जैन समाजाने केलेल्या प्रचंड प्रगतीमागे अनेक रहस्ये आहेत. माझ्या पुढच्या लेखात मी ती रहस्ये उलगडून दाखवणार आहे.

अहम् गर्भसंस्कार साधना

सुरक्षित मातृत्व, समृद्ध संतान, विश्व कल्याण
मार्गदर्शक : **प.पू प्रतिष्ठापिजी म.सा.**

गर्भसंस्कार साधना के लिए संपर्क करें ।

- * बिबवेवाडी, पुणे - ९४०३३७७५४९
- * शिवाजीनगर, पुणे - ९७३०९३०००७
- * कल्याणी नगर, पुणे - ९८५०२६९९६६
- * चिंचवड, पुणे - ९९६०८८७४७७
- * कोथरुड, पुणे - ८९८३८३३९३७
- * आकुर्डी, निगडी, पुणे - ९४०४७२७०९९
- * पिंपळे सौदागर, पुणे - ९९६०७८८९७९
- * वडगाव शेरी, पुणे - ९६५७७२२८६९
- * आंबेगाव कात्रज, पुणे - ९९२२३९९४७८
- * केडगाव स्टेशन - ९८९००२३२९९
- * अहमदनगर - ९९२२८३०८४९
- * औरंगाबाद - ९४२२५२३६७५

कडा, श्रीगोंदा, इचलकरंजी, मालेगाव, नाशिक,
मनमाड, जयसिंगपुर के लिए संपर्क करे :

सहनशीलता

लेखक : पू. आचार्य श्री रत्नसेनसूरिजी म.सा.

* कुशल शिल्पी के हाथ लगा अनगढ पत्थर भी भव्य प्रतिमा बन जाता है ।

* कुशल सुतार के हाथ लगा बेडोल लकडा भी सुंदर फर्नीचर बन जाता है ।

* कुशल सोनार के हाथ लगा सोना, आकर्षक हार बन जाता है ।

* कुशल कुंभार के हाथ लगी मिट्टी सुंदर घडे में रूपांतरित हो जाती है ।

इन सब घटनाओं में हमें एक बात अवश्य देखने को मिलती है और वह है सहनशीलता ।

पाषाण को प्रतिमा बनने के पूर्व छैनी व हथोडे के प्रहार सहन करने ही पडते है । आकर्षक फर्नीचर के रूप में बदलने के पूर्व लकडी को कई प्रहार सहने ही पडते है । सोना भी जब आग में तपता है, तभी अलंकार का आकार लेता है ।

यद्यपि कुशल मानवी पत्थर, लकडी, सोना, मिट्टी आदि के उपर जब अपना प्रयोग करता है, तब एक बात से वह निश्चित होता है कि वह अपनी भूल से कुछ अयोग्य भी प्रहार कर देगा तो भी उसका कोई प्रतिकार होने वाला नहीं है । सबसे अधिक कठिन काम हैं - मानव में इंसानियत के सर्जन का ।

सहलशीलता के गुण को आत्मसात् किए बिना इंसान बनना आसान काम नहीं है ।

धान्य की खेती सरल है किंतु जीवन के क्षेत्र में गुणों की खेती करना अत्यंत ही कठिन कार्य है ।

मानव देह में यदि महान् बनना है तो सहनशीलता को अपनाना ही होगा ।

समाजाची आवड, समाजाची निवड

जैन जागृति

॥ भावपूर्ण श्रध्दांजली ॥

स्व. श्री. पन्नालालजी धनराजजी बोरा स्व. श्रीमती समरतबाई पन्नालालजी बोरा

स्वर्गवास दि. २६ एप्रिल १९९८

स्वर्गवास दि. १४ डिसेंबर २०१८

आपला प्रेमळ स्वभाव, परोपकारी वृत्ती, धार्मिक व सामाजिक कार्याची आवड,
दानशूर वृत्ती, धर्मप्रेम आदि सद्गुणांचा वारसा सदैव आमच्यात राहो हीच ईश्वरचरणी प्रार्थना !

बंधू - बल्लाळ भाऊसाहेब

दिपक पन्नालाल बोरा - सौ. मंजुश्री दिपक बोरा

डॉ. महेश पन्नालाल बोरा - सौ. विजया महेश बोरा

मधुर दिपक बोरा - सौ. निकीता मधुर बोरा

केव्हीन व बोरा परिवार

सौ. स्मिता रमेश पोखरणा - अहमदनगर, सौ. लता सतिश गांधी - पुणे

सौ. भारती अनिल पोखरणा - अहमदनगर,

सौ. खुशबू रोहन खिंवसरा - पुणे, सौ. निकिता रुचिक गांधी - मुंबई

सौ. करीष्मा पंकज बोरा, पुणे

❖ **पन्नालाल धनराज बोरा सन्स** ❖

नारळाचे व्यापारी व कमिशन एजंट • भगर, पोहा, मुसुरा

२५२/२५३ मार्केटयार्ड, गुलटेकडी, पुणे - ४११०३७. फोन : २४२७१७६२, २४२७१७६३

७३३ गणेश पेठ, पुणे - ४११००२. फोन : २६३८५३५६

❖ **डॉ. महेश पी. बोरा** ❖ **बोरा हॉस्पिटल**

५८९ गणेश पेठ, पुणे - ४११००२. फोन : हॉस्पिटल - २६३८३४५३, २६३८३३१०

❖ **Epitech Technologies Pvt. Ltd.** ❖

"Mediman : Mobile app" • Madhur Deepak Bora - Mob. : 9922915282

252/253, Gultekdi, Lane No. 1, Market Yard, Pune - 37

**कोरोना संकटाच्या पार्श्वभूमीवर
श्री नेमिनाथ जैन संस्था, चांदवड
सामाजिक योगदान**

चांदवड येथील श्री नेमिनाथ जैन ब्रह्मचर्याश्रम (जैन गुरुकुल) या संस्थेचे शैक्षणिक क्षेत्रातील योगदान व संस्थेचा नावलौकीक तर संपूर्ण राज्यात व देशातही आहे, परंतु ज्ञानदाना बरोबरच सामाजिक बांधिलकी सुध्दा नेहमीच जपली आहे.

कोरोनाच्या पार्श्वभूमीवर संस्थेने आपली सामाजिक बांधिलकी जपताना खेडोपाडी गोरगरिबांना वैद्यकीय मदत मिळावी या हेतूने भारतीय जैन संघटना, फोर्स मोटर्स व एबीपी माझा यांच्या संयुक्त विद्यमाने डॉक्टर आपल्या दारी हा उपक्रम दोन डॉक्टर्स, दोन ॲम्ब्युल्स व दोन मदतनीसची टीम पुरवून राबविला जात आहे.

तसेच या कालावधीत कोरोनाच्या संसर्गापासून बचाव करणारे आयुष्य द्वारा सुचविलेले ARS-ALB-30 हे होमिओपॅथिक औषध संस्थेच्या हॉस्पिटल मार्फत लाखो लोकांना मोफत वाटले आहे व तीव्र संसर्गाच्या परिसरात शेकडो लोकांना बचावासाठी त्याचा फायदा झाल्याचे सिध्द झाले आहे. हे औषध जवळजवळ १ लाखापेक्षा जास्त लोकापर्यंत मोफत पोहचले आहे. आजही हे काम संस्थेच्या हॉस्पिटल मार्फत अविरत सुरु असून दररोज हजारो लोक याचा फायदा घेत आहेत.

चांदवड प्रशासनाच्या मदतीसाठी संस्थेचे स्वतःच्या मालकीचे १२४ बेडचे अद्ययावत वसतिगृह व्हरांटाईन व्यक्तींसाठी दिले आहे. तसेच संस्थेचे अद्ययावत असे हॉस्पिटल ४० बेडसह कोवीड-१९ हाय आणि मिड रिस्क रुग्णांच्या उपचारासाठी देण्यात आले आहे.

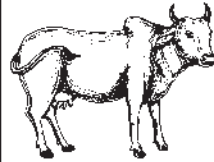
राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक तीन वरून जाणारे परप्रांतीय मजूर, पायी व विविध वाहनांद्वारे जाणारे राज्यातील व परराज्यातील प्रवासी यांच्यासाठी संस्थेमार्फत मोफत नाश्ता, जेवण व पाण्याची सुविधा देण्यात आली व हा नाश्ता व भोजनाचा स्टॉल

संस्थेच्या मेनगेट समोरच मांडण्यात आला होता व सोशियल डिस्टन्सिंगच्या नियमांचे पालन करून नाश्ता व भोजन वाटप करण्यात आले आहे.

संस्थेच्या पदाधिकाऱ्यांनी प्रधानमंत्री रिलीफ फंडात भरपूर आर्थिक योगदान दिले असून कोरोना वॉरिअर्ससाठी N-95 मास्क, पीपीई कीट, सॅनिटायझर, हॅंड ग्लोव्हज् इत्यादी वितरीत करून सहयोग दिला आहे.

उत्कृष्ट शिक्षणाबरोबरच संस्थेने सामाजिक बांधिलकी नेहमीच जपली आहे व ज्या ज्या ठिकाणी योगदान देता येईल अशा ठिकाणी सदैव योगदान देऊन आपला एक वेगळाच ठसा उमटवला आहे आणि ऑनलाईन शिक्षण, संशोधन, समाजोपयोगी उपक्रम, गरजूंना मदत, पालक व विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन, लॉकडाऊनच्या काळात समाजाला उपयुक्त उपकरणे बनविणे अशा विविध माध्यमातून संस्थेने आपल्या सर्वांगीण योगदानाचा वसा हाती घेऊन समाजाला सेवा दिली आहे आणि देत आहे.

जीवदया व गौपालन के लिए

श्री क्षेत्रपाल प्रतिष्ठान

उज्ज्वल गौपालन संस्था

नवकार तीर्थ, लोणीकंद की यह गोशाला आप सभी दानवीर के सहयोग से गोवंश का अभय दान बन गयी हैं। आपके परिवार की हर खुशी में एंव विभिन्न प्रसंग पर रु. १००१/- देकर एक गोवंश को अभय दान दे। या रु. ५१००१/- देकर २१ साल की गोशाला की मिते लेकर जीवदया के इस महायज्ञ में सहयोग देकर मनःशांती पाईए।

नवकार तीर्थ, पुणे - नगर रोड, लोणीकंद, जि. पुणे.
फोन : २७०६९६९०, ९८२२९५७७८८
पुणे ऑफिस : दुग्गल प्लाझा, प्रेमनगर, बिबवेवाडी रोड,
पुणे ३७. फोन : ६५२५७७०५, मो.:९८५०७१४१६४
www.jainnavkartirth.goshala.org

संस्था को दिए गए दान पर आयकर कानून कलम ८० जी के अंतर्गत इन्कमटॅक्स की छूट मिलेगी

**नामको हॉस्पिटल, नाशिक मधील
लसीकरण केंद्राचा दिमाखात शुभारंभ**

नाशिक : कोरोनाच्या संकटकाळात ठप्प झालेल्या लसीकरण मोहिमांच्या पार्श्वभूमीवर नामको हॉस्पिटलमधील लसीकरण केंद्राचा १९ जून रोजी विविध मान्यवरांच्या उपस्थितीत शुभारंभ झाला. या केंद्रामुळे बालकांसह मोठ्यांनाही सोमवार ते शनिवार दरम्यान लसीकरणाचा लाभ घेता येणार आहे.

पेठ रोडवरील नामको चॅरिटेबल ट्रस्ट संचालित नामको हॉस्पिटलमध्ये संस्थेचे अध्यक्ष सोहनलाल भंडारी यांच्या मार्गदर्शनाखाली हे केंद्र सुरु झाले. सेक्रेटरी शशिकांत पारख, खजिनदार अशोक साखला, उपाध्यक्ष महेश लोढा, सहसचिव चंद्रकांत पारख, विश्वस्त रवींद्र गोठी, जयप्रकाश जातेगावकर, नंदलाल पारख, सुरेश पाटील. अरुणकुमार मुनोत, मोहनलाल कटारिया, आनंद बागमार यांच्या प्रमुख उपस्थितीत उद्घाटन झाले. यावेळी रुग्णालयाचे केंद्र प्रमुख डॉ. महेश पडवळ, सीईओ डॉ. लक्ष्मीकांत पाठक, प्रशासकीय अधिकारी डॉ. प्रशांत टर्ले, प्राचार्य महेश घोलप, डॉ. अनुपमा डहाळे, डॉ. श्रध्दा वाळवेकर, डॉ. अतुल डहाळे, डॉ. अभिजित सोनवणे, डॉ. राहुल ठाकरे, डॉ. प्राची डुबेरकर, डॉ. रोहन देव, डॉ. संदीप इशी, डॉ. मंगेश कोरडे, डॉ. विनायक शेणगे आदींसह तज्ज्ञ डॉक्टर्स उपस्थित होते.

प्रसिध्द स्त्री रोगतज्ज्ञ तथा प्रिव्हेंटिव्ह मेडिसीन

तज्ज्ञ डॉ. श्रध्दा वाळवेकर आणि ज्येष्ठ बालरोग तज्ज्ञ डॉ. अनुपमा डहाळे यांच्या मार्गदर्शनाखाली हे केंद्र रुग्णसेवेत कार्यरत राहणार आहे. मोठ्यांसाठी फ्लू, स्वाईल फ्लू, मेंदूज्वर, जापनिज मेंदूज्वर, कॉलरा, रॅबिज, यलो फिवर, न्युमोनिया यासाठी देखील लस उपलब्ध करून दिली जाणार आहे.

ज्येष्ठानाही लसीकरणाची गरज

लसीकरण म्हणजे केवळ बालकांसाठीच असते, असा अनेकांचा समज आहे. वास्तवात ज्येष्ठ व्यक्तींना देखील मेंदूज्वर, यकृताची काविळ, जापनिज ताप, कॉलरा अशा लसींची अत्यंत आवश्यकता भासते. त्यातच आता कोरोनासारख्या संसर्गजन्य आजाराच्या काळात लसीकरणाची गरज प्रकर्षाने जाणवू लागली आहे.

- डॉ. श्रध्दा वाळवेकर, नामको हॉस्पिटल
अत्यल्प दरात लसीकरणाची सुविधा

कोरोनाच्या आपत्तीमुळे अनेक लसीकरण केंद्र बंद झाली आहेत. या संदर्भातील जागतिक आरोग्य संघटनेचा अहवाल आणि वृत्तांची दखल घेत ट्रस्ट मंडळाने लसीकरण केंद्राची गरज लक्षात घेता रुग्णालयात स्वतंत्र केंद्र सुरु करण्याचा निर्णय घेतला. या केंद्रामुळे नागरिकांना अत्यल्प दरात लसीकरणाचा लाभ घेता येईल.

- शशिकांत पारख, सेक्रेटरी, नामको ट्रस्ट ●

श्री गौतम लब्धि (निधि) कलश

प्रेरणा : उपाध्याय प. पू. श्री. प्रवीणऋषिजी म.सा.

गौतम निधि मार्फत गरजू साधार्मिक बांधवना शैक्षणिक, वैद्यकीय सेवा व विकास कार्यासाठी मदत केली जाते.

संपर्क : गौतम लब्धि फाऊंडेशन, पुणे

मोबा.: ९८२२२८८५३८, ९८२२०७८६५७

श्री. विजयजी भंडारी, पुणे वाढदिवसानिमित्त रक्तदान शिबिर

पुणे, जितोचे राष्ट्रीय उपाध्यक्ष विजय भंडारी यांचा ५३ वा वाढदिवस त्यांच्या ५३ मित्रांनी रक्तदान करून साजरा केला आहे.

विजय भंडारी हे जितो, युगल धर्म संघ, सकल जैन संघ, लायन्स क्लब, पुणे गणेशखिंड अशा अनेक संस्थेवर कार्यरत आहेत.

प.पु. प्रवीणकृषिजी म.सा. यांच्या सान्निध्यात महावीर प्रतिष्ठान येथे रविवारी रक्तदान शिबिर आयोजित करून ५३ बाटल्या रक्त संकलित करण्यात आले. 'कोरोना आजाराच्या पार्श्वभूमीवर अशा प्रकारचे नियम पाळून समाज हिताचे उपक्रम होणे काळाची गरज आहे' असे मत जैन धर्मगुरुंनी व्यक्त केले.

या उपक्रमासाठी विजयकांत कोठारी, राजेश सांकला, हितेश शहा, दिनेश ओसवाल, दिलीप जैन, ज्योतिकुमार अग्रवाल, शाम खंडेलवाल, कांतिलाल पालरेशा, महेंद्र गादिया, गौतम गेलडा, अशोक भंडारी, हेमंत रायसोनी, महावीर चोरडिया, सचिन रायसोनी, दिनेश सरणोट, गौतम नाबरीया, हितेश लोढा, राजेंद्र कोठारी, राजेश सोनी, चंपक संघवी, कांतिलाल ओसवाल, अजय मेहता यांनी सहकार्य केले. यावेळी विजय भंडारी म्हणाले, 'हा माझ्या आयुष्यातील सर्वात स्मरणीय वाढदिवस असेल.

कोरोना आजाराच्या काळात रक्ताची गरज असताना ५३ मित्रांनी रक्तदान करून सामाजिक भान जपले आहे. रक्तदानामुळे अनेकांना जीवदान मिळणार आहे. अशा उपक्रमांतूनच आपण समाजाचे ऋण फेडू शकतो.'

नगरसेवक श्री. प्रवीणजी चोरबेले, पुणे १५ सोसायटीमध्ये हॅन्डवॉश पाण्याची टाकी

पुणे प्रभाग क्रमांक २८ मध्ये नगरसेवक व बिबवेवाडी प्रभाग समितीचे अध्यक्ष प्रवीण चोरबेले यांच्या वतीने परिसरातील १५ सोसायटी मध्ये हॅन्ड वॉश पाण्याची टाकी बसविण्यात आली. या हॅन्ड वॉश पाण्याच्या टाकीमुळे येणाऱ्या-जाणाऱ्या नागरिक असो, सफाई कर्मचारी असो गाड्यांचे ड्रायव्हर असो व त्याचप्रमाणे काम करणारे महिला असो यांच्या उपयोगी या सर्वांसाठी निश्चित चांगला होणार आहे. सध्या कोरोनाचा वाढता प्रादूर्भाव पाहता नागरिकांनी सतत हात धुऊन मास्क वापरणे हे जर व्यवस्थित पालन केले तर निश्चित आपण व्यवस्थित राहू. या हॅन्ड वॉश मशीनने निश्चित आमच्या सोसायटीला खूपच फायदा होईल व कायमचा फायदा होणार व एक चांगली सवय लागेल असं मत सोसायटीच्या अध्यक्षांनी व्यक्त केले. याप्रसंगी संदीप शहा, भरतजी शहा, विजय संघवी, महेंद्र शहा, राहुल मेहता, प्रीती ओसवाल, राजेश बोबरा, संजय गांधी, जयप्रकाश मुंदडा, वसंत ओसवाल, सह शिवा केंगार राजाभाऊ मेघावत, महेश कांबळे, मयूर कोठारी, अमित माशाळे सह अनेक मान्यवर उपस्थित होते.

॥ पाचवे पुण्यस्मरण ॥

॥ सोळावे पुण्यस्मरण ॥

॥ तृतीय पुण्यस्मरण ॥

स्व. श्री. पृथ्वीराजजी लादूरामजी बोथरा
स्वर्गवास दि. : २५ जुलै २०१५

स्व. सौ. माणिकबाई पृथ्वीराजजी बोथरा
स्वर्गवास दि. : २ एप्रिल २००४

स्व.सौ. मधुबाला रमेशजी सोनिमिडे
स्वर्गवास दि. : १३ ऑगस्ट २०१७

स्पर्श अजून ही जाणवतो, जरी हात पाठीवर नाही,
चैतन्य अजून ही जाणवते, जरी देह भुवरी नाही,
आपल्या पावन स्मृतीस आम्हां सर्वांची भावपूर्ण श्रद्धांजली !

अभय पृथ्वीराज बोथरा सौ. चंदन अभय बोथरा

कु. कृपा बोथरा व परिवार (इगतपुरीवाला)

सौ. दिपा हितेशजी जैन (कोथरुड) सौ. रुपा महेंद्रकुमार संचेती (वडगाव शेरी)

रमेश शांतिलालजी सोनिमिडे, (पुणे) शुभम् रमेश सोनिमिडे

सौ. श्रद्धा अंकुशजी हिरण, (नाशिक)

रमणलाल चुनीलाल सुगंधी दरडा - पुणे, भगवानदास चुनीलाल सुगंधी दरडा - पुणे

❀ अभय पृथ्वीराज बोथरा ❀ दिपा ट्रेडर्स ❀

धुमधडाका अगरबत्ती
निर्माता व विक्रेता

वैष्णोदेवी धूप यांचे महाराष्ट्राचे
सोलसेलींग एजंट

९७० बुधवार पेठ, पुणे ०२.

फोन : २४४७२००६ निवास : २६३८०३३२ मो. : ९२२६२६४३७३

श्री. माणिकचंदजी दुगड - निधन

पुणे : ज्येष्ठ उद्योगपती व दानवीर श्री. माणिकचंदजी नारायणदास दुगड (वय ८६) यांचे १७ जून २०२० रोजी दुःखद निधन झाले.

कात्रज परिसरात अनेक मंदिरे दुगड यांनी उभारली आहेत. सामाजिक, धार्मिक, शैक्षणिक व आरोग्य क्षेत्रात त्यांचे विशेष सामाजिक काम व योगदान होते. १९८० साला पासून विविध भागात त्यांनी गोशाळा उभारल्या. स्वखर्चाने त्यांची देखभाल करत होते. अनेक धार्मिक मंदिरांची प्रतिष्ठापना त्यांनी केली तसेच अनेक धार्मिक संस्थेचे पदाधिकारी म्हणूनही त्यांनी काम पाहिले होते.

वाढत्या शहरीकरणातही एकत्र कुंटुब पध्दती जोपासत त्यांनी व्यावसायिक पाळेमुळे रोवली व यशस्वी उद्योजक म्हणून यश मिळविले, गरिब परिस्थिती मध्ये शून्यातून त्यांनी विश्व निर्माण करत दुगड ग्रुप नावाने सुरु केलेल्या व्यवसायात यश मिळविले. व्यवसायिक यशा सोबतच सामाजिक बांधिलकी जपणारे, गरिबांना मदत करणारे दुगड शेट उर्फ भाऊसा अशी त्यांची ओळख होती.

शहरात गरिबांसाठी त्यांनी आपल्या आई व पत्नी यांच्या नावाने दवाखाने व डायलसीस सेंटर उभारले आहेत.

त्यांच्या सामाजिक, शैक्षणिक व आरोग्य क्षेत्रातील विशेष कामाची दखल घेऊन अनेक पुरस्कार देण्यात आले, जैन समाजातील अनेक कामात त्यांनी पुढाकार घेत सामाजिक वास्तू उभारणीस मदत केली होती.

अनेक दवाखान्यात त्यांनी गरिबांसाठी मोफत भोजनशाळा सुरु केल्या होत्या. कात्रज परिसरातील झालेल्या विकासात त्यांचे मोठे योगदान होते. सध्या

कोरोना संसर्गजन्य आजाराच्या पार्श्वभूमीवर सुरु असलेल्या लॉकडाऊनच्या काळात चाळीस दिवसात त्यांनी लाखो गरजू लोकांना जेवण पुरविले. सातारा रस्त्यावरील पुष्पमंगल कार्यालय येथे ते स्वतः लक्ष ठेवून जेवण वाटत होते. त्यांच्या निधनाने अनेकांनी आमचे पितृतुल्य छत्र हरपले अशी प्रतिक्रिया व्यक्त केली. त्यांच्या मागे प्रमोद, प्रवीण, प्रकाश, किर्ती ही चार मुले, सुना, नातवंडे असा परिवार आहे. ●

श्री. नौपतलालजी साकला - निधन

पुणे - येथील प्रसिध्द उद्योजक, दानवीर, सामाजिक व धार्मिक कार्यात अग्रेसर श्री. नौपतलालजी भगवानदासजी साकला यांचे दि. ७ जून २०२० रोजी

दुःखद निधन झाले. मृत्यु समयी ते ८३ वर्षांचे होते. श्री. नौपतलालजी साकला यांनी कात्रज येथे त्यांच्या झालेल्या बांधकाम प्रकल्पामध्ये सच्चवाई माता मंदिराची स्थापना केली होती. ते अतिशय शांत, प्रेमळ व मनमिळावू स्वभावाचे होते. त्यांच्या मागे पत्नी प्रमिलाबाई व सिध्दीविनायक ग्रुपचे संचालक श्री. राजेशजी साकला तर रविराज ग्रुपचे संचालक श्री. रविन्द्रजी साकला अशी दोन मुले व सौ. हेमलता रविन्द्रजी गादिया - एक मुलगी, सुना, नातवंडे असा मोठा परिवार आहे. नौपतलालजी यांचा नाना पेठ येथे रविराज अॅन्ड कंपनी या नावाने मिठाचा व्यवसाय आहे. तो त्यांनी शेवटपर्यंत चालविला. ते सॉल्ट मर्चंट व उत्पादकाचे सल्लागार होते.

**जीते जी रक्तदान
मरने के बाद नेत्रदान, देहदान**

सौ. मीना भटेवरा - निधन

पुणे येथील लोटस इव्हेंटसे संचालक श्री. संदिपजी अमलोकचंदजी भटेवरा यांच्या पत्नी सौ. मीना उर्फ प्रतिभा (वय ५१) यांचे ११ मे २०२० रोजी हृदयविकाराने निधन झाले.

श्री. संपतलालजी गुगळे - निधन

चिंचवड येथील प्रसिध्द व्यापारी व सामाजिक कार्यकर्ते श्री. संपतलालजी हिरालालजी गुगळे (वय ६३) यांचे ६ मार्च २०२० रोजी निधन झाले. त्यांच्या मागे पत्नी छाया, मुलगा साहिल, तीन मुली, जावई असा परिवार आहे.

श्री. माणिकचंदजी रायसोनी - समाधिमरण

पुणे येथील श्री माणिकचंदजी गणेशमलजी रायसोनी (वय ७६) यांचे १९ जून २०२० रोजी संधारा व्रतात निधन झाले. त्यांच्या मागे संतोष, संजय ही दोन मुले, सुना, नातू असा परिवार आहे.

श्रीमती पानकुंवरबाई चोरडिया - निधन

पुणे येथील धार्मिक व सामाजिक कार्यात अग्रेसर श्रीमती पानकुंवरबाई घेवरचंदजी चोरडिया (वय ८२) यांचे २८ जून रोजी २०२० जोधपुर येथे निधन झाले.

श्री. पोपटलालजी जैन - निधन

मुंबई येथील पी.एच. जैन परिवारातील श्री. पोपटलालजी हुकमीचंदजी जैन (वय ७६) यांचे २० जून २०२० रोजी हृदयविकाराने निधन झाले. त्यांच्या मागे चिराग, राजेश ही दोन मुले, सुना, नातू असा परिवार आहे. जैन कॉन्फ्रेंसचे राष्ट्रीय अध्यक्ष श्री. पारसजी मोदी यांचे ते काकाजी होते.

श्री. खुशालचंदजी पगारिया - निधन

पुणे येथील श्री. खुशालचंदजी छगनलालजी पगारिया (वय ८२) यांचे ८ मे २०२० रोजी निधन झाले. त्यांच्या मागे प्रकाश व दिलीप हे बंधू व श्रीकांत शैलेश ही दोन मुले, पत्नी, सुना, नातू असा परिवार आहे.

श्री. राहुलकुमार संचेती - निधन

पुणे येथील ताडीवाला रोड येथील व्यापारी श्री. राहुलकुमार जवाहरलालजी संचेती यांचे दिनांक १८ मे २०२० रोजी अल्पशा आजाराने दुःखद निधन झाले. ते ४३ वर्षांचे होते. त्यांच्या पश्चात आई, पत्नी, दोन मुले असा परिवार आहे. महेंद्रकुमार संचेती यांचे ते छोटे बंधू होते.

जैन सोशल ग्रुप, पुणे परिवार साधु-साध्वी वैयावच्च कार्यक्रम

जैन सोशल ग्रुप, पुणे परिवार की से सभी JSG ग्रुपों के सहयोग से हमने हर साल की तरह मेरी अध्यक्षता में साधु-साध्वी वैयावच्च का कार्यक्रम लिया था।

इस साल कोरोना महामारी के कारण बहुत बड़ी संख्या में साधु-साध्वी पुणे में विराजमान थे।

JSG पुणे परिवार ने आठ दिनों में पुणे, पिंपरी-चिंचवड, वडगांव शेरी, सिध्दचलम वाडेबोलाई, तळेगांव, चाकण, भिवरी, लोणीकंद आदि कही जगहों पर तकरीबन ३५० गुरुजनों तक पोहचने की कोशिश की।

हमें इस साल वैयावच्च की सेवा करते समय बहुत ही आनन्द और सुकून मिला हर जरूरतमंद छोटी-छोटी वस्तुओं को अर्पण करने के बाद गुरु भगवतों की आँखें खुशी से और जुबान हम सबको आशिष देते थकती नहीं थी।

पिछले तीन महिनो से Lock Down होने के कारण सभी गुरुजनों को कुछ न कुछ जरूरतमंद वस्तुएं चाहिए थी। हमने तकरीबन सभी जैन संप्रदाय के साधु साध्वीजी को लगाने वाली तकरीबन दो लाख रुपए की जरूरतमंद वस्तुएँ की वैयावच्च सेवा अर्पण की और गुरु भगवन्तों ने भी उनके प्रति सेवा भाव से प्रसन्न होकर हम पर भर भरकर आशिष और आशीर्वाद लुटाए। जैन सोशल ग्रुप पुणे परिवार पिछले पाँच साल से ये

सेवा दे रहा है इसमें JSG पुणे परिवार के सभी JSG ग्रुप का और मेंबर का बहुत सहयोग मिलता है।

हमारे मार्गदर्शक श्री. शरदभाई शहा इनका बहुमूल्य सहयोग और मार्गदर्शन मिला। वैयावच्च सेवा के लिए कमेटी कॉ-ऑडिनेटर पवन भंडारी और संतोष छाजेड का बहुत सहयोग मिला। इसके साथ साथ JSGYPC ग्रुप के अध्यक्ष आनंद चोरडिया, उनके कमेटी मेंबर, परिवार के ऑफिस बेयर और सभी JSG ग्रुप, नारी संगठन के सहयोग से यह वैयावच्च का कार्यक्रम संपन्न हुआ।

* दिलीप चोरबेले, अध्यक्ष JSG, पुणे परिवार

* पवन भंडारी, वैयावच्च कमेटी को-ऑडिनेटर, पुणे परिवार

अरिहंत जागृती मंच, पुणे

निबंध स्पर्धा

विषय : जैन तथा अन्य धर्मियोंकी ईश्वर संकल्पना

इस विषय पर अरिहंत जागृती मंच, पुणे द्वारा आयोजित निबंध स्पर्धा में निबंध भेजने की अंतिम तिथि ३१ जुलै २०२० होगी। लॉकडाऊन की सद्य परिस्थिती ध्यान में लेते हुए यह तिथि बढ़ाई गयी है। निबंध हिंदी या मराठी भाषा में ही लिखना है। निबंध एक बाजू पर लिखे हुए दो फुलस्केप पेपर्स से ज्यादा ना हो। कोई भी धर्म का व्यक्ती निबंध लिख सकता है।

अगर आपने अभितक निबंध लिखा ना हो तो तुरंत लिखिए और कुरीअर या स्पीडपोस्ट से नीचे दिए हुए किसी भी एक पतेपर प्रेषित किजीए, लिफाफेपर पते के साथ दिया हुवा मोबाईल नंबर आवश्यक लिखे।

१) श्रीपाल ललवाणी, बी - १२०४, ट्रेझर पार्क, संतनगर, पर्वती, पुणे ४११००९.

मो. ९८२३९७७४७२

२) विजय पारख, श्वेता अपार्टमेंट, प्लॉट नं. ४२५/८८, टि.एम.सी. कॉलनी, मुकुंदनगर, पुणे ४११०३७. मो. ९८२२४२४३१६

**महावीर फुड बँक, जय आनंद ग्रुप
धान्य वाटप, पुणे**

महावीर फुड बँक, पुणे व जय आनंद ग्रुप, पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमानाने गेली १५ वर्षापासून गरजू अनाथ, दिव्यांग, अंध, महिला, वृद्धाश्रमांना आतापर्यंत ५ लाख किलो अन्नधान्य मोफत वाटण्यात आले आहे. सद्याच्या लॉकडाऊन या अडचणीच्या काळात गरजू कुटूंबाना सुबह संस्थेच्या युनिव्हर्सल बाय हेल्थ फॉर ऑल, पुणे यांनी केलेल्या सर्व्हे नुसार पहिल्या १५० परिवारांना धान्याचे किट्स घर पोहच पाठविण्यात आले. त्याचप्रमाणे सरोसे संचलीत दापोडी येथील अनाथ आश्रमाला १०० किलो धान्य, अकोले गोशाळेला १ टेम्पो चारा पाठविण्यात आला. लवकरच सर्वे नुसार व इतर ३५० गरजू परिवारांना धान्य पाठविण्यात येणार आहे असे JAG चे अध्यक्ष अशोक लोढा, MFB चे अध्यक्ष विजयकुमार मर्लेचा यांनी सांगितले. देणगीदारांचे व सर्व सभासदांचे आभार मानले. १० किट्स पेक्षा जास्त देणगीदार राजेंद्र गांधी, सौ. पुष्पा कटारिया, सौ. संगीता प्रमोद छाजेड, सौ. विद्या संजय कटारिया, रमेश शिंगवी, संजय गुंदेचा, गुलाबचंद कवाड, निर्मल भंडारी, चंद्रभान ठाकूर, प्रकाश बोरा - सीए, छल्लाणी, सुभाष मुथ्था, सौ. जयश्री राजेंद्र चंगेडिया, महावीर संतोष पीपाडा व इतर सर्वांचे आभार.

चि. नैनीश मुनोत - MS

पुणे येथील श्री. राजेंद्रजी विजयजी मुनोत व सौ. साधना मुनोत यांचे सुपुत्र चि. नैनीश (महावीर) हा अमेरिकेतील बर्मिंग हॅम येथून सिव्हीलमध्ये स्ट्रक्चरल इंजिनियरिंग मध्ये MS झाला आहे. अमेरिकेत न्यूजर्सी येथे जॉब करित आहे. नैनीश हा जामखेड येथील श्री. संदीपजी पोपटलालजी बोगावत यांचा भाचा आहे. अभिनंदन !

पारख - सांखला शुभववाह

लोणावळा येथील मावळ वार्ता फौंडेशनचे अध्यक्ष सचिन पारख यांचे चिरंजीव शुभम आणि जुन्नर येथील व्यापारी राजेंद्र सांखला यांची कन्या सायली यांचा शुभववाह लोणावळा येथे १९ जून २०२० रोजी संपन्न झाला. मास्कचा वापर, सोशल डिस्टेंसिंगचे तसेच इतर नियमांचे पालन करत हा विवाहसोहळा संपन्न झाला.

कोरोना व्हायरसच्या महामारी पासून लोणावळा नगरपालिकेच्या स्वच्छता कर्मचाऱ्यांसाठी या निमित्ताने १००० मास्क आणि गरजूंसाठी रेडी टू कूक या किटचे सचिन पारख यांच्या वतीने नवदाम्पत्यांच्या हस्ते लोणावळा नगरपालिकेला सुपूर्त करण्यात आले.

**उपाध्याय श्री प्रवीणऋषिजी म.सा.
महावीर प्रतिष्ठान, पुणे - चातुर्मास**

श्री व. स्था. जैन श्रावक संघ, साधना सदन, महावीर प्रतिष्ठान पुणे येथे उपाध्याय श्री प्रवीणऋषिजी म.सा. मधूरकंठी श्री. तीर्थेशऋषिजी म.सा आदि ठाणा २ यांचा चातुर्मास संपन्न होत आहे. २८ जून रोजी सरकारी नियम पाळून चातुर्मास प्रवेश संपन्न झाला. १ जुलै पासून उपाध्याय श्री चे प्रवचन <https://www.youtube.com/c/UpadhyeyPravinRushijiOfficial/live> या संकेत स्थळावर प्रसारीत होत आहे. सर्व शिबीरे ऑनलाईन होणार आहेत. गुरुदेवांचे दर्शनासाठी सकाळी ११ ते १२ ही वेळ निश्चित केलेली आहे.

आचार्य आनंदऋषिजी म.सा. यांच्या जन्म महोत्सव निमित्त या वर्षी १४ ते २१ जुलै २०२० या काळात आयंबील, एकासनाचे तपस्यांचे १००८ अठाई महोत्सवाचे आयोजन केले आहे.
संपर्क : महावीर प्रतिष्ठान, पुणे
९८२३०८२१५२, ९८२२०१११७८

**युवाचार्य श्री महेन्द्रऋषिजी म.सा.
दादावाडी, जळगाव - चातुर्मास**

सकल जैन संघ तर्फे दादावाडी जळगाव येथे श्रमण संघीय युवाचार्य श्री महेन्द्रऋषिजी म.सा. उपप्रवर्तक श्री अक्षयऋषिजी म.सा., श्री हितेन्द्रऋषिजी म.सा., श्री अमृतऋषिजी म.सा. व श्री अचलऋषिजी म.सा. आदि ठाणा ५ यांचा चातुर्मास संपन्न होत आहे.

**वाणीभूषण श्री प्रीतिसुधाजी म.सा.
नवकार तीर्थ, क्षेत्रपाल प्रतिष्ठान - चातुर्मास**

नवकार तीर्थ क्षेत्रपाल प्रतिष्ठान, उज्ज्वल गौरक्षण, लोणीकंद, जि. पुणे येथे वाणीभूषण श्री प्रीतिसुधाजी म.सा., श्री मंगलप्रभाजी म.सा. आदि ठाणा ११ यांचा चातुर्मास संपन्न होत आहे.
संपर्क : नीमा जैन - ७०२०४९३३४३

**श्री चम्पक गच्छनायक तपस्वीराज
श्री पारसमुनिजी म.सा.
शत्रुंजय मंदिर, पुणे - चातुर्मास**

श्री वर्धमान जैन श्रावक संघ शत्रुंजय परिसर, शत्रुंजय मंदिर, कात्रज-कोंढवा रोड, पुणे येथे श्री चम्पक गच्छ नायक तपस्वीराज प.पू. श्री पारसमुनिजी म.सा. ठाणा ४ यांचा चातुर्मास होत आहे.
संपर्क : अध्यक्ष श्री. राजेश नहार - ९८९००२६७५०

बिबवेवाडी, पुणे - चातुर्मास

श्री व. स्था जैन श्रावक संघ बिबवेवाडी, पुणे येथे प.पू. रमणिकमुनिजी म.सा. ठाणा ४ यांचा चातुर्मास संपन्न होत आहे.

आनंदतीर्थ, पुणे - चातुर्मास

आनंदतीर्थ, कात्रज येथे प.पू. श्री आभाश्रीजी आदि ठाणा २ यांचा चातुर्मास होत आहे.

वडगाव शेरी, पुणे - चातुर्मास

श्री व. स्था. जैन श्रावक संघ वडगाव शेरी, पुणे येथे श्री. सुनंदाजी म.सा. आदि ठाणा ४ यांचा चातुर्मास संपन्न होत आहे.

वैजापूर - चातुर्मास

श्रमण संघीय प्रवर्तक श्री प्रकाशमुनिजी म.सा., श्री दर्शनमुनिजी म.सा. आदि ठाणा व साध्वी श्री चेतनाश्रीजी, श्री महिमाश्रीजी आदी ठाणा यांचा चातुर्मास वैजापूर येथे होत आहे.

लोणावळा - चातुर्मास

श्रमण संघीय साध्वी श्री चारुप्रभाजी म.सा. आदि ठाणा ३ यांचा चातुर्मास लोणावळा, जि. पुणे येथे होत आहे.

बीड - चातुर्मास

श्रमण संघीय उपाध्याय श्री रविंद्रमुनिजी आदि ठाणा ४ यांचा चातुर्मास बीड येथे होत आहे.

**आचार्य श्री. विजयरत्नसेन सूरीश्वरजी म.सा.
चेन्नई - चातुर्मास**

आचार्यदेव श्रीमद् विजयरामचंद्र सूरीश्वरजी म.सा. यांचे समुदायवर्ती गोडवाल के गौरव, हिन्दी साहित्यकार,, प.पू. आचार्यदेव श्रीमद् विजय रत्नसेन सूरीश्वरजी म.सा. आदि ठाणा ५ व साध्वीजी श्री कारुण्यसुधाश्रीजी म.सा. ठाणा ३ यांचा चातुर्मास श्री मुनिसुव्रत स्वामी जैन नवग्रह मंदिर, १३ पडवट्ट अम्पपत कोईल स्ट्रीट कोन्डीतोप, येथे होणार आहे. चेन्नई ७९.
मो. : ७२९९९९९३११

जैन कॉन्फरन्स - ऑनलाईन योग शिबिर

अखिल भारतीय श्वे. स्था. जैन कॉन्फरन्स और इंटरनॅशनल रिफ्लेक्सोलॉजी जैन असोसिएशन के संयुक्त तत्वावधान में १ जून से २१ जून तक 'निःशुल्क ऑनलाईन योग शिबिर' में योगा-प्राणायाम पर बहुत ही सुंदर, उपयुक्त मार्गदर्शन पूरे देश के बच्चे-बुढे, युवक-युवती आदि सभी को घर बैठे प्राप्त हुई।

लाखों लोगों ने इस कार्यक्रम का लाभ लिया। कोरोना व्हायरस की बिकट परिस्थिति में और इतने बड़े स्वरूप में पहली बार यह बहुपयोगी कार्यक्रम हुआ। जैन कॉन्फरन्स राष्ट्रीय अध्यक्ष श्री. पारसजी मोदी जैन की गरिमाय उपस्थिति में राष्ट्रीय स्तर के इस कार्यक्रम को चार चाँद लग गये। महिला अध्यक्षा सौ. विमलजी बाफना जैन ने अपने तन-मन-धन से एवं इंटरनॅशनल रिफ्लेक्सोलॉजी जैन असोसिएशन के अध्यक्ष श्री. अनिलजी जैन के सहयोग से यह कार्यक्रम सफल बनाया।

**श्री आदेश्वर जैन श्वे. मु. संघ - ट्रस्ट
चिंचवड - जैन भोजनशाळा**

श्री आदेश्वर जैन श्वेतांबर मुर्तिपूजक संघ - ट्रस्ट चिंचवड जयश्री टॉकीज समोर, पुणे येथे २७ जून पासून जैन भोजनशाळा सुरु झाली आहे. कोव्हीड १९ मुळे टिफीन व्यवस्था सुरु केली आहे. भोजन शाळेची वेळ ११ ते २ पर्यंत आहे.
संपर्क : ८४४६७८५७८९, ९०७५१२६९२१

**पुण्यात शुध्द व गॅरंटेड
तुपासाठी फक्त एकच नाव...**

कुंदनमल हजारीमल घीवाला

४८८, गणेश पेठ, दगडी नागोबा मंदीराशेजारी, पुणे २
फोन : ०२० - २६०६०५००

जवेरचंद ९८५०२०७८५९, प्रणव ९८२२६६०९५९

ब्रॅन्डेड तुप : KC, कृष्णा, संप्रती, पारस, नोवा,
संस्कार, अमुल, गोवर्धन, संजीवनी

श्री समर्थ कृपा (सर्व पॅकींग मध्ये उपलब्ध)

शुध्द तुपाचे खाकरे, कमल, शबरी, साधे तुपाचे खाकरे

लोत्स, आसमची चहा पावडर, लक्ष्मीनारायण चिवडा,

चितळे बाकरवडी, पाली मारवाडचे नवदुर्गा पापड,

जामनेर पापड, सरस पापड, लिज्जत पापड, विजय स्वानंद

मँगो पल्प, मॅप्रो, होम मेड सरबते, गुरुजी, बेळगांव थंडई,

कोकम सरबत, मालपाणी बेकरी प्रॉडक्ट्स, सुहाना,

रसोई मॅजीक मसाले, प्रविण, बेडेकर, केप्र लोणचे, ऐवरेस्ट मसाले

आणि बरेच काही पदार्थ मिळण्याचे एकमेव ठिकाण

KUNDAN HOMOEOPATHIC CLINIC, PUNE

Dr. Gaurav J. Rathod - 9822620321

मे. एन्. बन्सीलाल

१४८५ शुक्रवार पेठ, गंजीवाले बिल्डिंग, बाजीराव रोड, शनिपार चौक, पुणे - ४११ ००२. फोन : २४४५५८५७

प्रफुल्ल सुरपुरिया - ९८२३०४३५०५, ९३७९००००६५ निवास : २४४२५०३९

पर्गोलॅक्स, सॅन्टोमीक्स, ओवामील, जाई काजल, शर्मिली मेहंदी व मेहंदी कोन, हॅलोबेबी फिडींग बॉटल्स व निपल्स,

आयुर्वेदिक औषधीयुक्त हेमला, सुगंधी शिकेकाई व आयुर्वेदिक सुगंधी हेमला उटणे, एहसान अत्तर व परफ्युम,

इत्यादी उत्पादनांचे डिस्ट्रीब्युटर्स

DIAGNOPEIN^R

डायग्नोपिन

Diagnosis For A Better Tomorrow

ISO 9001:2015 Certified Lab

www.diagnopein.com

Quality Services At Minimum Prices

✓ योग्य टेस्ट

✓ माफक दर

✓ अचुक निदान

रक्त तपासणी द्वारे जाणून घ्या आपल्या शरीराची
कोविड-१९ विरुद्ध लढण्याची प्रतिकार शक्ती !

**SARS CoV-2
Antibody IgG**

कोविड-19 प्रतिकार शक्तीची चाचणी

₹800/-

“सॅम्पल/रक्ताचे नमुने होम कलेक्शन द्वारे घेतले जाईल”
हि चाचणी आय.सी.एम.आर च्या निर्देशानुसार सिरा सर्वेलेन्स करिता केली जात आहे.

संपर्क

9011 037 108

www.diagnopein.com

Test Conducted By ICMR Approved Antibody IgG Testing Kit In Accordance With ICMR Guideline Released
On 23/06/2020, Link : https://www.icmr.gov.in/pdf/covid/strategy/New_additional_Advisory_23062020_2.pdf

सोनोग्राफी ₹ 500/-	शुगर ₹ 40/- थायरॉइड ₹ 280/-	रूट कॅनल ₹ 1500/-
एक्स-रे ₹ 300/-	डेंग्यु ₹ 450/- HbA1c ₹ 320/-	डेंटल चेकअप ₹ 50/-

मोफत होम ब्लड कलेक्शन सुविधा उपलब्ध | **9204 108 108** | Book Test - www.diagnopein.com

वडगांव बोरी 9204 108 108	मातपट्टा 7888 052 108	कॅम्प 7888 053 108	बिबवेवाडी 9011 688 108	नाना पेठ 7888 054 108	पर्वती 7888 018 108
रास्ता पेठ 9075 031 108	ससाने नगर 9075 032 108	नागपूर बाळ 9075 030 108	फातीमा नगर 9075 035 108	सिंहगड रोड 9011 999 108	

A Journey of Trust and Commitment
Since 1954

अरिहंत की बोली सिद्धों का सार आचार्यों का पाठ
साधुओं का साथ अहिंसा का प्रचार आपको
महावीर जयंती की शुभकामनाएं

NOW AVAILABLE IN BS6

WR-V
₹ 8.23 Lakh

CRV
₹ 28.27 Lakh

AMAZE
₹ 6.99 Lakh

CITY
₹ 10.11 Lakh

EIVIK
₹ 17.93 Lakh

Largest Selling Honda Car Dealer in Maharashtra*

Deccan Honda
A Journey of Trust and Commitment
Bafna Auto Cars (I) Pvt. Ltd.

Pune - Dhankawadi - Bundgarden - Pimpri - Narhe - Chakan
9225100011

Aurangabad
9373539666

Bafna Auto Carriers & Bafna Transport India
Associated With Leading Automobile Companies

TATA MOTORS
A Smart Solution That Meets Your Business Needs
TATA Commercial Vehicles, LCV MCV & HCV

It's the Bond of Trust Gives the Best Since Decades with your kind Support
& Well Wishes We are to Achieve Many Milestones Inoure Beautiful Journey

Bafna Automotive
Dealers for Tata Motors commercial Vehicles

Pune - Mumbai 280/1, KUNDAN, Timber Market Road, Pune -42,
Phone No.: 020 - 26453859, 26443115

Katraj, Timber Market, Wagholi, Shirur, Baramati, Choufula, Bhor,
Pirangut, Moshi, Satara
For more details please call:- 020-24367978, 9130047001, 9130047007

॥ सतरावे पुण्यस्मरण ॥

स्व.श्री.चांदमलजी किसनदासजी बोरुंदिया

स्वर्गवास - दि. १८ एप्रिल २००३

स्व.श्री.राजेन्द्रजी चांदमलजी बोरुंदिया

स्वर्गवास - दि. १८ एप्रिल २००३

आपके प्रेम की सरिताने, जीवन बगिया को खिला दिया ।
आपके संस्कारों के दिपक ने, रास्ता रोशन बना दिया ।
आपके विचार हमारे आदर्श हैं, आपकी स्मृती हमारी पूंजी है ।
आपके बताए मार्ग का अनुसरण ही हमारा लक्ष्य है ।
मिले हमेशा आशिष आपका, यही हैं मनोरथ हम सबका
॥ हम सब की भावपूर्ण श्रद्धांजली ॥

श्रीमती चांदकुंवर चांदमलजी बोरुंदिया, श्रीमती सुरेखा राजेन्द्रजी बोरुंदिया

राहुल राजेन्द्रजी बोरुंदिया सौ. सोनाली राहुल बोरुंदिया

कु. कोमल, सम्यक व बोरुंदिया परिवार (आळंदी)

सौ. लीना, योगेशजी, चि. मेहुल, रिध्दी गादिया, पुणे., सौ. सपना, आनंदजी, चि. नवल गादिया, पुणे.

बेस्ट इनव्हेस्टमेंट शेअर अॅण्ड फायनानशियल प्लॅनर

'राजयोग' बंगला, १६३ / २ वी/३, आदर्श कॉलनी, ७ वी लेन, टिंगरे नगर, विद्यानगर, पुणे ३२.

• Off. & Res. Tel. : 020-26690262, • Off. Mob. : 9822403901, 9209420984, 9049642264

• Personal Mobile : 9922403901 • Residence : 9175647117 • Surekha : 8482834442

• Email : rahulborundiya@rediffmail.com, cmsbest@gmail.com • RELIGARE EMAIL : 2379@religare.com

• PROTECTING • INVESTING
• FINANCING • ADVISING

Completed 22 Years successfully of financial planning

Rahul R. Borundiya - Best Financial Advisor 2019 • MDRT 2019 • CDO Club 2019
COT 2020 & CEOPREMIER CLUB 2020

- Life Insurance
- Wealth Management
- Private Equity
- Aditya Birla Money
- Finance
- Health Insurance

Sonali Rahul Borundiya

TOT 2018, First in Pune Region

COT & MDRT ADVISOR 2016

MDRT 2107, 2020

CEO Premier Club 2016, 2017, 2018, 2019, 2020

FIRST COUPLE MDRT IN PUNE REGION

Contact : 9922403901 / 8928523777

E-mail : rahulborundiya@gmail.com

CREDAI
PUNE METRO

P52100022186
<https://maharera.mahaonline.gov.in/>

**Pay Only 10%
&
No EMI
Till Possession**

Bhaktamar
RESIDENCY

**Offer for
limited
period &
limited
units**

Near Jain Sthanak, Wadgaon Sheri, Pune-411014.

2 BHK Premium Apartments Commercial Retail & Office Spaces

A Venture Of
**A
Praful Kothari
VENTURE**

www.bhaktamarrealities.com
info@bhaktamarrealities.com

+91 880 486 1008
+91 880 487 1008

*Token Is Refundable, Subject to Cancellation.

वैद्य ज्योति

❖ ६८ ❖

जुलै २०२०

A NEW ERA
BRINGS
NEW ACHIEVEMENTS.

As a fresh decade unfolds, we at Lunkad Realty, are all set to achieve an important milestone.

We are poised to deliver Tower 1 at Sky One Corporate Park.

We thank you for your support in this aspirational journey of Lunkad Realty.

Amit and Amol Lunkad

Sky One, Kalyani Nagar, Pune- 411006
Tel No: +91 20 2651 2100 | sales@lunkadrealty.com

To,

JAIN JAGRUTI

- Newspaper Registration RNI No. : 18824/1969
 - Postal Registered No. : PCE/016/2018-2020
 - License to Post Without Prepayment of Postage, Licence No. WPP - 62 (2018-2020)
- Published on 10/07/2020

From : जैन जागृति - ६२, ऋतुराज सोसायटी,
पुणे-सातारा रोड, पुणे-३७ • मो.: ८२६२०५६४८० फोन: २४२९५५८३
jainjagruti1969@gmail.com • www.jainjagruti.in

*Style with
Precious Simplicity*

**GANDHI
JEWELLERS**
(PABAL WALA)

30A, Gold Mine, Govind Halwai Chowk, Pune - 411 002. Ph.: 020-2448 2299 | Mob.: 98500 44466.
E-mail : gandhijewellers@gmail.com | www.gandhijewellerspune.com